

Onderzoek

Maatschappelijke ondersteuning 2015

Onderzoek Maatschappelijke Ondersteuning 2015

juni 2016

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	5
1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING	9
1.1 inleiding	9
1.2 doelstellingen	9
1.3 methode en respons	9
1.4 dit rapport	10
2 RESULTATEN	11
2.1 het sociaal domein	11
2.2 samenleven in de buurt	11
2.3 discriminatie	13
2.4 maatschappelijke ondersteuning	15
2.5 jeugdhulp	20
2.6 vrijwilligerswerk, burenhulp, mantelzorg	22
2.7 leefstijl	27
2.8 welbevinden	28

overzicht bijlagen: volgende pagina

BIJLAGEN

BIJLAGE I	bevolking, steekproef, respons	35
BIJLAGE II	betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	37
BIJLAGE III	vragenlijst	39
BIJLAGE IV	rechte tellingen	53
	vragen over: samenleven in de buurt	53
	vragen over: discriminatie	56
	vragen over: maatschappelijke ondersteuning	64
	vragen over: jeugdhulp	69
	vragen over: vrijwilligerswerk	75
	vragen over: mantelzorg / burenhulp	75
	vragen over: gezondheid en leefstijl	80
	vragen over: welbevinden / psychische gezondheid	81
	persoonlijke gegevens / achtergrondvariabelen	85
BIJLAGE V	antwoorden op open vragen	89
V-1	In het afgelopen jaar actief geweest om de eigen buurt te verbeteren?	89
V-2	toelichtingen bij de belasting die mantelzorgers ervaren	107
V-3	behoefte van mantelzorgers aan (aanvullende) ondersteuning	112
BIJLAGE VI	berekening kengetallen	115
VI-1	kengetal voor eenzaamheid	115
VI-2	kengetal MHI-5 voor psychische gezondheid	116

SAMENVATTING

algemeen

In oktober 2015 is in Zoetermeer het veldwerk voor het onderzoek Maatschappelijke Ondersteuning verricht. Dit onderzoek, vanouds een onderdeel van de omnibusenquête, wordt sinds 2014 als losstaand onderzoek uitgevoerd. Daarbij wordt wel dezelfde methodiek als bij de omnibusenquête gevolgd. Dat wil zeggen: een postenquête met de mogelijkheid de enquête digitaal in te vullen. Bij het onderzoek Maatschappelijke Ondersteuning wordt een hogere steekproef gehanteerd (van 8.000 Zoetermeerse 18-plussers), in verband met de kleine deelpopulaties waarover informatie verzameld wordt.

De volgende thema's komen in het onderzoek aan de orde:

- samenleven in de buurt;
- discriminatie;
- maatschappelijk ondersteuning;
- jeugdhulp;
- vrijwilligerswerk;
- (het geven van) burenhulp en mantelzorg;
- leefstijl;
- welbevinden (eenzaamheid / psychische gezondheid).

respons

De bruikbare totale respons bedraagt 2494 ingevulde vragenlijsten (31,2%).

samenleven in de buurt

verschillende bevolkingsgroepen

Men is het overwegend oneens met de stelling dat er in de eigen buurt spanningen zijn tussen bevolkingsgroepen (66%).

contacten met anderen

90% van de respondenten meent dat hij of zij voldoende contacten heeft, buiten het eigen werk of de eigen school en het eigen huishouden.

verantwoordelijkheid voor leefbaarheid in de eigen buurt

- 78% voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de eigen buurt.
- 24% zegt in het afgelopen jaar actief geweest te zijn om de buurt te verbeteren.
- 11% zegt betrokken te zijn geweest bij het organiseren van activiteiten.

discriminatie

ervaring met discriminatie

Van alle respondenten zegt zo'n 8% zich in de afgelopen twaalf maanden wel eens gediscrimineerd gevoeld te hebben. Vaak (in 47% van de gevallen) is er sprake van discriminatie op grond van afkomst. Bij 28% is er sprake van leeftijdsdiscriminatie.

perceptie van discriminatie

Volgens de respondenten komt discriminatie op grond van ras / afkomst het meest voor in Zoetermeer: 18% antwoordt *vaak*. Discriminatie op grond van religie komt volgens 11% *vaak* voor. Andere vormen van discriminatie (op grond van leeftijd, op grond van sekse / genderidentiteit, op grond van seksuele geaardheid en op grond van handicap of ziekte) worden minder genoemd als discriminatie die vaak voorkomt (resp. 5%, 4%, 5% en 4%).

maatschappelijke ondersteuning

Bij het begrip maatschappelijke ondersteuning gaat het om de hulp (van personen of van instanties) die nodig is om zelfstandig te kunnen blijven wonen en om mee te kunnen doen in de samenleving.

11% van de respondenten (265 personen) antwoordt 'ja' op de vraag of zij dergelijke hulp ontvangen dan wel dergelijke hulp nodig hebben.

Van deze 265 respondenten hebben er 43 (16%) een (nog niet vervulde) behoefte aan een *aanpassing van de woning* of verhuizing naar een aangepaste woning.

Op het gebied van het *huishouden* (schoonmaken e.d.) hebben 21 van deze 265 respondenten (8%) ondersteuning nodig, terwijl zij die niet ontvangen. Op dit gebied wordt veel opgelost door het eigen netwerk, de gemeente of particuliere hulp.

De groep die nog niet de gewenste ondersteuning krijgt op het gebied van *mobiliteit* (bijvoorbeeld boodschappen doen) is heel klein: elf personen (4%). Op dit gebied speelt het eigen sociale netwerk een belangrijke rol, of men lost een eventueel probleem zelf op.

De groep die nog niet de gewenste ondersteuning krijgt bij de *dagelijkse activiteiten*, zoals opstaan, douchen en aankleden, is uiterst klein: nog geen 3% (zeven personen). Anderen respondenten ontvangen op dit gebied professionele ondersteuning, krijgen hulp uit het eigen netwerk of lossen het zelf op.

Op het gebied van *administratie / financiën* hebben 20 respondenten (8%) ondersteuning nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Hulp op dit gebied krijgen andere respondenten overwegend uit het eigen sociale netwerk.

Op het gebied van *hobby's, werk en studie* hebben achttien respondenten (7%) hulp nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Hulp op deze gebieden, voor zover nodig, krijgt men verder overwegend uit het eigen netwerk.

Waar het gaat om *sociale contacten* hebben twaalf respondenten (5%) hulp nodig, terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Ondersteuning op dit gebied komt voor andere respondenten overwegend van het eigen netwerk.

Waar het gaat om klachten zoals *stress en verwardheid* hebben elf respondenten (4%) hulp nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Voor het overige ontvangt men hulp vanuit het eigen netwerk, of men krijgt professionele ondersteuning.

Wmo-loket in het stadhuis

Van alle respondenten heeft 52% wel eens gehoord van het Wmo-loket in het stadhuis. Van hen heeft 14% daar in de twaalf maanden voorafgaand aan de omnibusenquête informatie opgevraagd over welzijn en/of zorg. Zij beoordelen de informatie over dit onderwerp gemiddeld met het rapportcijfer 6,6.

zoetermeerwijzer

De mogelijkheid om bij *zoetermeerwijzer.nl*, dus langs digitale weg, informatie te zoeken over welzijn of zorg, is bekend bij 647 respondenten (26%). 20% van hen heeft hiervan wel eens gebruik gemaakt. De respondenten die op de zoetermeerwijzer informatie vonden beoordelen deze informatie gemiddeld met een 6,9.

jeugdhulp

In de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête heeft 10% van de respondenten wel eens met vragen gezeten over het opgroeien en de opvoeding van kinderen, hetzij eigen kinderen, hetzij andere kinderen uit de privéomgeving, hetzij als professional. De meeste vragen gaan over opvoeden/ouderschap in het algemeen. Verder o.a. over ongehoorzaam of lastig gedrag.

Opvoeders zouden, als zij zitten met opvoedingsvragen, steun, advies of in de eerste plaats informatie zoeken in het eigen netwerk; een tweede voorkeur is de huisarts.

Meerpunt

Meerpunt, het Centrum voor Jeugd en Gezin, is bekend bij 22% van de (vermoedelijke) opvoeders onder de respondenten. Van deze groep heeft 6% Meerpunt in de afgelopen twaalf maanden geraadpleegd.

team Jeugd- en gezinshulp

Het (nieuwe) team JGH is bekend bij 20% van de (vermoedelijke) opvoeders onder de respondenten. Binnen deze groep hebben acht respondenten van JGH hulp ontvangen voor hun kind(eren).

vrijwilligerswerk / burenhulp / mantelzorg

Er worden drie vormen van vrijwillige hulpverlening onderscheiden: vrijwilligerswerk, burenhulp en vriendenburenhulp en mantelzorg.

- 24% is actief als vrijwilliger: vaak in de zorg, bij sport of in de kerk of moskee.
- 73% helpt burenhulp of vrienden.
- 18% noemt zichzelf mantelzorger.

leefstijl

70% van de respons meent dat er weinig of niets te klagen is over de eigen gezondheid. 6% acht de eigen gezondheid slecht of zeer slecht.

72% van de mannen gebruikt wel eens alcohol; 57% van de vrouwen.

88% zegt meestal gezond en gevarieerd te eten; 5% houdt zich niet bezig met gezonde voeding.

welbevinden

eenzaamheid

Er zijn elf stellingen aan de respondenten voorgelegd die betrekking hebben op eenzaamheid. Hieruit kan een eenzaamheidsscore kan worden berekend volgens de methode van De Jong Gierveld en Kamphuis (1985). Deze score kan (individueel) gehele waarden aannemen tussen nul (niet eenzaam) en 11 (zeer sterke eenzaamheid). De gemiddelde score in 2015 is **2,5**.

Bij ongeveer 7% van de respons is sprake van sterke of zeer sterke eenzaamheid.

psychische gezondheid

In zeven vragen is gepeild hoe respondenten zich voelden in de vier weken voorafgaand aan de enquête. Op basis van vijf van deze zeven vragen is een kengetal berekend (MHI-5: een internationale standaard voor de meting van de psychische gezondheid van personen ouder dan twaalf jaar).

Voor 2015 komt de gemiddelde waarde uit op **77,1** op een schaal van nul tot 100.

1

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 inleiding

In oktober 2015 is in Zoetermeer het veldwerk voor het onderzoek Maatschappelijke Ondersteuning verricht. Dit onderzoek, vanouds een onderdeel van de omnibussenquête, wordt sinds 2014 als losstaand onderzoek uitgevoerd.

De volgende thema's zijn aan de orde gekomen:

- samenleven in de buurt;
- discriminatie;
- maatschappelijk ondersteuning (voorzieningen om zelfstandig te kunnen blijven meedoen in de samenleving);
- jeugdhulp;
- vrijwilligerswerk;
- (het geven van) burenhulp en mantelzorg;
- leefstijl;
- welbevinden (eenzaamheid / psychische gezondheid).

1.2 doelstellingen

Doel van het onderzoek is uitspraken te kunnen doen over:

- aspecten van de leefbaarheid in de buurt/wijk;
- discriminatie in Zoetermeer;
- de behoefte aan maatschappelijke ondersteuning;
- het gebruik van voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning;
- deelname aan vrijwilligerswerk;
- verrichte mantelzorg;
- de leefstijl;
- welbevinden: eenzaamheid en psychische gezondheid;

1.3 methode en respons

Bij het onderzoek Maatschappelijke Ondersteuning wordt dezelfde methodiek als bij de omnibussenquête gevolgd. Dat wil zeggen: een postenquête met de mogelijkheid de enquête digitaal in te vullen. Bij het onderzoek Maatschappelijke Ondersteuning wordt wel een hogere steekproef gehanteerd, in verband met de kleine deelpopulaties waarover informatie verzameld wordt.

Er is een steekproef getrokken uit de BRP (Basisregistratie Personen) van 8.000 Zoetermeerders die op 1 september 2015 18 jaar of ouder waren. Deze steekproef is tegelijk met de steekproeven voor de omnibussenquête getrokken en overlapt niet met deze steekproeven. Voor de personen in de steekproeven geldt dat zij op het moment van trekking niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (verzorgingshuis, gevangenis, gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen.

respons

De respons (binnen de responstermijn) op papier bedraagt 1757 ingevulde formulieren. De respons langs digitale weg bedraagt 757 records (721 volledig en 36 gedeeltelijk ingevulde formulieren). De totale bruto respons bedraagt daarmee 2514 ingevoerde vragenformulieren. De bruikbare totale respons, na eliminatie van nagenoeg blanco vragenformulieren bedraagt 2494 ingevulde vragenlijsten (31,2%), vergelijkbaar met de respons in 2014 (31,4%).

1.4   dit rapport

hoofdstuk

Hoofdstuk 2 gaat in op de resultaten van het onderzoek. Daarbij worden, voor zover informatief, ook de resultaten van eerder onderzoek betrokken. Het hoofdstuk bestaat uit een inleiding en zeven paragrafen waarin de afzonderlijke thema's van de vragenlijst aan de orde komen.

bijlagen

Een verantwoording van steekproef en respons staat in bijlage I. Een bespreking van de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van dit onderzoek staat in bijlage II. De vragenlijst is opgenomen als bijlage III. De onderzoeksresultaten (rechte tellingen en enkele toelichtingen) staan in tabelvorm in bijlage IV.

Bijlage V bevat de uitgebreidere toelichtingen die respondenten bij een aantal antwoorden konden geven.

Bijlage VI toont de berekeningswijzen voor respectievelijk een kengetal voor eenzaamheid en een kengetal voor psychische gezondheid.

2

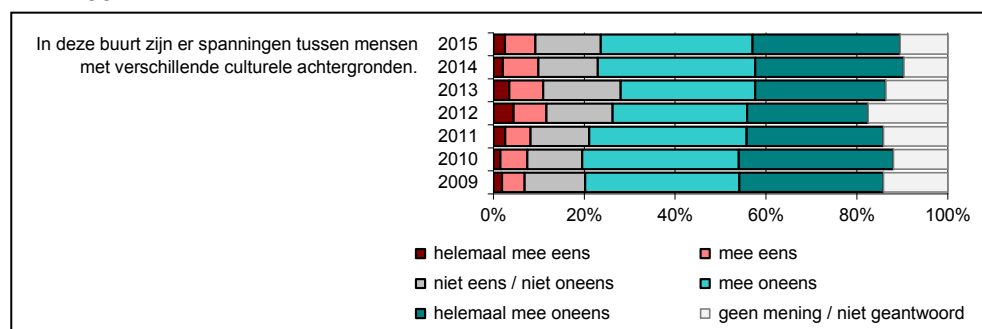
RESULTATEN

2.1 het sociaal domein

In samenhang met de decentralisatie van rijkstaken heeft de gemeente er in het domein van welzijn en zorg sinds 1 januari 2015 een aantal verantwoordelijkheden bij gekregen. Dat weerspiegelt zich in de vraagstelling, met name waar het gaat om vragen naar specifieke vormen van ondersteuning.

2.2 samenleven in de buurt

Aan alle respondenten is een stelling voorgelegd over hun waarneming in de eigen buurt, van spanningen tussen mensen met verschillende culturele achtergronden. Men is het overwegend oneens met de stelling dat er in de eigen buurt spanningen zijn tussen bevolkingsgroepen (66%). Het verschil tussen 2014 en 2015 is minimaal.

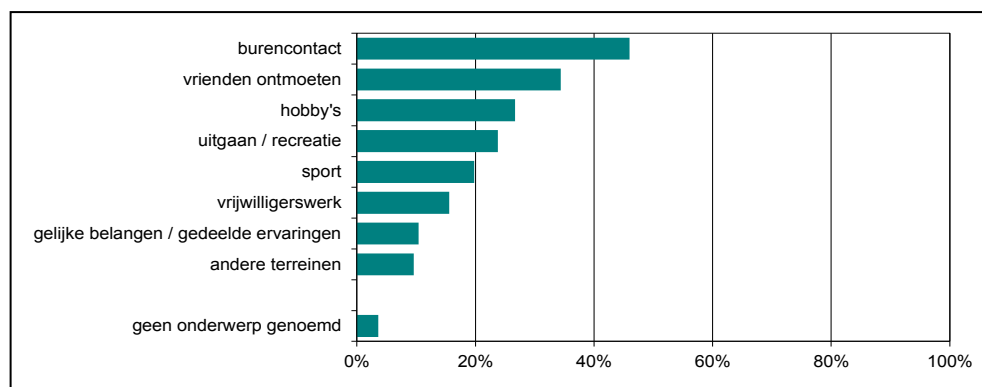

figuur 2.1 reacties op een stelling over spanningen tussen buurtgenoten met verschillende culturele achtergronden, tussen 2009 en 2015 (in procenten; $n_{2015} = 2233$)

contacten met anderen (buiten werk, school en huishouden)

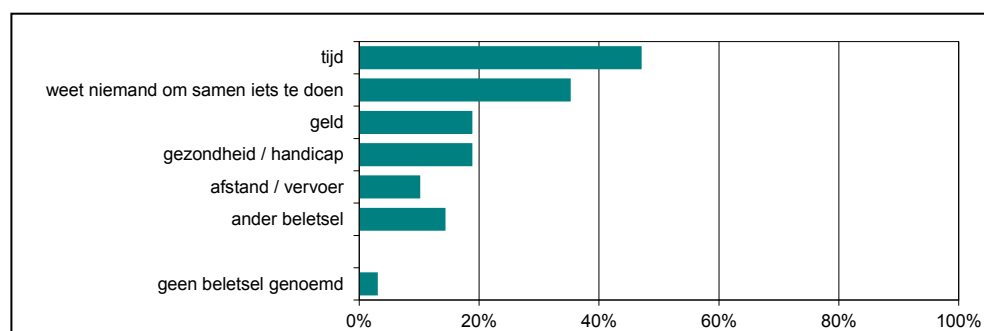
Het merendeel van de respondenten (90%) meent dat hij of zij voldoende contacten heeft, buiten het eigen werk of de eigen school en het eigen huishouden. Ook in de voorgaande jaren lag het percentage rond deze waarde. Binnen die groep van 90% wenst ruim 9% wel méér contacten. Een minderheid (een kleine 9%) zegt te weinig contacten te hebben (tabel IV-2 - p.53).

Aan degenen die méér contacten wensen en aan degenen die zeggen te weinig contacten te hebben (in totaal 450 respondenten) is gevraagd op welk gebied zij meer contacten zouden wensen. Figuur 2.2 toont de reacties. Burencontact en het ontmoeten van vrienden zijn de belangrijkste terreinen waarop men meer contacten wenst.

figuur 2.2 terreinen waarop respondenten die te weinig contacten hebben, of die meer contacten wensen, méér contacten willen hebben (in procenten; $n = 450$; meer dan één antwoord mogelijk).

Beletsels voor het leggen van dergelijke contacten worden getoond in figuur 2.3. Tijdgebrek is bij de 450 respondenten die méér contacten wensen het meest genoemde beletsel (wordt door 47% genoemd). Het feit dat men niemand heeft om iets mee te ondernemen scoort eveneens relatief hoog: 35% van degenen aan wie de vraag is voorgelegd. Dat is ruim 6% van de totale respons.

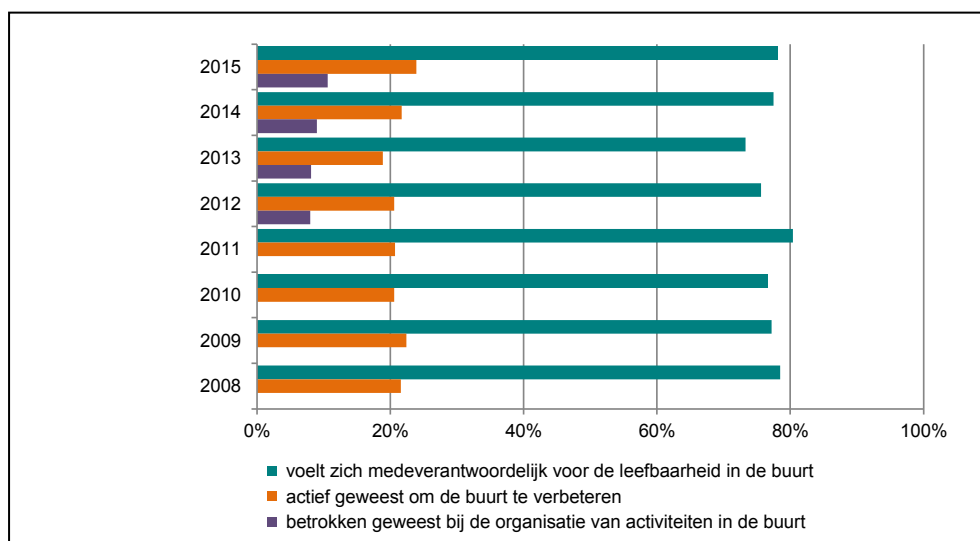

figuur 2.3 beletsels voor het hebben van meer contacten, voor respondenten die meer contacten wensen (in procenten; $n = 450$; meer dan één antwoord mogelijk).

verantwoordelijkheid voor leefbaarheid in de eigen buurt

78% van de respondenten voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de eigen buurt. 24% van de respons zegt over zichzelf dat hij of zij in het afgelopen jaar daadwerkelijk actief is geweest om de buurt te verbeteren. Toelichtingen op de antwoorden over buurtverbetering staan op p.89.

Een kleine 11% van de respons zegt betrokken te zijn geweest bij het organiseren van activiteiten in de eigen buurt. Figuur 2.4 laat een lichte stijging zien bij de betrokkenheid bij activiteiten.

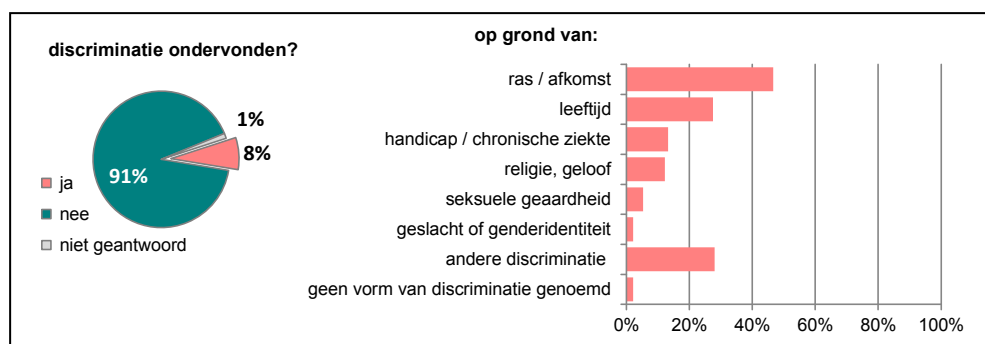
figuur 2.4 respondenten die zich medeverantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid in de eigen buurt; respondenten die in het afgelopen jaar actief geweest zijn om de buurt te verbeteren; respondenten die in het afgelopen jaar betrokken zijn geweest bij de organisatie van activiteiten in de eigen buurt (in procenten; $n_{2015} = 2494$)

2.3 discriminatie

Discriminatie is in de vragenlijst omschreven als: "het benadelen van mensen (of van groepen mensen) vanwege uiteenlopende kenmerken, zoals afkomst, geloof of seksuele geaardheid".

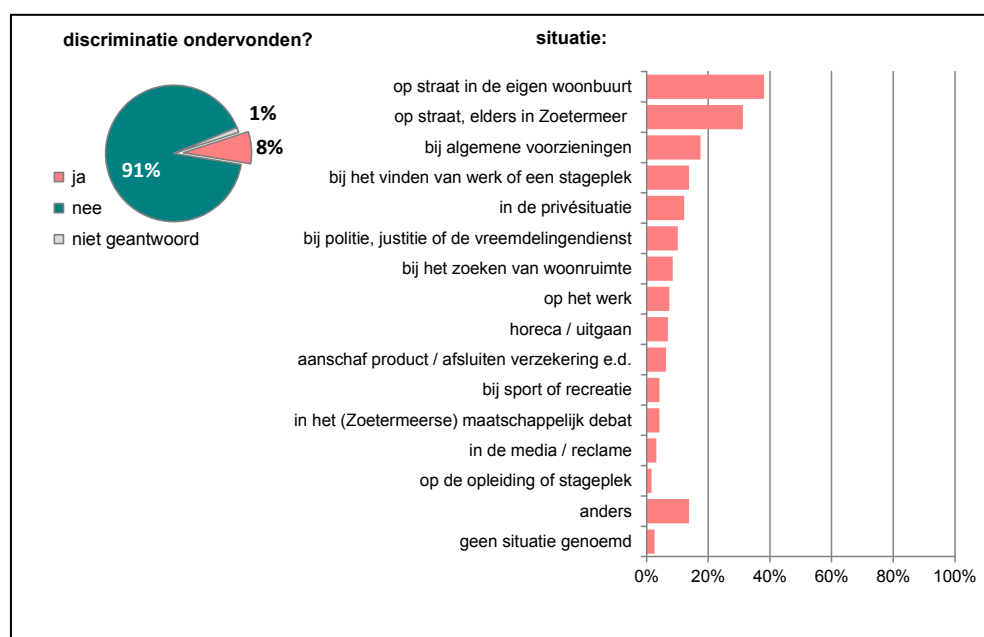
ervaring met discriminatie

Van alle respondenten zegt zo'n 8% zich in de afgelopen twaalf maanden wel eens gediscrimineerd gevoeld te hebben. De figuren 2.5 t/m 2.7 laten zien om wat voor discriminatie het bij deze groep gaat. Figuur 2.5 toont de (veronderstelde) discriminatiegronden. Veel van de respondenten die zich gediscrimineerd hebben gevoeld noemen meer dan één grond waarop zij werden gediscrimineerd, gemiddeld 1,35 per persoon. Bij 47% van de desbetreffende respondenten is er sprake van discriminatie op grond van afkomst. Bij 28% is er sprake van leeftijdsdiscriminatie. De overige voorgelegde vormen van discriminatie worden minder vaak genoemd. De andere vormen van discriminatie die worden genoemd zijn divers. Reacties die opvallen zijn circa tien gevallen waarin respondenten zich als (autochtone) Nederlander gediscrimineerd zeggen te voelen door mensen uit minderheidsgroepen (p.56).

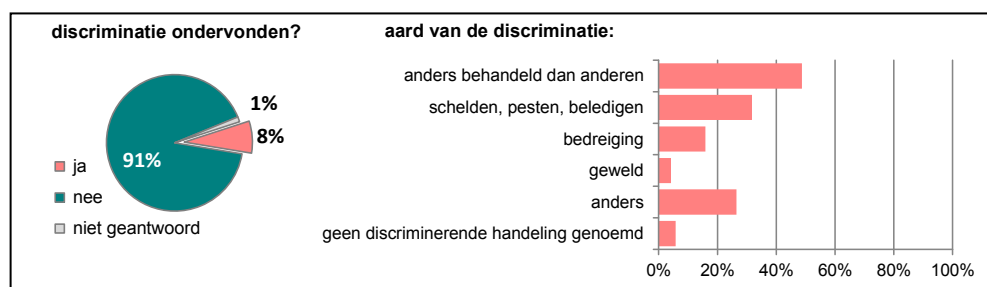
figuur 2.5 ervaring met discriminatie in de afgelopen twaalf maanden (in procenten, $n = 2494$); de gronden waarop men zich gediscrimineerd voelde (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; $n = 189$)

Figuur 2.6 laat zien in welke situaties men zich gediscrimineerd voelde. Gemiddeld noemen de gediscrimineerde respondenten per persoon 1,8 situaties. Op straat, hetzij in de eigen woonbuurt, hetzij elders in Zoetermeer, ondervond men de meeste discriminatie.

figuur 2.6 ervaring met discriminatie in de afgelopen twaalf maanden (in procenten, $n = 2494$); de situaties waarin zich gediscrimineerd voelde (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; $n = 189$)

Figuur 2.7 gaat in op de aard van de discriminatie. In de meeste gevallen werd men anders behandeld dan anderen. Vaak ook ging het ook om pesten, schelden, beledigen. Bedreiging en geweld worden minder genoemd.

figuur 2.7 ervaring met discriminatie in de afgelopen twaalf maanden (in procenten, $n = 2494$); de aard van de ondervonden discriminatie (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; $n = 189$)

wel of geen reactie op discriminatie

Van de 189 respondenten die in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête discriminatie hebben ondervonden heeft 28% (53 respondenten) zelf actie ondernomen. 64% heeft dit laten gebeuren zonder zelf daarop actie te ondernemen. Een aantal van hen licht toe waarom. De belangrijkste redenen komen overeen met de redenen uit 2011 en 2013, jaren waarin dezelfde enquêtevragen zijn gesteld.

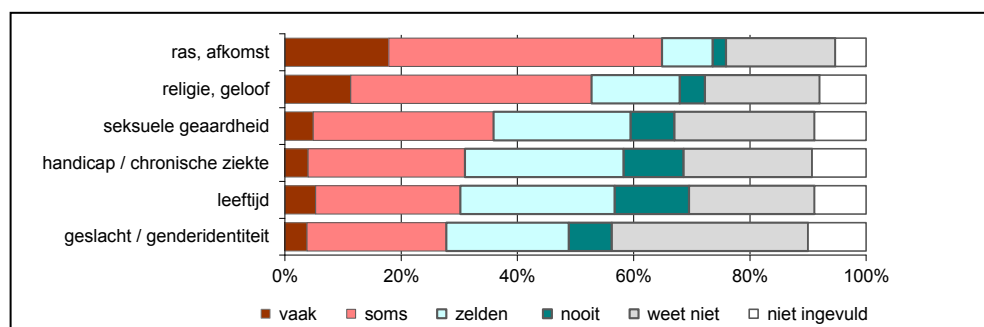
- reageren heeft geen zin;
- er wordt tóch niets aan gedaan;
- angst; het vermijden van conflicten; geen zin in escalatie;
- voelt zich niet echt geraakt door de discriminatie.

Van de 53 respondenten die zelf actie hebben ondernomen hebben enkelen bij de politie aangifte gedaan, enkelen hebben een andere instantie of een vertrouwenspersoon geraadpleegd; enkelen hebben gebruik gemaakt van een klachtenregeling. Een groep van 26 respondenten zegt het zelf te hebben opgelost. Zie tabellen IV-12 en IV-13 (p.59 - 61).

veronderstelde discriminatie in Zoetermeer

Aan alle respondenten, dus niet alleen degenen die zich gediscrimineerd voelden, is gevraagd naar hun idee omtrent het vóórkomen van verschillende vormen van discriminatie in Zoetermeer. Figuur 2.8 laat de antwoorden in diagramvorm zien voor zes vormen van discriminatie.

figuur 2.8 verondersteld vóórkomen in Zoetermeer van verschillende vormen van discriminatie in de afgelopen twaalf maanden (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 2494)

De perceptie van discriminatie wijkt enigszins af van de door 189 respondenten feitelijk ondervonden discriminatie. Als het gaat om discriminatie op grond van afkomst is de perceptie in overeenstemming met de ervaring. Deze vorm van discriminatie wordt van alle vormen het meest genoemd, zowel door slachtoffers van discriminatie als door de gehele respons. Discriminatie op basis van bijvoorbeeld leeftijd wordt door relatief veel respondenten ervaren, maar komt in de perceptie van de respondenten niet zo veel voor.

Bureau Discriminatiezaken

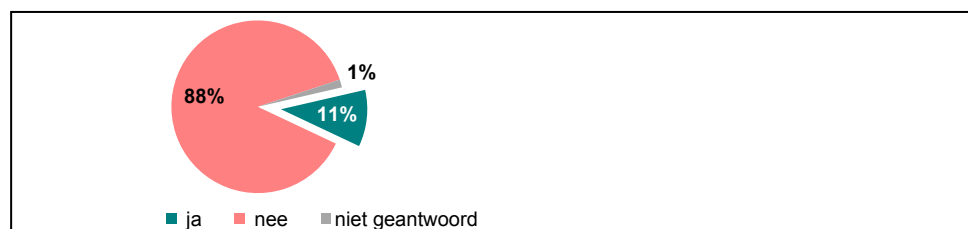
Wie zich als inwoner van Zoetermeer gediscrimineerd voelt, of een melding wil doen van discriminatie, dan wel vragen heeft over discriminatie, kan voor ondersteuning en advies terecht bij het Bureau Discriminatiezaken Hollands Midden en Haaglanden. Dit bureau geeft ook voorlichting en trainingen over gelijke behandeling.

Van alle respondenten heeft 26% wel eens van het Bureau Discriminatiezaken gehoord; 72% heeft er niet van gehoord; de overige respondenten hebben de vraag niet beantwoord. De bekendheid is daarmee even groot als in 2013. Zie tabel IV-21, p.63.

2.4 maatschappelijke ondersteuning

Bij het begrip maatschappelijke ondersteuning gaat het om de voorzieningen en de hulp (van personen of instanties) die nodig zijn om zelfstandig te kunnen blijven wonen en om mee te kunnen doen in de samenleving. Deze hulp kan tal van terreinen omvatten, bijvoorbeeld het doen van boodschappen, het aanpassen van een woning, of het regelen van vervoer. Ook de praktische hulp aan mensen met een handicap of een langdurige ziekte en aan hun naasten valt onder de noemer maatschappelijke ondersteuning.

11% van de respondenten (265 personen) antwoordt 'ja' op de vraag of zij dergelijke hulp ontvangen dan wel dergelijke hulp nodig hebben. Dat percentage is ongeveer gelijk aan het percentage uit 2014.

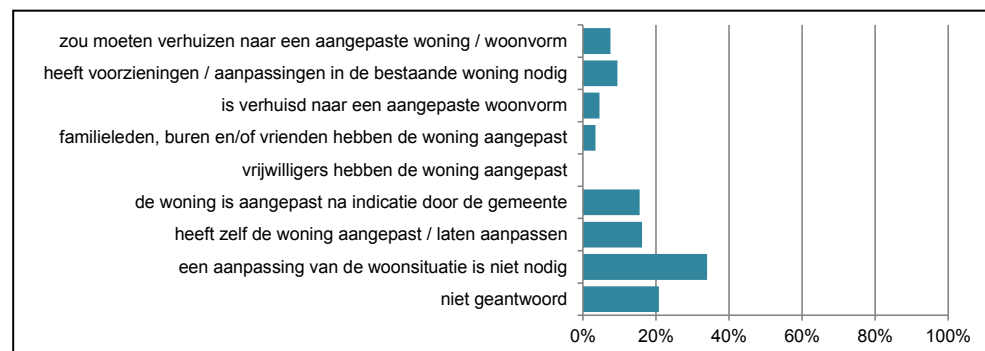
figuur 2.9 *aandeel respondenten dat maatschappelijke ondersteuning ontvangt of nodig heeft (in procenten; n = 2494)*

Aan deze 265 personen zijn vervolgvragen voorgelegd over de aard van hun behoefte aan maatschappelijke ondersteuning en over de vraag welke vormen van ondersteuning zij ontvangen, en van wie.

De diagrammen in figuur 2.10 t/m 2.17 geven hierin inzicht. De respons is, waar nodig, gecorrigeerd voor inconsistente beantwoording¹.

huisvesting

Van de 265 respondenten die ondersteuning nodig hebben er 43 (16%, 2% van de totale respons) een - nog onervulde - behoefte aan een verandering van de woonsituatie: 20 respondenten zouden naar een aangepaste woonvorm moeten verhuizen; 25 respondenten hebben voorzieningen of aanpassingen in hun woning nodig (twee respondenten hebben beide mogelijkheden aangekruist).

figuur 2.10 *Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? a - huisvesting (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)*

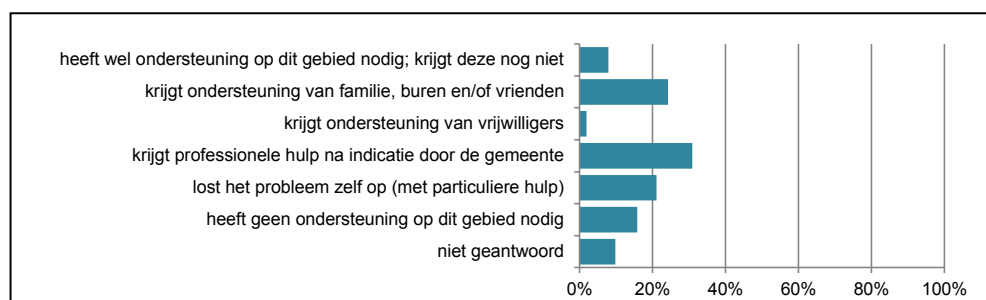
huishouden

Op het gebied van het huishouden (schoonmaken, wasgoed) hebben 21 respondenten (8%) ondersteuning nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Dat is één procent van de totale respons.

Op dit gebied wordt veel opgelost door het eigen sociale netwerk, de gemeente of particuliere hulp.

¹

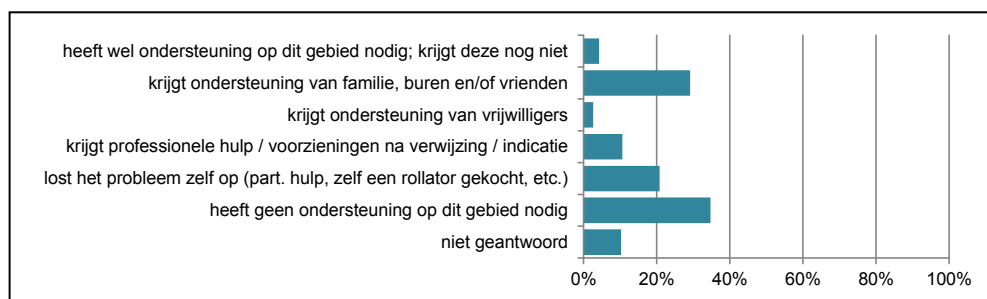
Wie bijvoorbeeld aangeeft ondersteuning van familie of vrienden te ontvangen op een bepaald gebied mag niet óók hebben aangegeven op dat gebied geen behoefte aan ondersteuning te hebben, of op dat gebied nog geen ondersteuning te ontvangen. Zo nodig is daarvoor gecorrigeerd.

figuur 2.11 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig?
b - het huishouden (schoonmaken, wasgoed)
(in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

mobiliteit

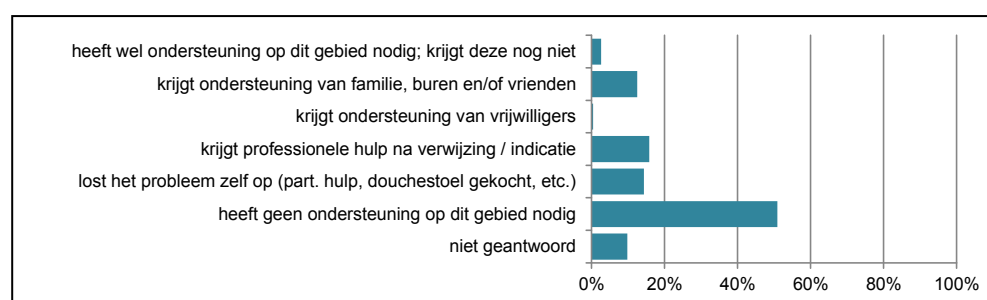
De groep die nog niet de gewenste ondersteuning krijgt op het gebied van mobiliteit (bijvoorbeeld boodschappen doen) is klein: 4%. Op het gebied van mobiliteit speelt het eigen sociale netwerk een belangrijke rol, of lost men een eventueel probleem zelf op.

figuur 2.12 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig?
c - mobiliteit (boodschappen, naar de kapper, ommetje)
(in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

dagelijkse activiteiten

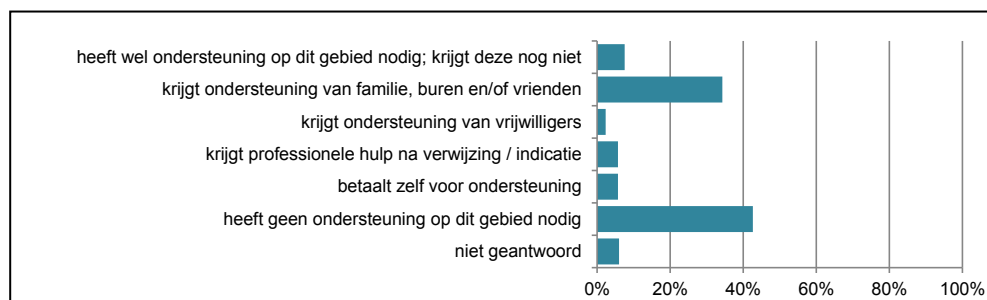
De groep die nog niet de gewenste ondersteuning krijgt bij de dagelijkse activiteiten, zoals opstaan, douchen en aankleden, is uiterst klein: nog geen 3%. De overige respondenten die hulp op dit gebied nodig hebben krijgen professionele ondersteuning, hulp uit hun eigen netwerk of zij lossen het zelf op.

figuur 2.13 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig?
d - dagelijkse activiteiten (opstaan, douchen, aankleden, eten e.d.)
(in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

administratie; financiën

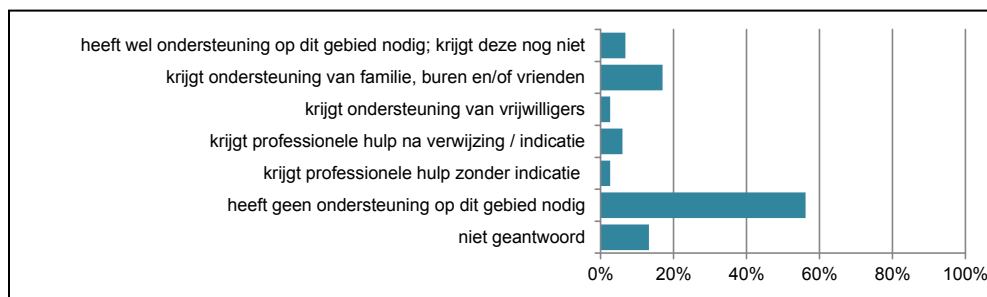
Op het gebied van administratie / financiën hebben 20 respondenten (8% van de groep van 265 respondenten) ondersteuning nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Hulp op dit gebied krijgt men overwegend uit het eigen sociale netwerk.

figuur 2.14 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig?
e - het op orde houden van administratie en financiën
(in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

invulling van de dag

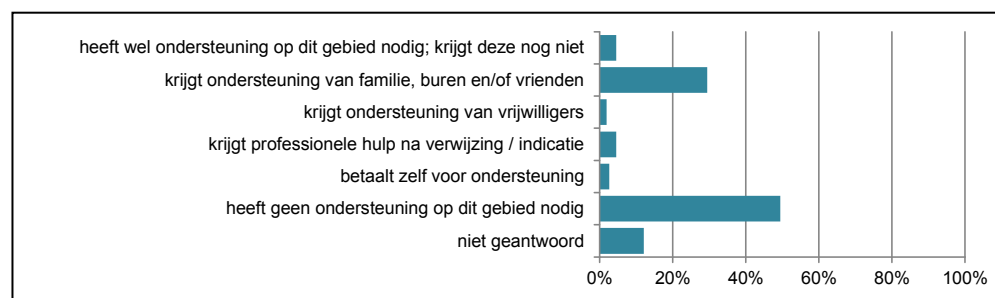
Op het gebied van hobby's, werk en studie hebben achttien respondenten (7%) hulp nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Hulp op deze gebieden, voor zover nodig, krijgt men verder overwegend uit het eigen netwerk. Overigens heeft een ruime meerderheid geen ondersteuning nodig op het gebied van de eigen dagbesteding.

figuur 2.15 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig?
f - invulling van de dag (hobby's, werk, studie)
(in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

sociale contacten

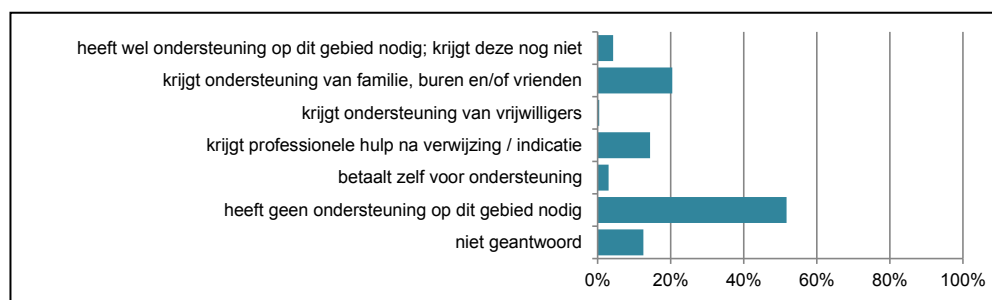
Waar het gaat om sociale contacten hebben twaalf respondenten (5%) hulp nodig, terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Ondersteuning op dit gebied komt verder van het eigen netwerk.

figuur 2.16 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig?
g - het onderhouden van sociale contacten
(in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

stress, verwardheid, angst, depressie

Waar het gaat om klachten zoals stress, verwardheid of gevoelens van angst of depressie hebben elf respondenten (4%) hulp nodig terwijl zij die (nog) niet ontvangen. Voor het overige ontvangt men hulp vanuit het eigen netwerk of professionele ondersteuning.

figuur 2.17 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? h - bij eventuele klachten zoals stress, verwardheid of gevoelens van angst of depressie (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 265)

rol van de gemeente

Het aandeel van de gemeente Zoetermeer in maatschappelijke ondersteuning bestaat enerzijds uit het bieden van algemene voorzieningen, anderzijds uit het voeren van een gesprek wanneer een inwoner zich persoonlijk meldt met een ondersteuningsvraag. Een melding leidt tot een gesprek tussen de Wmo-consulent en de inwoner die ondersteuning vraagt. Dit kan resulteren in het bieden van ondersteuning via organisaties zoals ZoSamen, Ipse de Bruggen en Vierstroom, of in een maatwerkvoorziening.

Aan de 265 respondenten die ondersteuning nodig hebben is gevraagd in welke mate de ondersteuning door de gemeente ertoe bijdraagt dat zij zelfstandig kunnen blijven wonen. Figuur 2.18 laat zien dat degenen die een oordeel hebben (55% van het totaal) overwegend positief zijn over de rol van de gemeente. Daarnaast geeft een kwart aan dat de gemeente geen ondersteuning biedt. Dat hoeft niet zo veel te betekenen, omdat de gemeente uiteraard geen volledig overzicht over alle hulpvragen kan hebben. Hulpvragen die in eigen kring worden opgelost zullen de gemeente immers doorgaans niet ter ore komen.

figuur 2.18 mate waarin de ondersteuning door de gemeente eraan bijdraagt dat mensen (met behoefte aan ondersteuning) zelfstandig kunnen blijven wonen (in procenten; n = 265)

Wmo-loket in het stadhuis

Het Wmo-loket is het loket voor vragen over welzijn en zorg, waar alle inwoners terecht kunnen voor informatie, advies en ondersteuning. Het fysieke (en telefonisch bereikbare) loket in het stadhuis is bekend bij 1305 respondenten (52%). Dat is ongeveer gelijk aan de bekendheid die het Wmo-loket had in 2014.

14% van deze 1305 respondenten heeft in de twaalf maanden voorafgaand aan de omnibusenquête informatie opgevraagd bij dit loket. Zij beoordelen de informatie die zij kregen gemiddeld met het rapportcijfer 6,6 (in 2014 was dat een 7,1). Veertig beoordelingen zijn lager dan een 6, op een totaal van 172 beoordelingen.

zoetermeerwijzer

De mogelijkheid om bij zoetermeerwijzer.nl, dus langs digitale weg, informatie te zoeken over welzijn of zorg, is bekend bij 647 respondenten (26%). 20% van hen heeft hiervan wel eens gebruik gemaakt. Van deze laatste groep (127 respon-

denten) zegt 40% de gezochte informatie volledig te hebben gevonden; 52% vond wel een deel maar niet alle informatie; acht respondenten (6%) vonden niet wat zij zochten. Voor het merendeel van degenen die daadwerkelijk informatie vonden (92%) was de digitale zoektocht eenvoudig ('heel gemakkelijk' of 'redelijk gemakkelijk'). Negen respondenten (8%) hadden er wel moeite mee. De respondenten die inderdaad informatie vonden beoordelen deze gemiddeld met een 6,9. Negen beoordelingen zijn lager dan een 6, op een totaal van 115 beoordelingen (zie de tabellen over de zoetermeerwijzer op p.67/68). De bekendheid van de zoetermeerwijzer valt in 2015 iets lager uit dan in 2014; in dat jaar was de zoetermeerwijzer bekend bij 30% van de respons. Gebruik van en tevredenheid over de zoetermeerwijzer zijn in 2014 en 2015 ongeveer gelijk.

wijkposten

Van alle respondenten hebben er 68 (2,7%) in de twaalf maanden voorafgaand aan de omnibusenquête wel eens bij een wijkpost informatie opgevraagd over ondersteuning op het gebied van welzijn en/of zorg.

Van hen zijn er 44 (65%) goed geholpen, d.w.z.: hun vraag is naar tevredenheid beantwoord, of zij zijn naar de juiste instantie doorverwezen. 21 personen (31%) werden niet naar tevredenheid geholpen (zie tabellen op p.68).

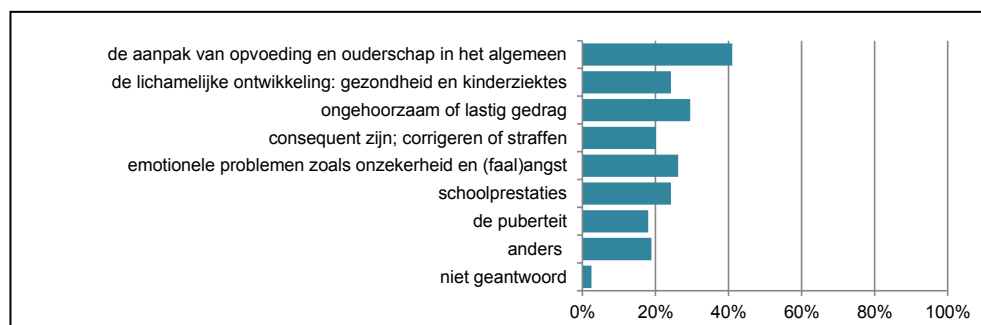
De cijfers voor 2015 zijn ogenschijnlijk iets ongunstiger dan die voor 2014, maar de verschillen zijn niet significant.

2.5 jeugdhulp

In de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête heeft 7% van de respondenten wel eens met vragen gezeten over het opgroeien en de opvoeding van eigen kinderen, 1% zat met dergelijke vragen over andere kinderen binnen de eigen familie, eveneens 1% zat met vragen over de opvoeding van kinderen uit zijn of haar privéomgeving. 2% zat als professional met opvoedingsvragen. In totaal gaat het om 244 respondenten (10% van de totale respons).

Figuur 2.19 laat zien dat, met uitzondering van een algemene opvoedingsvraag, de verschillende voorgelegde thema's globaal even vaak genoemd worden.

De *andere* thema's die worden genoemd (zie p.69) hebben betrekking op zeer uiteenlopende onderwerpen, waaronder bijvoorbeeld (vecht-)scheidingen, probleemgezinnen, ontwikkelingsstoornissen.

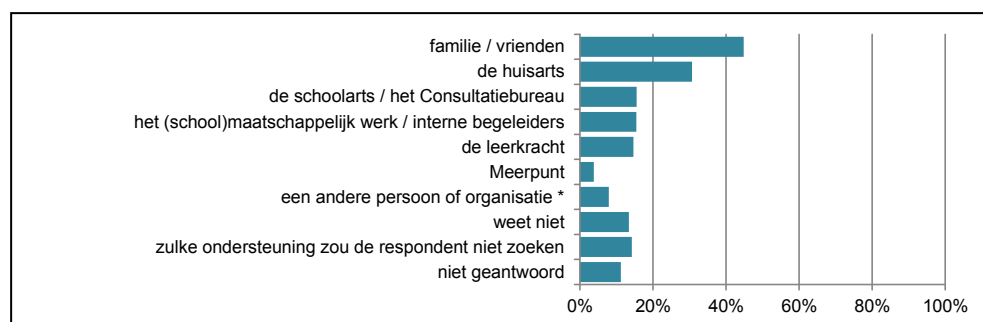

figuur 2.19 vragen over opgroeien en opvoeden waarmee de respondent in de afgelopen twaalf maanden heeft gezeten (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 244)

Een hypothetische vraag, over de personen of instellingen waar men als opvoeder steun, advies of informatie zou zoeken is voorgelegd aan een bredere groep van 1335 respondenten (in beginsel de actuele opvoeders: ouders, professionals en andere betrokkenen; waarschijnlijk bevat deze groep ook niet-opvoeders).

Figuur 2.20 laat de antwoorden zien. Het eigen netwerk is de belangrijkste bron van steun en advies, gevolgd door de huisarts. Het CJG (Meerpunt) wordt niet vaak genoemd.

Op p.70 staat een opsomming van de andere personen en instellingen die worden genoemd.

figuur 2.20 personen of instellingen waar men als opvoeder steun, advies of informatie zou zoeken over opvoeden en opgroeien (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 1335)

Aan degenen die in hun antwoord op de vraag over hulpinstanties (zie figuur 2.20) één of meer personen of organisaties hebben genoemd (dat zijn 816 respondenten) is gevraagd of zij in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête wel eens gebruik gemaakt hebben van één of meer organisaties die steun, advies of informatie geven over opgroeien en opvoeden.

Dit is het geval bij 144 van deze respondenten (dat is 18%, of 6% van de totale respons). De onderstaande organisaties worden genoemd:

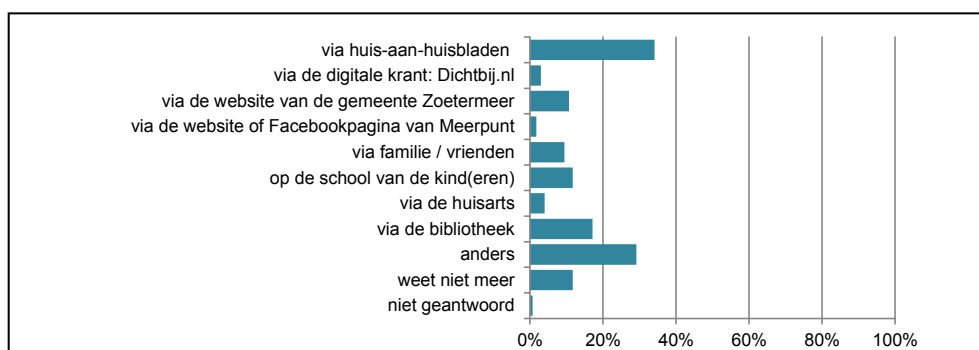
- De Banjaard (**2 keer genoemd**)
- Centrum Autisme (**2 keer genoemd**)
- Consultatiebureau / JGZ (**44 keer genoemd**)
- huisarts + consultatiebureau (**5 keer genoemd**)
- huisarts (**4 keer genoemd**)
- Kinderpraktijk (**4 keer genoemd**)
- De Jutters (**4 keer genoemd**)
- Opvoedpoli (**8 keer genoemd**)
- Meerpunt (**5 keer genoemd**)
- school (**10 keer genoemd**)
- (school)maatschappelijk werk (**5 keer genoemd**)
- overig / (of combinaties van twee of meer organisaties) (**41 keer**)

Gevraagd naar een rapportcijfer voor de mate waarin de steun, advies en/of informatie voldeden aan de behoefte gaf men een 7,1.

Tweeëntwintig beoordelingen zijn lager dan een 6, op een totaal van 138 beoordelingen (zie tabel IV-46, p.72).

Meerpunt

Een vraag naar de bekendheid van Meerpunt, het Centrum voor Jeugd en Gezin, is voorgelegd aan de 1335 (vermoedelijke) opvoeders onder de respondenten. Binnen deze groep heeft 22% van Meerpunt gehoord. Figuur 2.21 toont via welke kanalen deze 299 respondenten van Meerpunt hebben gehoord. De belangrijkste kanalen zijn huis-aan-huisbladen zoals het Streekblad en Zoetermeer Dichtbij, en de bibliotheek (waar het inlooppunt van Meerpunt is gevestigd).

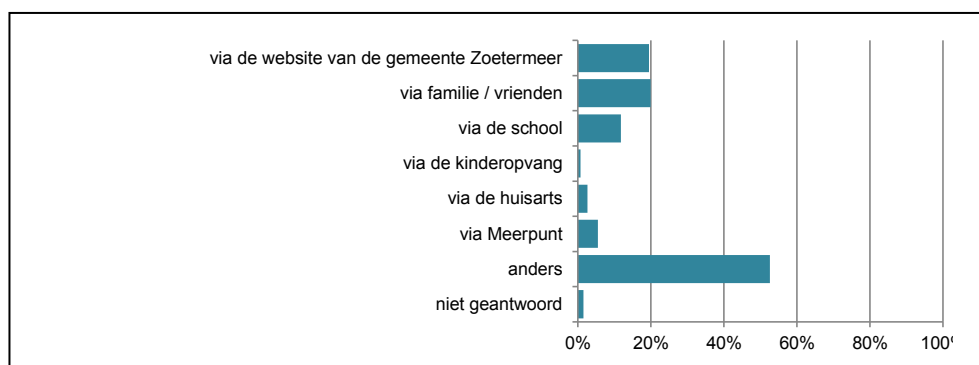
figuur 2.21 wijze(n) waarop men gehoord heeft over Meerpunt (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n=299)

Van de (299) respondenten die Meerpunt kennen hebben er achttien (6%) dit centrum in de afgelopen twaalf maanden geraadpleegd, overwegend door bij het Inlooppunt binnen te gaan, de website te bezoeken of met Meerpunt te bellen. Meerpunt heeft degenen die contact zochten vooral verder geholpen met informatiemateriaal (digitaal of drukwerk) en met directe antwoorden op vragen. Vijftien respondenten hebben een oordeel gegeven over de mate waarin de informatie of ondersteuning voldeed aan de behoefte. Gemiddeld geven zij een 7,2. Zie de tabellen op p.73 en 74.

team Jeugd- en Gezinshulp

Het team Jeugd- en Gezinshulp (JGH) bestaat sinds 1 januari 2015. Het team werkt verspreid over de verschillende wijken, met name op scholen. De medewerkers bieden kortdurende jeugd- en opvoedhulp en verwijzen daar waar nodig door naar gespecialiseerde organisaties.

Het team JGH is bekend bij 272 van de 1335 respondenten aan wie de vraag daarover is voorgelegd (20%). Men heeft ervan gehoord via de website, familie en vrienden, maar vooral op een andere (niet gespecificeerde) wijze (figuur 2.22). Van alle 272 respondenten die het team JGH kennen hebben er acht in de afgelopen maanden hulp ontvangen van dit team (zie p.74/75).

figuur 2.22 wijze(n) waarop men gehoord heeft over het team Jeugd- en Gezinshulp (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 272)

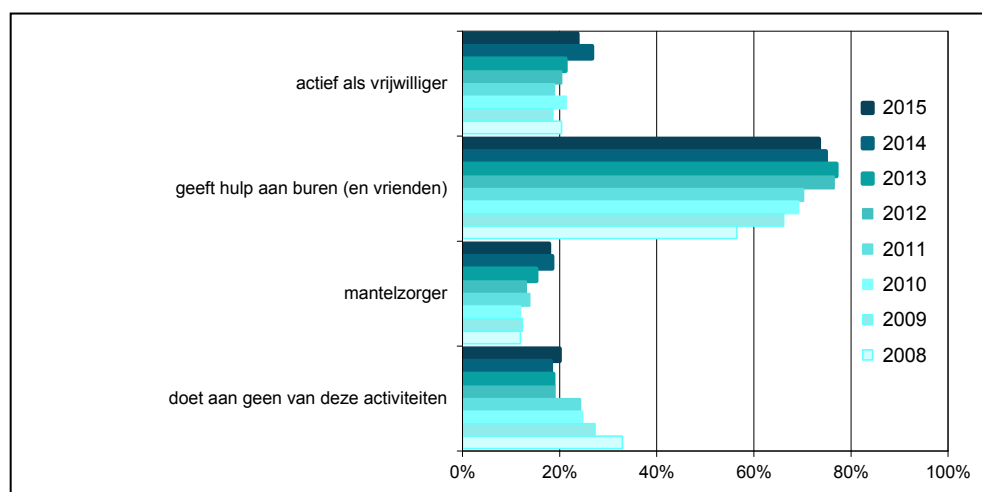
2.6 vrijwilligerswerk, burenhulp, mantelzorg

Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald (of hooguit tegen een geringe vergoeding) wordt verricht ten behoeve van anderen of van de samenleving. Vrijwilligerswerk verricht men altijd onder de hoede van een organisatie.

Onder *buren- en vriendenhelp* wordt in dit onderzoek verstaan: de praktische hulp die buren en bekenden elkaar onderling geven. Voorbeelden zijn het verzorgen van planten en dieren tijdens de vakantie, klussen in huis en tuin, opvangen van kinderen na schooltijd.

Mantelzorg is de zorg voor een (chronisch) zieke, gehandicapte of hulpbehoevende naaste: de partner, een ouder, kind of ander familielid, een vriend of kennis. Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners; zij geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie zij zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg, zoals de zorg voor een gezond kind. Mantelzorg is vaak langdurig en intensief.

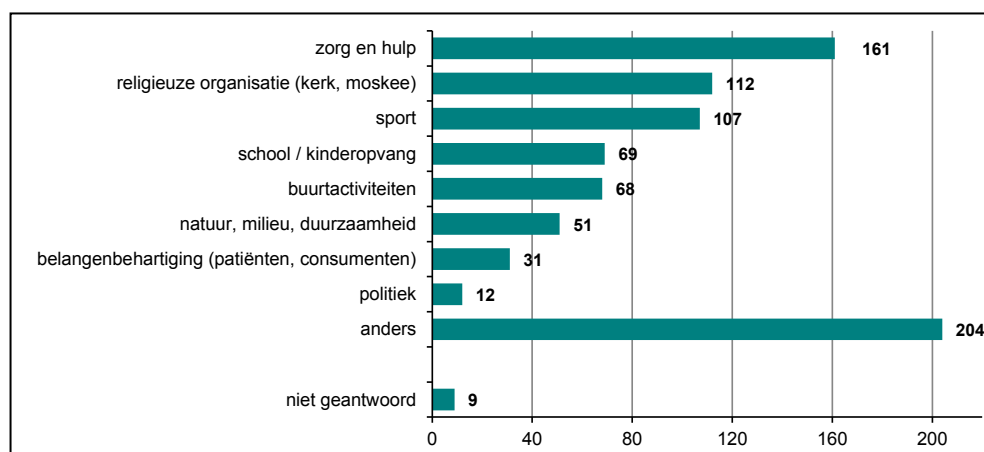

figuur 2.23 respondenten die actief zijn als vrijwilliger, die hulp geven aan burenen en vrienden, en die actief zijn als mantelzorger, in een reeks van jaren (in procenten; meer dan één mogelijkheid per respondent; $n_{2015} = 2494$)

Figuur 2.23 toont hoeveel respondenten van zichzelf vinden dat zij aan één of meer van de omschreven vormen van hulpverlening doen. 24% is in 2015 actief als vrijwilliger. 73% helpt burenen of vrienden. 18% noemt zichzelf mantelzorger. De cijfers van eerdere jaren laten een vergelijkbaar beeld zien. Hieronder wordt nader ingegaan op vrijwilligerswerk en mantelzorg. De vraag over burenen- en vriendenhulp wordt niet verder uitgediept.

vrijwilligerswerk

Aan de 592 respondenten die hebben geantwoord dat zij vrijwilligerswerk verrichten is een aantal maatschappelijke sectoren voorgelegd, met de vraag in welke van deze sectoren zij als vrijwilliger actief zijn. Figuur 2.24 toont de antwoorden. Net als in 2013 en 2014 zijn *zorg en hulp*, *religieuze organisaties* en *sport* de meest genoemde sectoren, met onderling betrekkelijk kleine verschillen. Het item *school / kinderopvang* werd in 2013 nog bijna even vaak genoemd als het item *religieuze organisatie*. Waarschijnlijk doordat de ouderen sinds 2014 sterker in de respons vertegenwoordigd zijn scoort *school / kinderopvang* nu verhoudingsgewijs wat lager.

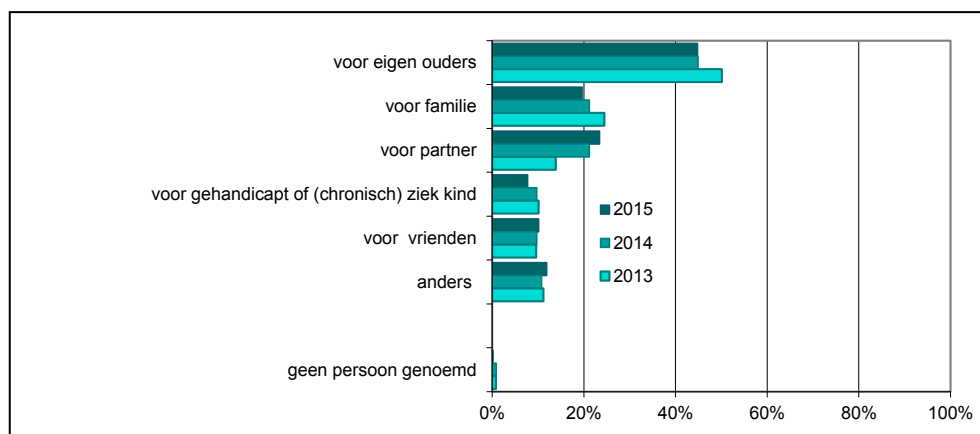
figuur 2.24 maatschappelijke sectoren waarvoor respondenten vrijwilligerswerk doen (absolute aantallen; meer dan één antwoord per persoon mogelijk; $n = 592$)

mantelzorg

Het geven van mantelzorg doet in het algemeen een zwaarder beroep op de hulpgever dan vrijwilligerswerk en gewone burenhulp. Van alle respondenten noemen er 444 zichzelf mantelzorger. Dat is 18%, ongeveer evenveel als in 2014. Figuur 2.25 toont dat in 45% van de gevallen de eigen ouders de verzorgden van

de mantelzorgers zijn. De eigen partner wordt als verzorgde genoemd door 23%. De percentages liggen in 2014 en 2015 iets anders dan in 2013. Dat is in lijn met de sinds 2013 gewijzigde samenstelling van de respons (relatief veel oudere respondenten, dus minder vaak zorg voor de eigen ouders en vaker zorg voor de eigen partner).

Op p.76 staat een overzicht van de *andere* ontvangers van mantelzorg die men heeft genoemd. Veelal gaat het hier toch ook om directe familieleden; vaak ook gaat het om schoonfamilie.

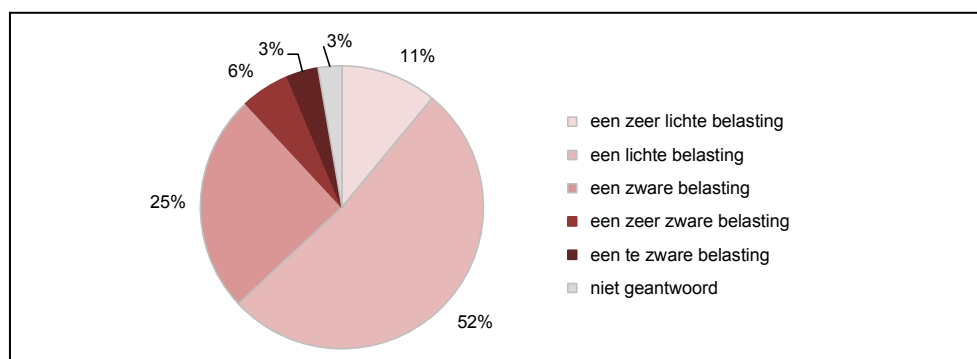

figuur 2.25 relatie tussen de mantelzorger en de ontvanger van mantelzorg (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; $n_{2013} = 375$; $n_{2014} = 463$; $n_{2015} = 444$)

fysieke en psychische belasting van mantelzorgers

Een groot deel van de mantelzorgers (61%) verricht de mantelzorg meer dan een keer per week. Van de mantelzorgers hoeft 59% daarvoor de stad niet uit; 30% verricht juist enkel buiten Zoetermeer mantelzorg; 9% verricht zowel binnen als buiten de stad mantelzorg. (zie tabel IV-60 t/m IV-63, p.75 - 77).

Het merendeel van de mantelzorgers (63%) kan de zorg zelf goed aan. Zij beschouwen de mantelzorg als een lichte of zeer lichte belasting. Dit blijkt uit figuur 2.26. Ruim een derde deel van de mantelzorgers (34%) zegt echter de belasting zwaar te vinden; zestien mantelzorgers (4%) achten de belasting zelfs te zwaar.

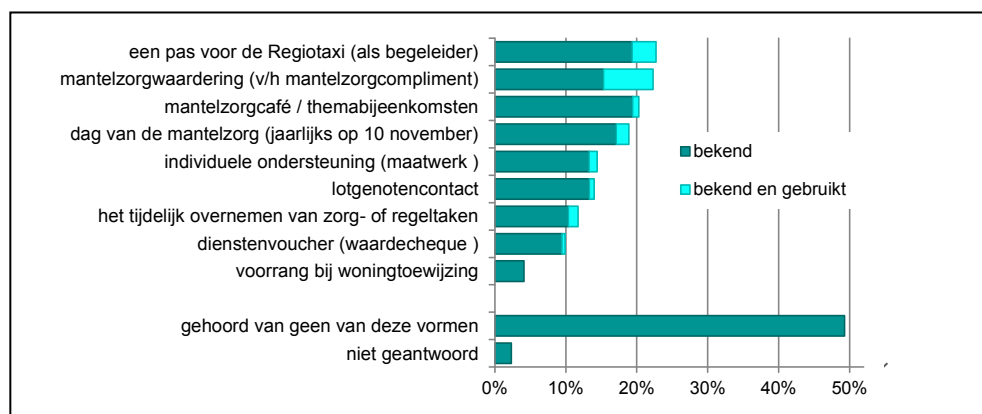
figuur 2.26 de belasting die mantelzorgers ervaren bij hun zorgtaken (in procenten; $n = 444$)

Degenen die de belasting als licht of zeer licht beschouwen geven veelal te kennen dat zij de werkzaamheden als vanzelfsprekend beschouwen. Voor de respondenten die spreken van een zware belasting is het veelal de combinatie van lasten die het zwaar maakt: bijvoorbeeld een baan en het eigen gezin in combinatie met de verzorging van ouders of schoonouders. Bij de oudere mantelzorgers gaat het vaak om zorg voor de partner in combinatie met eigen gezondheidsproblemen. Deze toelichtingen staan, uitgesplitst naar de ervaren zwaarte, op p.107 t/m 111.

ondersteuning van mantelzorgers

ZoSamen is het Zoetermeerse netwerk van vrijwilligers- en professionele welzijnsorganisaties. De gemeente biedt, sinds 2015 meestal via ZoSamen, verschillende vormen van ondersteuning aan mantelzorgers (zie figuur 2.27).

Ongeveer de helft van de respondenten heeft van één of meer van deze vormen van mantelzorgondersteuning gehoord. De meeste (afzonderlijke) vormen van ondersteuning blijken maar bij een beperkt deel van de mantelzorgers bekend te zijn: in de orde van 20%. Het bekendst zijn de begeleiderspas voor de Regiotaxi, de mantelzorgwaardering (voorheen het mantelzorgcompliment) en het mantelzorgcafé.

figuur 2.27 vormen van ondersteuning door ZoSamen en de gemeente waar de mantelzorger van gehoord heeft, en die de mantelzorger gebruikt heeft in de voorafgaande twaalf maanden (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk; n = 444)

De bekendheid van mantelzorgondersteuning vertoont een samenhang met de zwaarte van de zorg. Tabel 2.1 illustreert dit. Naarmate men een zwaardere belasting ervaart is men gemiddeld beter op de hoogte van het bestaan van vormen van mantelzorgondersteuning. Bij een lichte of zeer belasting (dit betreft 280 respondenten) is 45% op de hoogte van één of meer vormen van mantelzorgondersteuning. Bij een (zeer) zware of een té zware belasting (dit betreft 152 respondenten) is gemiddeld 56% daarvan op de hoogte.

tabel 2.1 de ervaren belasting van mantelzorgers in relatie tot hun bekendheid met mantelzorgondersteuning (absoluut en in procenten n = 444).

ervaren belasting		bekendheid met een of meer vormen van mantelzorgondersteuning		
		ja	nee	totaal
een zeer lichte belasting	aantal	17	32	49
	procent	34,7	65,3	100,0
een lichte belasting	aantal	110	121	231
	procent	47,6	52,4	100,0
een zware belasting	aantal	59	52	111
	procent	53,2	46,8	100,0
een zeer zware belasting	aantal	15	10	25
	procent	60,0	40,0	100,0
een te zware belasting	aantal	11	5	16
	procent	68,8	31,3	100,0
zwaarte niet bekend	aantal	2	10	12
	procent	16,7	83,3	100,0
totaal	aantal	214	230	444
	procent	48,2	51,8	100,0

Een beperkt deel van de mantelzorgers zegt dat hij of zij in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête gebruik heeft gemaakt van één of meer vormen van mantelzorgondersteuning (zie figuur 2.27).

De *mantelzorgwaardering* is het meest gebruikt, namelijk door 31 mantelzorgers (dat is 7% van de mantelzorgers in de respons). Bij het gebruik van mantelzorgondersteuning is geen duidelijk verband aantoonbaar met de ervaren zwaarte van de zorg. De aantallen respondenten die gebruik hebben gemaakt van dergelijke ondersteuning zijn namelijk te laag voor betrouwbare uitspraken (tabel 2.2).

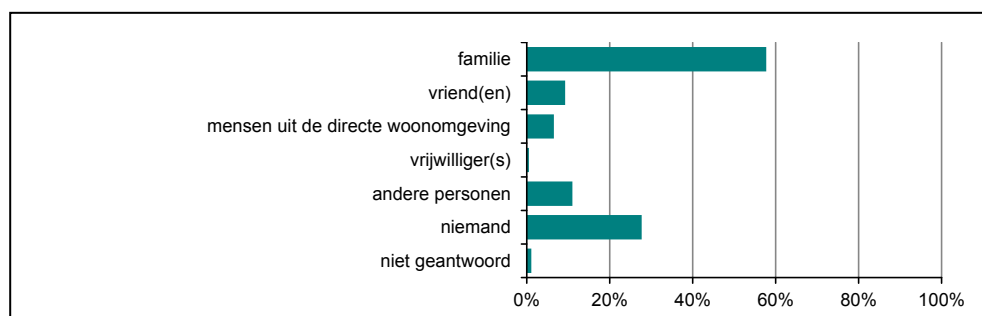
tabel 2.2 de ervaren belasting van mantelzorgers in relatie tot hun gebruik van mantelzorgondersteuning (absoluut en in procenten $n = 444$).

ervaren belasting		gebruik gemaakt van een of meer vormen van mantelzorgondersteuning?		
		ja	nee	totaal
een zeer lichte belasting	aantal	3	46	49
	procent	6,1	93,9	100,0
een lichte belasting	aantal	26	205	231
	procent	11,3	88,7	100,0
een zware belasting	aantal	16	95	111
	procent	14,4	85,6	100,0
een zeer zware belasting	aantal	4	21	25
	procent	16,0	84,0	100,0
een te zware belasting	aantal	2	14	16
	procent	12,5	87,5	100,0
zwaarte niet bekend	aantal	1	11	12
	procent	8,3	91,7	100,0
totaal	aantal	52	392	444
	procent	11,7	88,3	100,0

Op een evaluatievraag (of men vindt men dat de gemeente met de ondersteuning die zij rechtstreeks of via ZoSamen aanbiedt, zorgt voor voldoende ondersteuning bij de zorgtaken) zegt 8% van de mantelzorgers *ja*. 9% antwoordt *nee* en 82% antwoordt *geen mening* (zie tabel IV-66, p.78). Mogelijk speelt bij het hoge percentage *geen mening* het feit een rol dat de samenwerking van de gemeente en ZoSamen op het gebied van mantelzorgondersteuning nog jong is.

ondersteuning vanuit het eigen netwerk

Ondersteuning door de eigen omgeving lijkt voor de mantelzorgers meer aan de orde dan ondersteuning door de gemeente en/of ZoSamen. Figuur 2.28 laat zien welke personen uit de eigen omgeving voor deze ondersteuning zorgen. De figuur toont dat bijna driekwart van de mantelzorgers zich ondersteund weet. De meeste ondersteuning vinden zij bij familie. Op pagina 78 staat een opsomming van de *anderen* uit de eigen omgeving die mantelzorgers ondersteunen.

figuur 2.28 personen uit de eigen omgeving die de mantelzorger ondersteunen (in procenten; meer antwoorden per respondent mogelijk, $n = 444$)

Van alle mantelzorgers vindt 72% dat de mensen uit de eigen omgeving hen voldoende ondersteunen bij hun zorgtaken; 22% vindt van niet.

eigen netwerk + gemeente / ZoSamen

Wanneer naar het geheel gekeken wordt (d.w.z. naar de eigen omgeving enerzijds en de gemeente en ZoSamen anderzijds) voelt 69% zich voldoende ondersteund en voelt 26% zich niet voldoende ondersteund (tabel IV-68 en IV-69, p.79).

Deze percentages zijn iets minder gunstig dan de percentages die enkel op het eigen netwerk betrekking hebben. De interpretatie dat de gemeente en ZoSamen niets zouden toevoegen, of zelfs enige afbreuk zouden doen aan de mantelzorg-ondersteuning, ligt dus voor de hand, maar is ongetwijfeld niet terecht. Het ligt meer in de rede dat mantelzorgers andere ondersteuning verwachten van hun omgeving dan van de gemeente en/of ZoSamen.

Bijlage V-3 (p.112 - 114) laat de zeer uiteenlopende antwoorden zien op de vraag of mantelzorgers behoefte hebben aan (aanvullende) ondersteuning. In de bijlage is onderscheid gemaakt tussen de antwoorden van respondenten die zich wel en respondenten die zich niet voldoende ondersteund voelen. Enkele antwoorden komen meer dan eenmaal terug, net als in het vorige onderzoeksjaar:

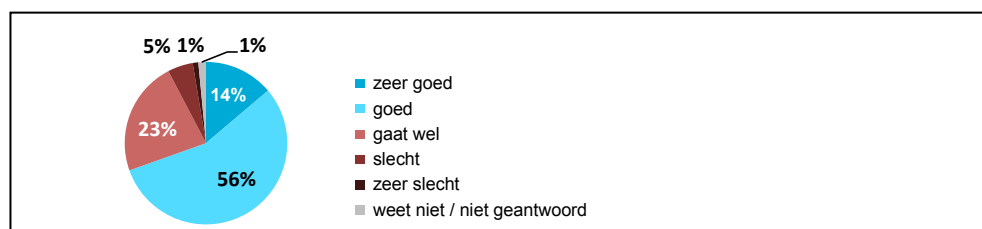
- (voorlopig) *geen* behoefte;
- behoefte aan praktische ondersteuning (huishouden / klussen in huis);
- behoefte aan financiële ondersteuning;
- behoefte aan procedurele informatie: bij wie moet ik wát regelen?

2.7 leefstijl

De vragen over de leefstijl gaan over gezondheid, de eigen (ongezonde) leefgewoonten en over de hulp die respondenten op dat gebied zoeken. De tabellen waarop het onderstaande is gebaseerd staan op p.80.

gezondheid algemeen

70% meent dat er weinig of niets te klagen is over de eigen gezondheid. 6% acht de eigen gezondheid slecht of zeer slecht (figuur 2.29).

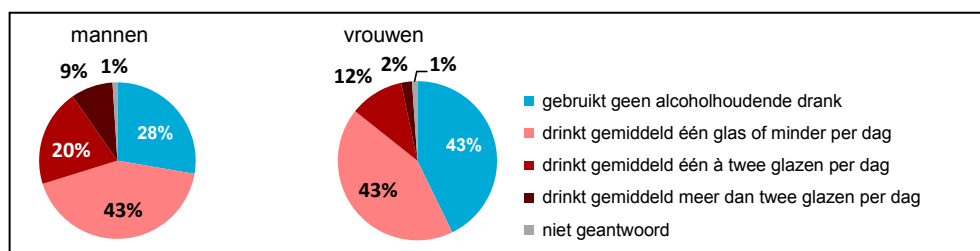
figuur 2.29 beoordeling van de eigen gezondheid (in procenten; n = 2494)

alcoholgebruik

Figuur 2.30 toont de reacties op de deelvraag over alcoholgebruik. De figuur toont dat 72% van de mannen in de respons wel eens alcohol gebruikt, en 57% van de vrouwen.

9% van de mannen behoort tot de zwaardere drinkers: zij gebruiken meer dan twee glazen alcoholhoudende drank per dag. Voor vrouwen geldt een strengere norm (de grens ligt voor hen bij één glas per dag). 14% van de vrouwen drinkt gemiddeld ten minste één glas alcoholhoudende drank per dag.

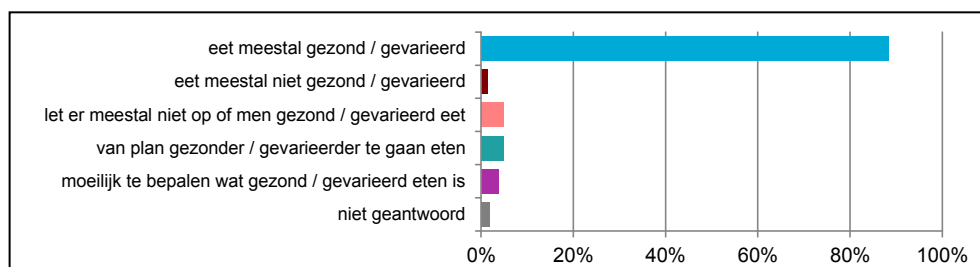
Van alle respondenten zeggen er elf (0,4%) dat zij in het afgelopen jaar hulp hebben gezocht op het gebied van alcoholgebruik (tabel IV-73, p.80).

figuur 2.30 *gemiddeld dagelijks alcoholgebruik, naar sekse*
(in procenten; $n_{\text{mannen}} = 1091$; $n_{\text{vrouwen}} = 1344$)

gezonde voeding; voldoende bewegen

Figuur 2.31 toont de reacties op een vraag over gezonde voeding. 88% zegt meestal gezond en gevarieerd te eten. 5% houdt zich niet bezig met gezonde voeding. Eveneens 5% neemt zich voor gezonder te gaan eten. De cijfers zijn bijna gelijk aan die uit 2014.

figuur 2.31 *het gebruik van gezonde voeding (in procenten; meer antwoorden mogelijk; $n = 2508$)*

Van alle respondenten zeggen er in 2015 132 (5%) dat zij in het afgelopen jaar hulp hebben gezocht op het gebied van gezonde voeding. 141 respondenten (6%) hebben hulp gezocht op het gebied van voldoende beweging (tabel IV-73, p.80).

2.8 welbevinden

2.8.1 algemeen

Twee vragenblokken hebben als thema het welbevinden van de respondent. Er worden vragen gesteld over eenzaamheid en over psychische gezondheid. Uit deze vragen zijn respectievelijk een eenzaamheidsscore en een maat voor psychische gezondheid te berekenen.

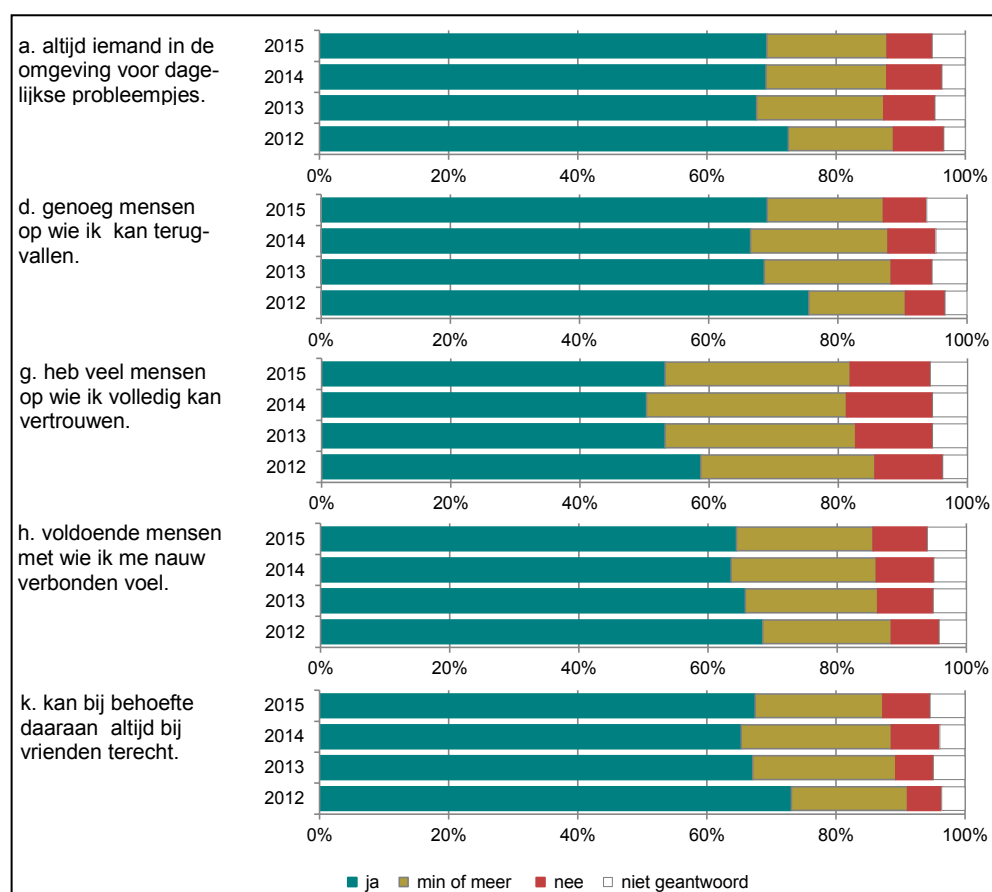
2.8.2 eenzaamheid

Er zijn elf stellingen voorgelegd die betrekking hebben op eenzaamheid. De drie antwoordmogelijkheden bij deze stellingen zijn: *ja*, *min of meer* en *nee*. De stellingen vormen een standaard vragenset. Deze is ontleend aan onderzoek van De Jong Gierveld en Kamphuis (1985)¹.

- Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.
- Ik mis een echt goede vriend of vriendin.
- Ik ervaar een leegte om mij heen.
- Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.
- Ik mis gezelligheid om mij heen.
- Ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.
- Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.
- Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.
- Ik mis mensen om mij heen.
- Vaak voel ik me in de steek gelaten.
- Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.

¹

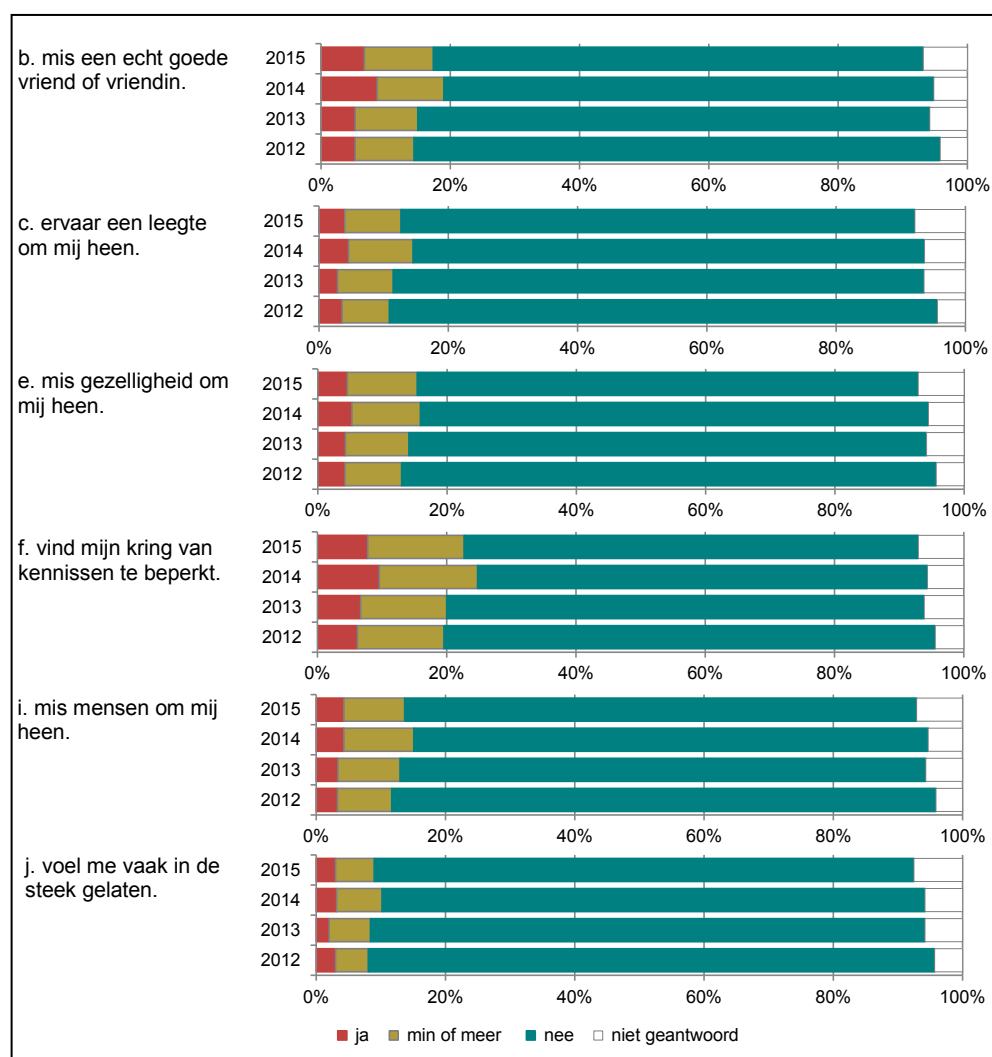
de Jong Gierveld, J., & Kamphuis, F.H. (1985). The development of a Rasch-type loneliness-scale. *Applied Psychological Measurement*, 9, 289-299.

figuur 2.32 reacties op positief geformuleerde stellingen over eenzaamheid (in procenten; $n_{2015} = 2494$; stellingen worden verkort weergegeven)

Vijf van de stellingen (a, d, g, h en k) gaan over een gevoel van verbondenheid. De stellingen zijn positief geformuleerd: een antwoord 'nee' bij één van deze stellingen versterkt de eenzaamheidsscore. Figuur 2.32 laat zien dat de positieve antwoorden bij deze stellingen sterk overheersen. Telkens kiest ook een tamelijk grote groep een neutrale positie (zo'n 20 à 30%). Een minderheid (in 2015 tussen 7 en 12%) kiest 'nee'. De stelling over mensen op wie je kunt vertrouwen (g) laat, zoals in alle jaren, de minst gunstige beantwoording zien. De resultaten uit 2015 wijken, per stelling, niet sterk af van die uit 2013 en zijn net iets gunstiger dan die uit 2014.

Zes stellingen gaan over een gemis aan sociale relaties. De stellingen zijn negatief geformuleerd: een antwoord 'ja' bij één van deze stellingen versterkt de eenzaamheidsscore. De reacties op deze zes stellingen staan in figuur 2.33. Hier overheersen de reacties met een positieve strekking (dus het antwoord 'nee') in nog iets sterkere mate dan bij de positief geformuleerde stellingen. Afhankelijk van de stelling kiest 6 tot 15% een neutrale positie. Een minderheid (3 tot 8%) kiest in 2015 voor het antwoord 'ja'. De stelling over de omvang van de eigen kennissenkring heeft de minst gunstige beantwoording. Ook bij deze stellingen komen de resultaten ongeveer overeen met de resultaten uit 2013.

figuur 2.33 reacties op negatief geformuleerde stellingen over eenzaamheid (in procenten; $n_{2015} = 2294$; stellingen worden verkort weergegeven)

eenzaamheidsscore

In bijlage VI (p.115) wordt toegelicht hoe uit de antwoorden op de elf bovenstaande stellingen een eenzaamheidsscore kan worden berekend. Deze score kan (op individueel niveau) gehele waarden aannemen tussen nul (niet eenzaam) en 11 (zeer sterke eenzaamheid). De gemiddelde eenzaamheidsscore voor de gehele respons in 2015 is **2,5**.

In 2014 was dit 2,7; in 2013 2,5. In 2012 bedroeg de score gemiddeld 2,2.

Tabel 2.3 toont hoe de op respondentniveau berekende eenzaamheid in 2015 verdeeld is over vier eenzaamheidsklassen. Bij ongeveer 7% van de respons is sprake van sterke of zeer sterke eenzaamheid.

tabel 2.3 eenzaamheidsscore

		aantal	procent
niet eenzaam	(0-2)	1451	63,4
matige eenzaamheid	(3-8)	681	29,7
sterke eenzaamheid	(9-10)	104	4,5
zeer sterke eenzaamheid	(11)	54	2,4
totaal (eenzaamheidsscore bekend)		2290	100,0

Tabel 2.4 laat de gemiddelde eenzaamheidsscore op wijkniveau zien. Er is voor gekozen om geen eenzaamheidsscores op buurtniveau te presenteren. Doordat het aantal respondenten per buurt als regel niet zo groot is en het algemene gemiddelde van de eenzaamheidsscore laag in de range van mogelijke waarden (0 tot 11) ligt, zijn de gemiddelden per buurt iets te gevoelig voor ongunstige uitschieters.

Op wijkniveau zijn de verschillen in gemiddelde eenzaamheidsscore in het algemeen niet groot. In de wijk Centrum is de eenzaamheidsscore iets ongunstiger dan elders in de stad.

tabel 2.4 *gemiddelde score op de dichotome eenzaamheidsschaal (De Jong Gierveld) per wijk*

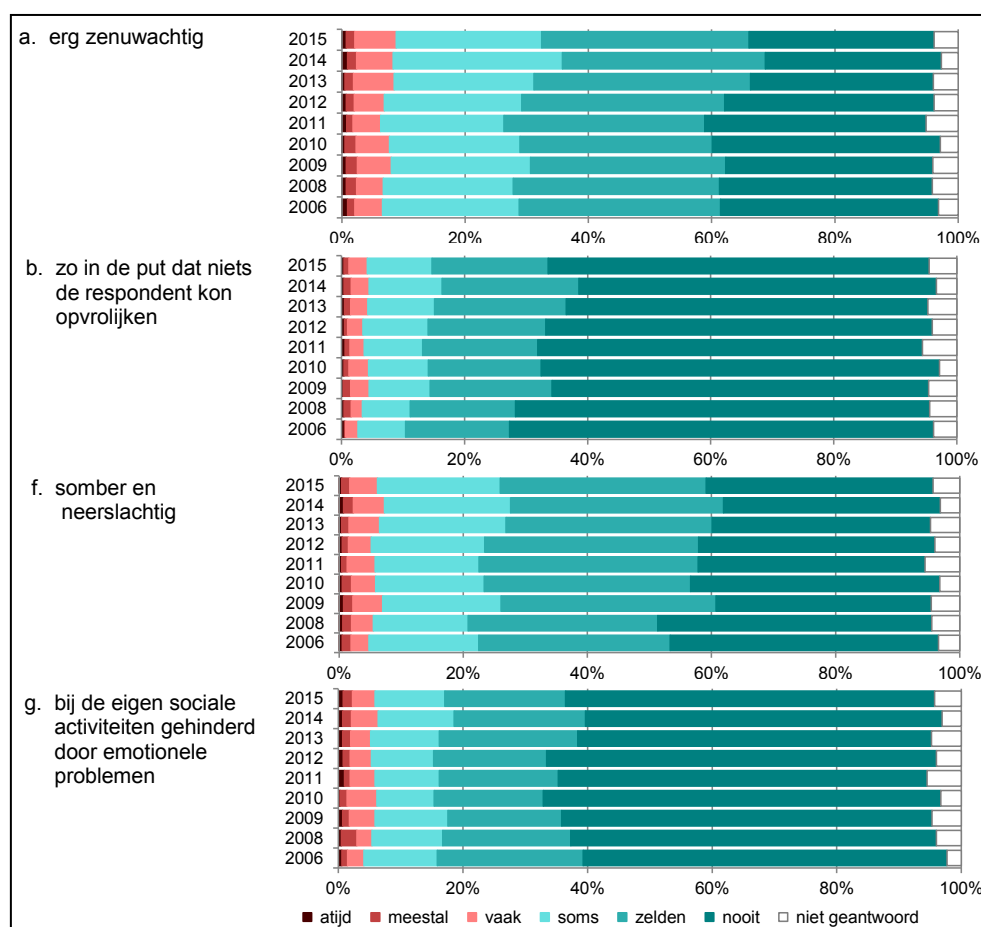
gemiddelde eenzaamheidsscore (aantal respondenten)								
Wijk	2012		2013		2014		2015	
Centrum	2,5	(311)	2,5	(320)	3,1	(375)	2,9	(364)
Meerzicht	2,7	(236)	3,0	(254)	3,3	(260)	2,7	(260)
Buytenwegh	2,4	(374)	2,4	(388)	2,6	(369)	2,6	(187)
De Leyens							2,5	(204)
Seghwaert	2,0	(301)	2,5	(316)	2,8	(330)	2,5	(269)
Noordhove	2,0	(146)	2,1	(178)	2,2	(186)	2,3	(147)
Rokkeveen	1,8	(381)	2,2	(378)	2,5	(435)	2,3	(429)
Oosterheem	2,0	(364)	2,4	(348)	2,5	(292)	2,2	(278)
overig / onbekend	2,1	(144)	2,7	(128)	3,2	(86)	2,6	(152)
Zoetermeer	2,2	(2257)	2,5	(2310)	2,7	(2333)	2,5	(2290)

2.8.3 psychische gezondheid

Allereerst is in een blok met zeven vragen gepeild hoe men zich voelde in de vier weken voorafgaand aan de enquête:

- Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken erg zenuwachtig?
- Hoe vaak zat u gedurende de afgelopen vier weken zo in de put, dat niets u kon opvrolijken?
- Hoe vaak voelde u zich gedurende de afgelopen vier weken kalm en rustig?
- Hoe vaak had u gedurende de afgelopen vier weken veel energie?
- Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken een gelukkig mens?
- Hoe vaak voelde u zich gedurende de afgelopen vier weken somber en neerslachtig?
- Hoe vaak hebben emotionele problemen u gedurende de afgelopen vier weken gehinderd bij uw sociale activiteiten?

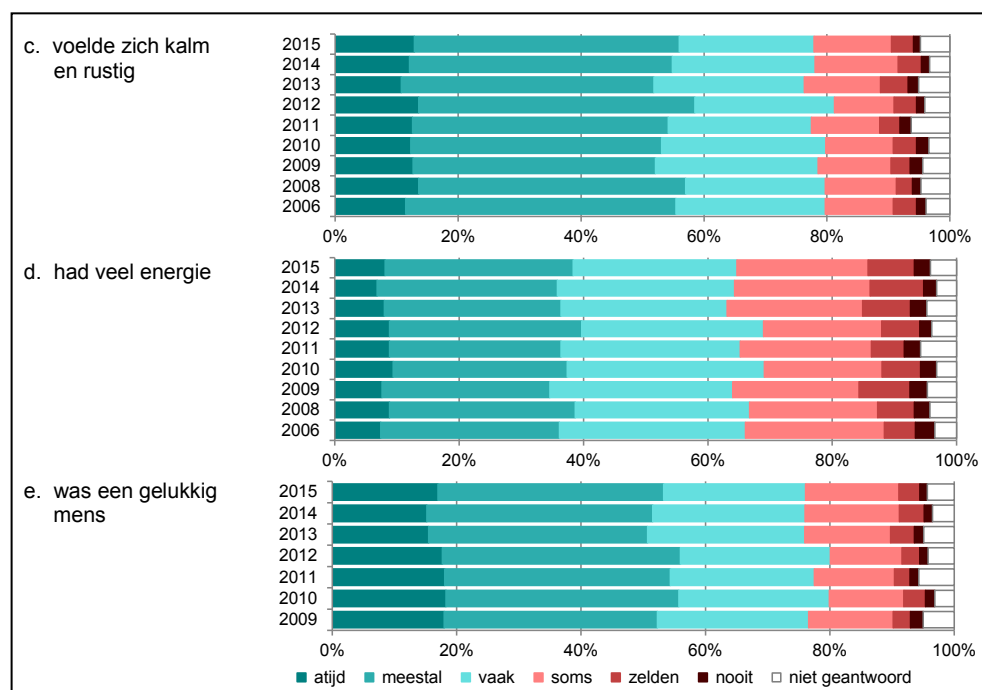
De vragen a, b, c, d, f en g zijn sinds 2006 negen maal in de omnibusenquête gesteld; vanaf 2009 is vraag e (vraag over het geluksgevoel) aan de reeks toegevoegd.

figuur 2.34 psychische klachten bij de respondent in de vier weken voorafgaand aan de omnibus-enquête, in de jaren 2006 en 2008 t/m 2015 (in procenten; $n_{2015} = 2494$)

De reacties in de verschillende jaren op de vragen met een negatieve strekking (a, b, f en g) worden getoond in figuur 2.34. De figuur laat zien dat zenuwachtigheid in 2015 bij 9% van de respondenten *altijd*, *meestal* of *vaak* voorkwam. 4% zat veelal zó in de put dat niets hem of haar nog kon opvrolijken. 6% was veelal somber en neerslachtig. En eveneens 6% ondervond bij zijn of haar sociale activiteiten hinder van emotionele problemen.

Reacties op vragen met een positieve strekking (c, d en e) worden getoond in figuur 2.35: 5% van de respondenten voelde zich in de vier weken voorafgaand aan de enquête *zelden* of *nooit* rustig; 10% had zelden of nooit veel energie; 5% voelde zich zelden of nooit een gelukkig mens.

figuur 2.35 stabiliteit, energie en geluksgevoel in de vier weken voorafgaand aan de omnibusenquête, in 2006 en 2008 t/m 2015 (in procenten; $n_{2015} = 2494$)

Uit de jaarreeksen in beide figuren blijkt dat de reacties op de stellingen redelijk stabiel zijn. Over het geheel bezien zijn de scores een fractie gunstiger dan in 2014.

mental health inventory

Er bestaat een internationale standaard voor de meting van de psychische gezondheid van personen ouder dan twaalf jaar: de MHI-5. Deze wordt gebaseerd op vijf van de vragen die betrekking hebben op de psychische gesteldheid in de afgelopen vier weken. De vragen a, b, c, e en f vormen de vragenset voor de MHI-5. De berekening van de MHI-5 staat toegelicht in bijlage VI (p.116). Voor 2015 bedraagt de MHI-5 (voor de respondenten op de omnibus- en Wmo-enquête) gemiddeld **77,1** op een schaal van nul tot 100. Dat getal ligt binnen de smalle range van waarden die in voorgaande jaren zijn gevonden: tussen 76,1 en 78,4.

Tabel 2.5 laat de gemiddelde MHI-5 op buurtniveau zien. In het algemeen zijn de verschillen niet groot. De buurt Dorp wijkt enigszins in gunstige zin af; Palenstein enigszins in ongunstige zin. In Meerzicht-Oost, dat in 2014 in ongunstige zin afweek van het stadsgemiddelde, is de score weer bijgetrokken.

tabel 2.5 kengetal MHI-5, naar wijk en buurt in de afgelopen vijf jaar

wijk	buurt	gemiddelde MHI-5 (aantal respondenten)									
		2011		2012		2013		2014		2015	
Centrum		75,0	(155)	77,0	(311)	76,3	(323)	74,2	(382)	75,7	(385)
	Dorp	76,5	(37)	81,6	(80)	78,0	(93)	76,9	(97)	80,7	(92)
	Stadscentrum	73,8	(27)	79,9	(68)	75,3	(43)	73,0	(77)	74,3	(83)
	Palenstein	72,0	(54)	68,9	(85)	72,7	(84)	70,4	(83)	71,5	(97)
	Driemanspolder	78,7	(37)	78,5	(78)	78,3	(103)	75,3	(125)	76,3	(113)
Meerzicht		79,2	(101)	76,6	(237)	74,7	(253)	73,8	(266)	75,7	(271) *
	-West	78,4	(66)	77,1	(168)	74,3	(141)	76,9	(155)	75,3	(171)
	-Oost	80,7	(35)	75,2	(69)	75,3	(112)	69,4	(111)	76,0	(98)
Buytenw.-De Leyens		79,6	(202)	77,4	(370)	77,8	(391)	77,4	(379)	77,0	(393)
	Buytenwegh	78,7	(84)	75,9	(182)	78,4	(162)	76,8	(160)	75,2	(181)
	De Leyens	80,2	(118)	78,8	(188)	77,4	(229)	77,9	(219)	78,5	(212)
Seghwaert		76,1	(174)	78,9	(297)	76,0	(311)	75,6	(331)	78,0	(271)
	-Zuidwest	77,7	(77)	79,9	(144)	76,1	(144)	75,1	(144)	76,9	(120)
	-Noordoost	74,8	(97)	78,0	(153)	76,0	(167)	76,1	(187)	78,9	(151)
Noordhove		76,9	(87)	79,3	(144)	78,4	(178)	78,3	(186)	77,9	(147) *
	-West	76,9	(34)	79,8	(48)	76,9	(64)	78,5	(92)	77,4	(62)
	-Oost	76,8	(53)	79,1	(96)	79,3	(114)	78,3	(92)	78,5	(83)
Rokkeveen		80,8	(234)	80,5	(376)	76,5	(383)	77,3	(437)	78,3	(432) *
	-West	80,4	(95)	81,7	(153)	76,2	(150)	76,6	(190)	77,6	(180)
	-Oost	81,0	(139)	79,7	(223)	76,8	(233)	77,7	(245)	78,6	(249)
Oosterheem		78,6	(152)	78,8	(363)	74,6	(338)	76,2	(295)	77,4	(278)
	-Zuidwest	74,9	(38)	78,5	(96)	73,6	(84)	73,2	(69)	75,8	(67)
	-Noordoost	79,8	(114)	79,0	(267)	75,0	(254)	77,1	(226)	77,9	(211)
overige / onbekend		78,7	(56)	78,1	(139)	77,0	(128)	76,6	(83)	77,4	(155)
totaal		78,3	(1161)	78,4	(2237)	76,3	(2305)	76,1	(2359)	77,1	(2325)

* In enkele gevallen is het wijk totaal niet gelijk aan de som van de buurttotalen, doordat incidenteel van een respondent respondenten wel de woonwijk, maar niet de buurt bekend is.

BIJLAGE I bevolking, steekproef, respons

bevolking, steekproef en respons

In de onderstaande tabellen worden de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de bruikbare respons vergeleken aan de hand van de kenmerken *seks* en *leeftijd*. Binnen de Zoetermeerse bevolking van 18 jaar en ouder zijn vrouwen in de meerderheid. De steekproef toont ten opzichte van de feitelijke verdeling over mannen en vrouwen een afwijking van 0,9 procentpunt (meer mannen, minder vrouwen). In de respons is het percentage vrouwen 4,3 procentpunten hoger dan in de bevolking.

Verder laat de respons een flinke oververtegenwoordiging zien voor de leeftijdsklasse 65 jaar en ouder, en een ondervertegenwoordiging voor de leeftijdsklasse 18 t/m 39 jaar.

tabel I-1 Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respondenten, naar seks

		bevolking (18+)		
seks		op 01-01-2015	steekproef	bruikbare respons
man	aantal	47.254	3.931	1.091
	procent	48,2	49,1	44,8
vrouw	aantal	50.786	4.069	1.344
	procent	51,8	50,9	55,2
subtotaal (100%)		98.040	8.000	2.435
seks onbekend		-	-	59
totaal		98.040	8.000	2.494

tabel I-2 Zoetermeerse bevolking (18+), steekproef en respons, naar leeftijd in klassen

		bevolking (18+)		
leeftijd		op 01-01-2015	steekproef	bruikbare respons
18 t/m 39 jaar	aantal	33.267	2.697	416
	procent	33,9	33,7	17,2
40 t/m 64 jaar	aantal	44.929	3.617	1.190
	procent	45,8	45,2	47,7
65+	aantal	19.844	1.686	802
	procent	20,2	21,1	32,2
subtotaal (100%)		98.040	8.000	2.408
leeftijd onbekend		-	-	86
totaal		98.040	8.000	2.494

BIJLAGE II   betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Betrouwbaarheidsintervallen

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben betrekking op de totale respons of op bepaalde categorieën daarbinnen. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerders van 18 jaar of ouder, kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van schattingen.

Dit kan in de vorm van puntschattingen en intervalschattingen. Bij een punt-schatting, dat wil zeggen een schatting in de vorm van één getal, ligt het voor de hand als benadering van de werkelijkheid de uitkomst uit de enquête te nemen. Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt dan aangenomen dat dit ook in de populatie 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervalschattingen). Het is daarbij, met behulp van statistische formules, mogelijk de grootte van een interval zodanig rond de enquête uitkomst (bijvoorbeeld rond een percentage) te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

In onderstaande tabel is voor verschillende aantallen respondenten en voor verschillende percentages weergegeven wat de nauwkeurigheidsmarges zijn. Het gaat daarbij om de marges bij 95% betrouwbaarheid. Dit betekent dat als de steekproeftrekking en het onderzoek vele malen zou worden herhaald, het berekende nauwkeurighedsinterval in minstens 95 van de 100 gevallen de werkelijke waarde zou bevatten.

Voorbeelden

Allereerst enkele voorbeelden ter verduidelijking van de tabel:

- Stel dat van alle (2494) respondenten 30% opvatting A aanhangt. In werkelijkheid (dus in de totale populatie Zoetermeerders van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 28,2% en 31,8%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag X vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18-plussers die gedrag X vertonen tussen de 46,4% en 73,6% vrouw is.

tabel II-1   aantal procentpunten waarmee de werkelijke percentages (in de populatie) maximaal kunnen verschillen met die in de respons (betrouwbaarheidsinterval van 95%).

		percentages in de respons				
		10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
aantal	50	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
respon-	100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
denten	200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
	300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
	400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
	500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
	600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
	700	2,2	3,0	3,4	3,6	3,7
	800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
	900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
	1000	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
	1100	1,8	2,4	2,7	2,9	3,0
	1200	1,7	2,3	2,6	2,8	2,8
	1300	1,6	2,2	2,5	2,7	2,7
	1400	1,6	2,1	2,4	2,6	2,6
	1500	1,5	2,0	2,3	2,5	2,5
	1600	1,5	2,0	2,2	2,4	2,5
	1700	1,4	1,9	2,2	2,3	2,4
	1800	1,4	1,8	2,1	2,3	2,3
	1900	1,3	1,8	2,1	2,2	2,2
	2000	1,3	1,8	2,0	2,1	2,2
	2100	1,3	1,7	2,0	2,1	2,1
	2200	1,3	1,7	1,9	2,0	2,1
	2300	1,2	1,6	1,9	2,0	2,0
	2400	1,2	1,6	1,8	2,0	2,0
	2494	1,2	1,6	1,8	1,9	2,0

BIJLAGE III vragenlijst

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

SAMENLEVEN IN UW BUURT

1. Wilt u aangeven in hoeverre u het met de volgende stelling eens of oneens bent?

In deze buurt zijn er spanningen tussen mensen met verschillende culturele achtergronden.

- ☐ 1. helemaal mee eens
- ☐ 2. mee eens
- ☐ 3. niet eens, niet oneens
- ☐ 4. mee oneens
- ☐ 5. helemaal mee oneens
- ☐ 6. geen mening

2. Vindt u dat u in het algemeen voldoende contacten met andere mensen heeft, d.w.z. buiten werk, school of eigen huishouden?

- ☐ 1. ja, zeker → ga naar vraag 5
- ☐ 2. ja, maar ik zou wel wat meer contacten willen hebben
- ☐ 3. nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb

3. Op welke terreinen zou u meer contacten willen hebben?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ sport
- ☐ uitgaan/recreatie
- ☐ hobby's
- ☐ vrijwilligerswerk
- ☐ vrienden ontmoeten
- ☐ burencontakt
- ☐ gelijke belangen/gedeelde ervaringen (bijv. dezelfde handicap)
- ☐ anders, namelijk:

4. Wat weerhoudt u hiervan?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ geld
- ☐ tijd
- ☐ afstand/vervoer
- ☐ ik weet niemand om dingen samen mee te ondernemen
- ☐ gezondheid/handicap
- ☐ anders, namelijk:

5. Voelt u zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in uw buurt?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee
- ☐ 3. weet niet

6a. Bent u het afgelopen jaar actief geweest om uw buurt te verbeteren?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee
- ☐ 3. weet niet

b. Kunt u uw antwoord toelichten?

7. Bent u in de afgelopen twaalf maanden betrokken geweest bij de organisatie van activiteiten in uw buurt?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee
☐ 3. weet niet

DISCRIMINATIE

De volgende vragen gaan over discriminatie in Zoetermeer. Discriminatie is het benadelen van mensen (of van groepen mensen) vanwege uiteenlopende kenmerken, zoals afkomst, geloof of seksuele geaardheid.

8. Voelde u zich in de afgelopen twaalf maanden wel eens gediscrimineerd in Zoetermeer?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 15

9. Wat voor discriminatie was dat?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

Discriminatie op grond van:

- ☐ ras / afkomst
☐ religie, geloof
☐ handicap / chronische ziekte
☐ leeftijd
☐ seksuele geaardheid
☐ geslacht of genderidentiteit (bijvoorbeeld discriminatie van transseksuelen)
☐ andere discriminatie, namelijk:

10. In welke situatie(s) voelde u zich in de afgelopen twaalf maanden wel eens gediscrimineerd in Zoetermeer?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ op straat in mijn woonbuurt
☐ op straat, elders in Zoetermeer
☐ bij sport of recreatie
☐ bij het zoeken van woonruimte
☐ bij politie, justitie of de vreemdelingendienst
☐ bij algemene voorzieningen zoals de gemeente, het openbaar vervoer, de gezondheidszorg
☐ in de horeca / bij het uitgaan
☐ bij de aanschaf van een product, bij het afsluiten van een verzekering e.d.
☐ op mijn werk
☐ op mijn opleiding of stageplek
☐ bij het vinden van werk of een stageplek
☐ in de media of in reclame
☐ in het (Zoetermeerse) maatschappelijk debat
☐ in mijn privésituatie
☐ anders, namelijk:

11. Op welke manier werd u toen gediscrimineerd?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ ik werd anders behandeld dan anderen
☐ schelden, pesten, beledigen
☐ geweld
☐ bedreiging
☐ anders, namelijk:

12. Heeft u na deze discriminatie zelf actie ondernomen?

- ☐ 1. ja → ga naar vraag 14
☐ 2. nee

13. Waarom heeft u niet gereageerd op deze discriminatie?

LET OP: ga nu door naar vraag 15

14. Welke actie heeft u toen ondernomen?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ ik heb aangifte gedaan bij de politie
☐ ik heb een andere instantie geraadpleegd, namelijk:
☐ ik heb een vertrouwenspersoon (van mijn werk of opleiding) geraadpleegd
☐ ik heb gebruik gemaakt van een klachtenregeling
☐ ik heb het zelf opgelost / ben het gesprek aangegaan met degene die mij discrimineerde
☐ anders, namelijk:

15. Hoe vaak denkt u dat de volgende vormen van discriminatie in Zoetermeer voorkomen?

Discriminatie op grond van:	1 vaak	2 soms	3 zelden	4 nooit	5 weet niet
- ras / afkomst	☐	☐	☐	☐	☐
- religie, geloof	☐	☐	☐	☐	☐
- handicap / chronische ziekte	☐	☐	☐	☐	☐
- leeftijd	☐	☐	☐	☐	☐
- seksuele geaardheid	☐	☐	☐	☐	☐
- geslacht en/of genderidentiteit (bijv. discriminatie van transseksuelen)	☐	☐	☐	☐	☐
- andere discriminatie, namelijk:	☐	☐	☐	☐	☐

16. Als u zich als inwoner van Zoetermeer gediscrimineerd voelt, of als u een melding wilt doen van discriminatie, of daarover vragen heeft, kunt u voor ondersteuning en advies terecht bij Bureau Discriminatiezaken Hollands Midden en Haaglanden. Ook geeft dit bureau voorlichting en trainingen over gelijke behandeling.

Had u vóór deze enquête al eens gehoord van het Bureau Discriminatiezaken?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING**17. Bij maatschappelijke ondersteuning gaat het om het krijgen van hulp of voorzieningen om zelfstandig te kunnen blijven wonen en mee te doen in de samenleving. De hulp kan tal van terreinen omvatten. Denk bijvoorbeeld aan het doen van boodschappen, het aanpassen van een woning of het regelen van vervoer. Maar ook de praktische hulp aan mensen met een handicap of langdurige ziekte, en aan hun naasten, valt eronder.**

Heeft u zelf ondersteuning of heeft u ondersteuning nodig?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 20

18. Op welke gebieden krijgt u ondersteuning of heeft u ondersteuning nodig?

a. huisvesting (eventuele aanpassingen aan de woning / de woonsituatie)

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ een aanpassing van mijn woonsituatie is niet nodig
- ☐ ik zou moeten verhuizen naar een aangepaste woning / woonvorm
- ☐ ik heb voorzieningen / aanpassingen in mijn bestaande woning nodig
- ☐ ik ben verhuisd naar een aangepaste woonvorm
- ☐ familieleden, burens en/of vrienden hebben mijn woning aangepast
- ☐ vrijwilligers hebben mijn woning aangepast
- ☐ mijn woning is aangepast na indicatie door de gemeente
- ☐ ik heb zelf mijn woning aangepast / laten aanpassen

b. het huishouden (schoonmaken, wasgoed)

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
- ☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
- ☐ ik krijg ondersteuning van familie, burens en/of vrienden
- ☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
- ☐ ik krijg professionele hulp na indicatie door de gemeente
- ☐ ik los het probleem zelf op (met particuliere hulp)

c. mobiliteit: boodschappen doen, naar de kapper gaan, een ommetje maken

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
- ☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
- ☐ ik krijg ondersteuning van familie, burens en/of vrienden
- ☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
- ☐ ik krijg professionele hulp en/of voorzieningen na verwijzing / indicatie
- ☐ ik los het probleem zelf op (particuliere hulp, zelf een rollator gekocht, etc.)

d. dagelijkse activiteiten: opstaan, douchen, aankleden, eten e.d.

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
- ☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
- ☐ ik krijg ondersteuning van familie, burens en/of vrienden
- ☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
- ☐ ik krijg professionele hulp na verwijzing / indicatie
- ☐ ik los het probleem zelf op (particuliere hulp, zelf een douchestoel gekocht etc.)

e. bij het op orde houden van mijn administratie en financiën

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
- ☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
- ☐ ik krijg ondersteuning van familie, burens en/of vrienden
- ☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
- ☐ ik krijg professionele hulp na verwijzing / indicatie
- ☐ ik betaal zelf voor ondersteuning

f. bij de invulling van mijn dag (hobby's, werk, studie)

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
- ☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
- ☐ ik krijg ondersteuning van familie, burens en/of vrienden
- ☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
- ☐ ik krijg professionele hulp na verwijzing / indicatie
- ☐ ik krijg professionele hulp zonder indicatie (zoals dagbesteding, begeleiding aan huis)

g. bij het onderhouden van sociale contactenLET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
☐ ik krijg ondersteuning van familie, buren en/of vrienden
☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
☐ ik krijg professionele hulp na verwijzing / indicatie
☐ ik betaal zelf voor ondersteuning

h. bij eventuele klachten zoals stress, verwardheid of gevoelens van angst of depressieLET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik heb geen ondersteuning op dit gebied nodig
☐ ik heb wel ondersteuning op dit gebied nodig, maar krijg deze nog niet
☐ ik krijg ondersteuning van familie, buren en/of vrienden
☐ ik krijg ondersteuning van vrijwilligers
☐ ik krijg professionele hulp na verwijzing / indicatie
☐ ik betaal zelf voor ondersteuning

19. Het aandeel van de gemeente Zoetermeer in maatschappelijke ondersteuning bestaat uit:

- een gesprek met een Wmo-consulent over de zorg die u nodig heeft;
- het bieden van ondersteuning via organisaties zoals Palet Welzijn, Ipse de Bruggen, Vierstroom en verschillende vrijwilligersorganisaties.

In welke mate draagt de ondersteuning die de gemeente u biedt eraan bij dat u zelfstandig kunt blijven wonen?

- ☐ 1. zeer veel
☐ 2. veel
☐ 3. redelijk
☐ 4. nauwelijks
☐ 5. niet
☐ 6. de vraag is niet van toepassing want de gemeente biedt mij (nog) geen ondersteuning
☐ 7. weet niet

20. Het Wmo-loket is het loket voor vragen over welzijn en zorg, waar alle inwoners terecht kunnen voor informatie, advies en ondersteuning.**Had u al eens gehoord van het Wmo-loket in het stadhuis?**

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 23

21. Heeft u in de afgelopen twaalf maanden wel eens informatie opgevraagd (telefonisch of door een persoonlijk bezoek) bij het Wmo-loket in het stadhuis?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 23

22. Kunt u in een rapportcijfer aangeven hoe tevreden u bent over de informatie die u heeft gekregen?

zeer ontevreden											zeer tevreden	geen oordeel/ niet van toepassing
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		☐
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		99

23. Wist u al dat u ook op zoetermeerwijzer.nl (rechtstreeks te bereiken, of via zoetermeer.nl) informatie over welzijn en zorg kunt opvragen?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 28

24. Heeft u wel eens informatie over welzijn of zorg gezocht op zoetermeerwijzer.nl?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 28

25. Heeft u de informatie gevonden die u zocht?

- ☐ 1. ja, volledig
☐ 2. ja, gedeeltelijk
☐ 3. nee → ga naar vraag 28

26. Was de informatie gemakkelijk te vinden?

- ☐ 1. ja, heel gemakkelijk
☐ 2. ja, redelijk gemakkelijk
☐ 3. nee

27. Kunt u in een rapportcijfer aangeven hoe tevreden u bent over de op zoetermeerwijzer.nl gevonden informatie?

- zeer ontevreden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ zeer tevreden geen oordeel
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99

28. Heeft u in de afgelopen twaalf maanden wel eens informatie over ondersteuning op het gebied van welzijn en/of zorg opgevraagd bij een wijkpost?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 30

29. Bent u op de wijkpost goed geholpen?

- ☐ 1. ja, mijn vraag is naar tevredenheid beantwoord
☐ 2. ja, ik ben naar de juiste instantie doorverwezen
☐ 3. nee

JEUGDHULP

30. Heeft u in de afgelopen twaalf maanden wel eens, als opvoeder, met vragen gezeten over opgroeien en opvoeden?

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ja, over de opvoeding van mijn eigen kind(eren)
☐ ja, over de opvoeding van één of meer kinderen in mijn familie
☐ ja, over de opvoeding van één of meer andere kinderen in mijn privéomgeving
☐ ja, als professional
☐ nee → ga naar vraag 32
☐ nee: ik ben (op dit moment) geen opvoeder → ga naar vraag 44

31. Over welke onderwerpen gingen de vragen?

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ de aanpak van opvoeding en ouderschap in het algemeen
☐ de lichamelijke ontwikkeling van kinderen: gezondheid en kinderziektes
☐ ongehoorzaam of lastig gedrag
☐ consequent zijn; corrigeren of straffen
☐ emotionele problemen zoals onzekerheid en (faal)angst
☐ schoolprestaties
☐ de puberteit

- ☐ anders, namelijk:

32. Bij wie of bij welke instelling zou u als opvoeder steun, advies of informatie zoeken over opvoeden en opgroeien?

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ familie / vrienden
- ☐ de huisarts
- ☐ de schoolarts / het Consultatiebureau
- ☐ het (school)maatschappelijk werk / interne begeleiders
- ☐ de leerkracht
- ☐ Meerpunt
- ☐ een andere persoon of organisatie, namelijk:

- ☐ weet niet → ga naar vraag 35
- ☐ zulke ondersteuning zou ik niet zoeken → ga naar vraag 35

33. Heeft u in de afgelopen twaalf maanden wel eens gebruik gemaakt van één of meer organisaties die steun, advies of informatie over opvoeding en opgroeien geven?

- ☐ ja, van deze organisatie(s):

- ☐ 2. nee → ga naar vraag 35
- ☐ 3. dat weet ik niet meer → ga naar vraag 35

34. Kunt u in een rapportcijfer uw oordeel geven over de mate waarin deze steun, advies en/of informatie voldeed aan uw behoefte?

zeer ontevreden

- ☐ 1   ☐ 2   ☐ 3   ☐ 4   ☐ 5   ☐ 6   ☐ 7   ☐ 8   ☐ 9   ☐ 10

zeer tevreden

geen oordeel

- ☐ 99

35. Meerpunt is het Zoetermeerse Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het Meerpunt Inlooppunt is gevestigd in de bibliotheek in het Stadshart.

Had u vóór deze enquête al eens gehoord van Meerpunt?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee → ga naar vraag 41

36. Hoe heeft u gehoord over Meerpunt?

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ via huis-aan-huisbladen zoals het Streekblad en Zoetermeer dichtbij
- ☐ via de digitale krant: Dichtbij.nl
- ☐ via de website van de gemeente Zoetermeer
- ☐ via de website of Facebookpagina van Meerpunt
- ☐ via familie / vrienden
- ☐ op de school van mijn kind(eren)
- ☐ via de huisarts
- ☐ via de bibliotheek
- ☐ anders
- ☐ dat weet ik niet meer

37. Heeft u Meerpunt in de afgelopen twaalf maanden wel eens geraadpleegd?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee → ga naar vraag 41
- ☐ 3. dat weet ik niet meer → ga naar vraag 41

38. Op welke wijze(n) heeft u Meerpunt geraadpleegd?

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik ben binnengelopen bij het Inlooppunt
- ☐ ik heb een e-mailbericht gestuurd
- ☐ ik heb gebeld
- ☐ ik heb de website bezocht
- ☐ anders

39. Op welke wijze(n) heeft Meerpunt u verder geholpen?

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ met informatiemateriaal (digitaal of drukwerk)
- ☐ mijn vragen werden direct beantwoord
- ☐ ik werd verwezen naar een andere organisatie
- ☐ anders, namelijk:

- ☐ Meerpunt heeft mij niet verder geholpen

40. Kunt u in een rapportcijfer uw oordeel geven over de mate waarin de informatie / ondersteuning door Meerpunt voldeed aan uw behoefte?

zeer ontevreden   zeer tevreden   geen oordeel

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		99

41. Het team Jeugd- en Gezinshulp (JGH) bestaat sinds 1 januari 2015. Het team werkt verspreid over de verschillende wijken, met name op scholen. De medewerkers bieden jeugd- en opvoedhulp en verwijzen eventueel door naar gespecialiseerde organisaties.

Had u vóór deze enquête al eens gehoord van het team Jeugd- en Gezinshulp?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee   → ga naar vraag 44

42. Hoe heeft u gehoord over het team Jeugd- en Gezinshulp?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ via de website van de gemeente Zoetermeer
- ☐ via familie / vrienden
- ☐ via de school
- ☐ via de kinderopvang
- ☐ via de huisarts
- ☐ via Meerpunt
- ☐ anders

43. Heeft u in de afgelopen maanden voor uw kind(eren) hulp ontvangen van het team Jeugd- en Gezinshulp?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee
- ☐ 3. niet van toepassing

VRIJWILLIGERSWERK**44. Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald (of tegen een geringe vergoeding) wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving.**

Bent u actief als vrijwilliger?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee → ga naar vraag 46

45. Kunt u aangeven op welk(e) gebied(en) u momenteel vrijwilligerswerk doet?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ sport
- ☐ zorg en hulp
- ☐ belangenbehartiging (patiënten, consumenten)
- ☐ natuur, milieu, duurzaamheid
- ☐ politiek
- ☐ religieuze organisatie (kerk, moskee)
- ☐ school / kinderopvang
- ☐ buurtactiviteiten
- ☐ anders

BUREN- EN VRIENDENHULP

46. Onder buren- en vriendenhelp wordt hier verstaan: de praktische hulp die buren en bekenden elkaar onderling geven: bijvoorbeeld het verzorgen van planten en dieren tijdens de vakantie, klussen in huis en tuin, opvangen van kinderen na schooltijd.

Geeft u wel eens dergelijke hulp aan uw buren of bekenden?

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee

MANTELZORG

Mantelzorgers zorgen voor een (chronisch) zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend, kennis of buur. Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg is niet de alledaagse zorg, zoals de zorg voor een gezond kind. Mantelzorg is vaak langdurig en intensief.

47. **Verricht u momenteel mantelzorg?**

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 60

48. **Hoe vaak geeft u mantelzorg?**

- ☐ 1. een aantal keer per jaar
☐ 2. een aantal keer per maand
☐ 3. een aantal keer per week / dag

49. **Voor wie zorgt u?**

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ partner
☐ gehandicapt of (chronisch) ziek kind
☐ eigen ouders
☐ familie
☐ vrienden
☐ anders, namelijk:

50. **Geeft u mantelzorg binnen of buiten Zoetermeer?**

- ☐ 1. binnen Zoetermeer
☐ 2. buiten Zoetermeer
☐ 3. zowel binnen als buiten Zoetermeer

51. **Ervaart u de zorgtaken die u uitvoert als een lichte, een zware, of misschien een te zware belasting voor uzelf?**

- ☐ 1. een zeer lichte belasting
☐ 2. een lichte belasting
☐ 3. een zware belasting
☐ 4. een zeer zware belasting
☐ 5. een te zware belasting

52. **Kunt u uw antwoord toelichten?**

53. ZoSamen is het Zoetermeerse netwerk van vrijwilligers- en professionele welzijnsorganisaties. De gemeente biedt, meestal via ZoSamen, verschillende vormen van ondersteuning aan mantelzorgers.

Van welke vormen van ondersteuning door ZoSamen en de gemeente heeft u wel eens gehoord?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ individuele ondersteuning (maatwerk door een mantelzorgcoördinator)
- ☐ het tijdelijk overnemen van zorg- of regeltaken
- ☐ lotgenotencontact
- ☐ mantelzorgcafé / themabijeenkomsten
- ☐ dienstenvoucher (dat is een waardecheque voor huishoudelijke hulp)
- ☐ mantelzorgwaardering (voorheen het mantelzorgcompliment)
- ☐ dag van de mantelzorg (jaarlijks op 10 november)
- ☐ een pas voor de Regiotaxi (als begeleider)
- ☐ voorrang bij woningtoewijzing
- ☐ geen van deze vormen van ondersteuning → ga naar vraag 55

54. Van welke van deze vormen van ondersteuning heeft u in de afgelopen twaalf maanden gebruik gemaakt?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ individuele ondersteuning
- ☐ het tijdelijk overnemen van zorg- of regeltaken
- ☐ lotgenotencontact
- ☐ mantelzorgcafé / themabijeenkomsten
- ☐ dienstenvoucher
- ☐ mantelzorgwaardering
- ☐ dag van de mantelzorg
- ☐ pas voor de Regiotaxi
- ☐ voorrang bij woningtoewijzing
- ☐ geen van deze vormen van ondersteuning

55. Vindt u dat de gemeente met de ondersteuning die zij rechtstreeks of via ZoSamen aanbiedt, zorgt voor voldoende ondersteuning bij uw zorgtaken?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee
- ☐ 3. geen mening

56. Door wie uit uw eigen omgeving wordt u ondersteund bij het geven van mantelzorg?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ familie
- ☐ vriend(en)
- ☐ één of meer mensen uit mijn directe woonomgeving
- ☐ vrijwilliger(s)
- ☐ anders, namelijk:

- ☐ niemand

57. Vindt u dat de mensen uit uw eigen omgeving u voldoende ondersteunen bij uw zorgtaken?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee

58. Voelt u zich over het geheel genomen voldoende ondersteund als mantelzorger?

- ☐ 1. ja
- ☐ 2. nee

59. Aan wat voor (aanvullende) ondersteuning heeft u behoefte?

GEZONDE LEVENSTIJL

60. Hoe is over het algemeen uw gezondheid?

- ☐ 1. zeer goed
- ☐ 2. goed
- ☐ 3. gaat wel
- ☐ 4. slecht
- ☐ 5. zeer slecht
- ☐ 6. weet niet

61. Onderstaande uitspraken gaan over een gezonde of minder gezonde levensstijl.

Kunt u bij elk van de vier onderstaande thema's aangeven welke uitspraak op dit moment op uw eigen levensstijl van toepassing is?

a. alcoholgebruik

- ☐ 1. ik gebruik geen alcoholhoudende drank
- ☐ 2. ik drink wel alcoholhoudende drank: gemiddeld één glas of minder per dag
- ☐ 3. ik drink wel alcoholhoudende drank: gemiddeld één à twee glazen per dag
- ☐ 4. ik drink wel alcoholhoudende drank: gemiddeld meer dan twee glazen per dag

b. voeding

LET OP: meer antwoorden mogelijk

- ☐ ik eet meestal gezond / gevarieerd
- ☐ ik eet meestal niet gezond / gevarieerd
- ☐ ik let er meestal niet op of ik gezond / gevarieerd eet
- ☐ ik ben van plan gezonder / gevarieerder te gaan eten
- ☐ ik vind het moeilijk te bepalen wat gezond / gevarieerd eten is

62. Heeft u zelf in de afgelopen twaalf maanden wel eens hulp gezocht op één of meer van de volgende gebieden?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ☐ ja: op het gebied van alcoholgebruik
- ☐ ja: op het gebied van rookgedrag
- ☐ ja: op het gebied van (overig) drugsgebruik
- ☐ ja: op het gebied van gezonde voeding
- ☐ ja: op het gebied van voldoende beweging
- ☐ nee: op geen van deze gebieden

WELBEVINDEN

63. Er volgen nu enkele uitspraken.

Wilt u voor elke van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?

	1 ja	2 min of meer	3 nee
- er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan	☐	☐	☐
- ik mis een echt goede vriend of vriendin	☐	☐	☐
- ik ervaar een leegte om mij heen	☐	☐	☐
- er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen	☐	☐	☐
- ik mis gezelligheid om mij heen	☐	☐	☐
- ik vind mijn kring van kennissen te beperkt	☐	☐	☐
- ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen	☐	☐	☐
- er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel	☐	☐	☐
- ik mis mensen om mij heen	☐	☐	☐
- vaak voel ik me in de steek gelaten	☐	☐	☐
- wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht	☐	☐	☐

64. De volgende vragen gaan over hoe u zich voelt en hoe het met u ging in de afgelopen vier weken.

Wilt u a.u.b. bij elke vraag het antwoord geven dat het best benadert hoe vaak u zich zo voelde?

	1 altijd	2 meestal	3 vaak	4 soms	5 zelden	6 nooit
- Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken erg zenuwachtig?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- Hoe vaak zat u gedurende de afgelopen vier weken zo in de put, dat niets u kon opvrolijken?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- Hoe vaak voelde u zich gedurende de afgelopen vier weken kalm en rustig?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- Hoe vaak had u gedurende de afgelopen vier weken veel energie?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken een gelukkig mens?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- Hoe vaak voelde u zich gedurende de afgelopen vier weken somber en neerslachtig?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- Hoe vaak hebben emotionele problemen u gedurende de afgelopen vier weken gehinderd bij uw sociale activiteiten?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

PERSOONLIJKE GEGEVENS

65. Bent u een man of een vrouw?

- ☐ 1. man
☐ 2. vrouw

66. Wat is uw leeftijd?

jaar

67. Wat is uw hoogste voltooide opleiding?

- ☐ 1. geen
☐ 2. lager algemeen onderwijs (lagere school, basisschool)
☐ 3. middelbaar algemeen onderwijs (bijv. MULO, MAVO, VGLO, VMBO-T)
☐ 4. hoger algemeen onderwijs (bijv. HBS, VWO, MMS, HAVO)
☐ 5. lager beroepsonderwijs (bijv. LEAO, LTS, LHNO, LAS, VMBO)
☐ 6. middelbaar beroepsonderwijs (bijv. MEAO, MTS, MHNO)
☐ 7. hoger beroepsonderwijs (bijv. HEAO, HTS, MO-A)
☐ 8. wetenschappelijk onderwijs
☐ 9. anders, namelijk:

☐ 10. weet niet

68. Verricht u momenteel betaald werk? (Ook als het maar voor enkele uren per week is of voor een korte periode)

- ☐ 1. ja
☐ 2. nee → ga naar vraag 70

69. Hoeveel uur per week verricht u gewoonlijk betaald werk?

uur per week

70. Welke van onderstaande situaties is op u het meest van toepassing?

LET OP: het 'meest', dus slechts één hokje aankruisen.

- ☐ 1. werkzaam in loondienst, eigen bedrijf of praktijk
☐ 2. werkzoekende zonder werk
☐ 3. student of scholier
☐ 4. werkzaam in eigen huishouding
☐ 5. gepensioneerd, AOW'er, VUT'er, rentenier
☐ 6. arbeidsongeschikt of invalide
☐ 7. verricht vrijwilligerswerk
☐ 8. anders, namelijk:

☐ 9. weet niet

71. Waaruit bestaat het huishouden waartoe u behoort?

- ☐ 1. alleenstaande → ga naar vraag 75
☐ 2. twee partners, zonder kind(eren) → ga naar vraag 74
☐ 3. twee partners, met kind(eren)
☐ 4. éénundergezin (= één volwassene met kind(eren))
☐ 5. anders, namelijk:

☐ 6. weet niet

72. Wat is uw plaats in het huishouden?

- ☐ 1. één van de twee partners
- ☐ 2. hoofd van het éénoudergezin
- ☐ 3. kind
- ☐ 4. anders, namelijk:

- ☐ 5. weet niet

73. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden?

 personen

74. Hoeveel personen van uw huishouden hebben een inkomen?

 personen

75. In welke klasse valt momenteel het totale netto-inkomen per maand van het *hoofd van uw huishouden* plus dat van de (eventuele) partner van dat hoofd?

LET OP: - vakantiegeld en onregelmatige toelagen niet meerekenen.
- het gaat om niet meer dan een ruwe schatting!

- ☐ 1. minder dan € 501,-
- ☐ 2. € 501,- t/m € 1.000,-
- ☐ 3. € 1.001,- t/m € 1.500,-
- ☐ 4. € 1.501,- t/m € 2.000,-
- ☐ 5. € 2.001,- t/m € 2.500,-
- ☐ 6. € 2.501,- t/m € 3.000,-
- ☐ 7. € 3.001,- t/m € 3.500,-
- ☐ 8. € 3.501,- t/m € 4.000,-
- ☐ 9. € 4.001,- of meer
- ☐ 10. weet niet
- ☐ 11. wil ik niet zeggen

76. Tot welke bevolkingsgroep rekent u zichzelf vooral?

LET OP: 'vooral', dus slechts één hokje aankruisen.

- ☐ 1. Nederlandse
- ☐ 2. Surinaamse
- ☐ 3. Antilliaanse/Arubaanse
- ☐ 4. Indonesische/Nederlands Indische
- ☐ 5. andere
- ☐ 6. weet niet

77. Wat is uw postcode?

LET OP: de gehele postcode, dus de vier cijfers plus de twee letters.

BIJLAGE IV rechte tellingen

vragen over: samenleven in de buurt

tabel IV-1 reacties op de uitspraak:
"In deze buurt zijn er spanningen tussen mensen met verschillende culturele achtergronden" (vraag 1)

	aantal	procent
helemaal mee eens	63	2,5
mee eens	167	6,7
niet eens / niet oneens	359	14,4
mee oneens	833	33,4
helemaal mee oneens	811	32,5
geen mening	244	9,8
niet geantwoord	17	,7
totaal	2.494	100,0

tabel IV-2 heeft men voldoende contacten buiten werk, school of eigen huishouden? (vraag 2)

	aantal	procent
ja, zeker	2.015	80,8
ja, maar wenst meer contacten	228	9,1
nee, te weinig contacten	222	8,9
niet geantwoord	29	1,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-3 terreinen waarop respondenten meer contacten willen hebben (vraag 3 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
sport	89	19,8
uitgaan/recreatie	107	23,8
hobby's	120	26,7
vrijwilligerswerk	70	15,6
vrienden ontmoeten	155	34,4
burencontact	207	46,0
gelijke belangen / gedeelde ervaringen	47	10,4
andere terreinen *	43	9,6
geen onderwerp genoemd	16	3,6
totaal (respondenten die meer contacten wensen)	450	100,0

* andere terreinen

- Beetje meer verdeling in wijk.
- Beter contact met doven en gehandicapten.
- Bezigheidstherapie voor mensen met psychische problemen.
- Buurtcentrum, trefpunt.
- Contact met andere ouders met kinderen van dezelfde leeftijd.
- Dat er iemand met mij kan gaan wandelen. Ik zit in een rolstoel.
- Gedeelde interesses en leefsituatie.
- Geen behoefte; goed zo.
- Gelijkgestemde.
- Hondenliefhebbers.
- Ik had mij ingeschreven bij Reakt Zoetermeer maar kan niet eens zijn met hun huisregel, moet verplicht Nederlands praten ook met mijn eigen soort. Mag niet eens groeten in eigen taal. Op grond hiervan ben ik voor onbepaalde tijd geschorst.
- ik heb tot nu toe geen werk kunnen vinden
- Ik mis in deze wijk een soort van buurthuis, ontmoetingsplek, voor ouderen.

- interesses, religieuze thema's
- Mensen met een luisterend oor en empathisch vermogen.
- Mensen zijn erg op zich zelf.
- Mis sfeer van klein dorp waar mensen elkaar nog gedag zeggen.
- Niet. Ik wil rust!
- nog niet.
- Onderhoud buurt, poort etc.
- Op meerdere terreinen.
- Rommel op ruimen.
- Tijdens het wandelen.
- veel nieuwe burens de laatste jaren met diverse achtergronden die erg op zichzelf zijn.
- Verzorging.
- Vorige vraag is niet compleet. Ik heb genoeg contacten en vrienden van werk/hobby's enz. Ik heb geen behoefte aan meer contacten buiten die groep.
- Vriendin + relatie.
- Werk.
- Zou wel meer talen onderwezen zien in het palet.

tabel IV-4 Wat weerhoudt respondenten van meer contacten?
(vraag 4 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
geld	85	18,9
tijd	212	47,1
afstand / vervoer	46	10,2
weet niemand om dingen samen mee te ondernemen	159	35,3
gezondheid / handicap	85	18,9
ander beletsel *	65	14,4
geen beletsel genoemd	14	3,1
totaal (respondenten die meer contacten wensen)	450	100,0

* ander beletsel

- afstandelijkheid van veel mensen
- afwezigheid van burens overdag
- Alleenstaande moeder, dus kan moeilijk weg 's avonds.
- Andere meningen.
- Angststoornissen.
- Burenruzie.
- De burens zijn afstandelijk.
- De meeste burens werken overdag.
- De mensen zijn naar mijn inzien op zichzelf.
- Drukke baan. (2 keer genoemd)
- Er is een zekere niet te omschrijven Drempel.
- Er zijn moeilijk mensen te vinden die op 50/ 50 basis willen besteden.
- Gebrek aan informatie over vrijwilligerswerk.
- Geen affiniteit met burens.
- geen behoefte aan, teveel diversiteit en achtergronden in de buurt wat contact niet bevordert i.c. tot contact uitnodigt
- Geen cultuur die dat van zelfsprekend maakt.
- geen gelijkgestemde personen te vinden
- Geen gemeenschappelijke leeftijd.
- Geen werk meer waardoor geen collega's; autistische zoon die 1 op 1 begeleiding nodig heeft.
- Gemeente zal mogelijkheden moeten creëren.
- Gesloten houding van bewoners
- Gezondheidstoestand.
- Het hoeft van mij niet.
- Het vinden van deze mensen en daarna afspreken(er moet wel een click zijn en vorm van vertrouwelijk).
- Iedereen in de buurt is op zich zelf
- Iedereen is erg op zichzelf.
- Ik ben alleenstaande en woon tussen veel gezinnen, daar kan ik zelf niet zo veel aan veranderen.
- Ik ben buitenlander en vind ik Nederlanders in het algemeen afstandelijk.
- Ik woon nog maar kort in Zoetermeer, het komt met de tijd.
- initiatief (3 keer genoemd)
- Leeftijdsverschillen.

- mensen hebben al hun eigen contacten, ze zitten niet op mij te wachten
- mensen zijn afstandelijk, koud
- Mijn partner heeft Non Hodgkin en sinds 2011 drie chemokuren gehad.
- Na scheiding veel contacten verloren en iedereen is druk.
- Net drie maanden woonachtig in Nederland.
- Net als veel anderen ben ik op mezelf.
- Net verhuisd en nieuw in de wijk.
- niet meer zo leuk als ooit geweest
- Niet mijn mensen.
- Nieuw in Zoetermeer; moet nog integreren.
- Onregelmatige werktijden.
- over het algemeen zijn mensen bang om contact te maken: het wordt vreemd gevonden dat iemand aardig is, even wacht bij de lift etc.
- Te veel ouderen.
- Veel mensen hebben geen behoefte aan contacten.
- weet het eigenlijk niet
- Werk.
- Ze spreken alleen andere taal.
- Zelf nog druk met werk, kinderen, kleinkinderen, ouders.
- Zoetermeer is toch nog steeds een forensen stad, mensen zijn druk druk met werk en er heerst een cultuur dat als we thuis zijn we ons niet te veel bemoeien met anderen

tabel IV-5 voelt zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in de buurt? (vraag 5)

	aantal	procent
ja	1.948	78,1
nee	278	11,1
weet niet	244	9,8
niet geantwoord	24	1,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-6 Is de respondent het afgelopen jaar actief geweest om de buurt te verbeteren? (vraag 6)

	aantal	procent
ja	597	23,9
nee	1.695	68,0
weet niet	168	6,7
niet geantwoord	34	1,4
totaal	2.494	100,0

toelichtingen op de antwoorden op deze vraag zijn opgenomen als bijlage V-1 (p. 89)

tabel IV-7 in de afgelopen twaalf maanden betrokken geweest bij de organisatie van activiteiten in de buurt? (vraag 7)

	aantal	procent
ja	265	10,6
nee	2.182	87,5
weet niet	19	,8
niet geantwoord	28	1,1
totaal	2.494	100,0

vragen over: discriminatie**tabel IV-8** *voelde respondent zich in de afgelopen twaalf maanden wel eens gediscrimineerd in Zoetermeer? (vraag 8)*

	aantal	procent
ja	189	7,6
nee	2.276	91,3
niet geantwoord	29	1,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-9 *soorten van discriminatie die respondenten ondervonden hebben in de afgelopen twaalf maanden (vraag 9 - meer antwoorden per respondent mogelijk)*

discriminatie op grond van:	aantal	procent
ras / afkomst	88	46,6
religie, geloof	23	12,2
handicap / chronische ziekte	25	13,2
leeftijd	52	27,5
seksuele geaardheid	10	5,3
geslacht of genderidentiteit	4	2,1
andere discriminatie *	53	28,0
geen vorm van discriminatie genoemd	4	2,1
totaal (respondenten die zich gediscrimineerd voelden)	189	100,0

* andere discriminatie

- Achtergesteld worden t.o.v. andere minderheden
- Achtergrond.
- Als Nederlander mag je niks zeggen of klagen want dan discrimineer je gelijk.
- bomen voor mijn huis verwijderen zonder inspraak
- Buurvrouw.
- De positieve discriminatie van allochtonen slaat zo ver door dat ik mij gediscrimineerd voel.
- discriminatie n.a.v. de straat en huizen waar ik woon t.o.v. anderen die meer voor het zeggen hebben op het gebied van parkeren, parkeerplaatsen en oplossingen hiervoor.
- door Marokkanen (2 keer genoemd)
- Door moslima's in winkels die je geen antwoord geven.
- Door politie.
- Figuur.
- Financieel (3 x genoemd)
- Fulltime werkend, dus geen rechten op hulp etc.
- Geslacht, vrouw zijn.
- gewicht
- Het lijkt erg op "opruimen die oudjes".
- Huidskleur, ben waarschijnlijk te wit volgens niet Nederlandse mensen.
- Ik ben blank, voel me niet veilig in andere buurten.
- Je studieachtergrond, je baan. Men laat voelen op heel veel reden dat je er meer bij hoort.
- Kapotte eieren in mijn brievenbus.
- Kledingstijl.
- Mij niet geheel helder welke vorm.
- Mijn leeftijd 53 jr en op mijn werk "huishoudelijke hulp" kom niet aan ander werk, jongere gaan voor.
- Mijn woonomstandigheid.
- Nederlanders komen op de laatste plaats
- Nederlanderschap
- Normale Nederlander
- Obesitas
- omdat ik anders ben
- Omdat ik een blanke Nederlander ben!
- Ongelijkheid in woonsituatie.
- Op grond waarvan weet ik niet, maar ik denk om mijn kleur. Ik ben 42 jaar lerares geweest. Daar heb ik nooit problemen mee gehad. Ik was geaccepteerd in Den Haag.
- Op het hebben van werk en vermogen.
- Op werkgebied.

- Ouderdom.
- Parkeren alleen voor gezinnen met kinderen.
- Pleeggezin zijn.
- regering
- Sommige mensen respecteren doven niet.
- Uitgescholden: kanker/ kaaskop Hollander enz. door [belediging]
- "Wacht maar tot wij de zaak overnemen" opm van islamiet.
- Werd uitgescholden en bedreigd door buitenlandse jongen omdat ik verkeerd overstak.
- Zou het niet weten

tabel IV-10 situatie(s) waarin men zich gediscrimineerd voelde in de afgelopen twaalf maanden (vraag 10 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
op straat in mijn woonbuurt	72	38,1
op straat, elders in Zoetermeer	59	31,2
bij sport of recreatie	8	4,2
bij het zoeken van woonruimte	16	8,5
bij politie, justitie of de vreemdelingendienst	19	10,1
bij algemene voorzieningen (gemeente, OV, gezondheidszorg)	33	17,5
horeca / uitgaan	13	6,9
aanschaf product / afsluiten verzekering e.d.	12	6,3
op het werk	14	7,4
op de opleiding of stageplek	3	1,6
bij het vinden van werk of een stageplek	26	13,8
in de media / reclame	6	3,2
in het (Zoetermeerse) maatschappelijk debat	8	4,2
in de privésituatie	23	12,2
anders *	26	13,8
geen situatie genoemd	5	2,6
totaal (respondenten die zich gediscrimineerd voelden)	189	100,0

* andere situatie

- Action stadshart.
- Dat er nog steeds zwarte pieten waren in Zoetermeer.
- door aantasting van de zondagsrust wordt rustige kerkgang steeds lastiger, wat ik als discriminatie ervaar.
- Door de gemeente afd gemeentelijke belasting.
- door de gemeente t.a.v. het instellen van een parkeerverbodzone en het gesprek daarna, wat eenzijdig gericht was voor bewoners Regenboogsingel.
- Door Marokkanen.
- Door mijn gezondheid.
- Eenzaam.
- Er werd gezegd "jullie zijn te oud, je moet naar een bejaardentehuis".
- Hangt niet zo zeer van de situatie af, maar van mensen. Kan dus overal en onverwachts.
- Hier is de discriminatie gebeurd, door de vrouw van de voorzitter v.d. bewoners. Zonder aanleiding heeft ze mij onbeschoft behandeld.
- In de flat door onder buurvrouw.
- In mijn buurt waar ik woon de burens.
- In mijn woonsituatie.
- Kerk
- op de speelplaatsen vrijwel alleen getinte kinderen die met elkaar voetballen, spelen etc. Zijn er geen blanke kinderen vraag ik mij wel eens af. Of worden die bewust of in het onderbewuste thuis gehouden?
- Op het gemeentehuis.
- op school van mijn zoontje
- Parkeergarage te Zoetermeer.
- Reakt was enige plek waar ik een paar vrienden kon ontmoeten.
- vinden van een baan
- Voogdijinstelling die vindt dat onze dochter geen recht heeft op extra zorg omdat ze pleegkind is er wij dus wisten dat ze beperking had. Ze was 3 wkn. oud toen ze bij ons kwam! Contact met gemeente leverde ons weinig ondersteuning op.
- zoeken naar een ander huis: veel geld voor weinig huis

tabel IV-11 wijze waarop men werd gediscrimineerd (vraag 11 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
anders behandeld dan anderen	92	48,7
schelden, pesten, beledigen	60	31,7
geweld	8	4,2
bedreiging	30	15,9
anders*	50	26,5
geen discriminerende handeling genoemd	11	5,8
totaal (respondenten die zich gediscrimineerd voelden)	189	100,0

* andere wijze van discriminatie

- Afgewezen vanwege jongere kandidaten in Z'meer.
- Afwijzing.
- Al vier jaar bezig om een plek te krijgen voor mijn scootmobiel.
- Als 50+ er in woonwijk met veel jonge gezinnen. Er wordt geen rekening met je gehouden. Dan had ik niet maar niet moeten gaan wonen wordt gezegd. Alsof nieuwbouw alleen voor jongeren is.
- Als gepensioneerd worden gediscrimineerd in heel Nederland
- Bij sollicitaties krijg nooit uitnodiging alleen afwijzing omdat ik alleen thuiszorg heb gedaan. Sommige mensen gebruiken je als sloofje.
- Bovenbuurman die me het leven zuur maakte. Autobus die pal onder mijn slaapkamerraam parkeert en mijn verzoek om elders te parkeren negeert.
- confrontatie met mensen (met name vrouwen) die tegenover gesteld van wat wij in Nederland normaal achten gekleed gaan, i.c. volledige islamitische dracht
- Dat ik net zo was als alle blanken Nederlanders
- De dominantie van allochtone buurt bewoners neemt toe. Zij willen graag laten merken dat ze er zijn.
- Dit verhaal kan ik onderbouwen, eventueel geen waarheid.
- Door haar man werd ik bedreigd. Als ik een man was geweest zou hij mij slaan.
- Door Marokkanen.
- Druk werd opgevoerd door niet te luisteren.
- Financieel.
- gedwongen worden te reageren op een opmerking van een man
- geen woonruimte
- Gemeente vraagt veel te veel geld voor persoonlijke bijdrage.
- genegeerd worden (2 keer genoemd)
- Heb in 2 jaar ongeveer 100 keer gesolliciteerd en heb maar één keer een uitnodiging voor een gesprek ontvangen.
- hele dure woningen
- het is meer een gevoel, geen concrete gebeurtenis
- Ik ben blank. En zij haalde de geschiedenis terug van de slavenhandel.
- ik durf niet hand in hand op straat te lopen in Zoetermeer. Indirecte discriminatie alleen maar dus. vooral voor islamitische mensen angst
- je kan niet zien dat ik ziek ben heb hart klachten en heb medicijnen
- Je word genegeerd.
- Krassen van de auto's
- Kreeg bepaalde voorziening niet terwijl ik er wel recht op had
- Kreeg geen thuishulp, teveel gedoe vond de gemeente om salarischek te doen, regel maar privé een hulp werd er gezegd, zelf betalen. Ziekenhuis had voor urgentie verklaring gezorgd. Nutteloos dus!
- Krijg geen werk omdat ik te oud ben.
- Kwam op de fiets langs. Gaat u maar Nederlander.
- Laten maken dat je "anders" ben. Vragen waar je "vandaan komt" door vreemden.
- Men gaat er vanuit dat de man hoofd kostwinnaar is en dus wel na scheiden in huis zal blijven en hij is ouder. Dus, men vindt het maar raar dat ik er bleef wonen en dat ik het vreemd vond dat de gemeente dat niet wil aanpassen.
- Men had geen werk voor mij (zeggen ze).
- Mensen worden voor getrokken.
- minachting
- Ouderverstoting.
- Over mijn leeftijd.
- Parkeren van wegen gezinssamenstelling niet toegestaan.
- subtiel, via kleine kinderen, vriendjes van mijn kleinzoon horen dat mijn scootmobiel nep is. Daar komt een kleintje niet op. Verder hoorde mijn kleinzoon dat hij terug naar zijn plantage moest gaan. Wel, dat heeft hij echt niet van zichzelf(de pester). En de school die er niks aan doet.
- Uitgesloten.

- Verbaal.
- Volkstuin ik mocht geen gereedschap gebruiken terwijl anderen dat wel mochten.
- Vrouwkortingen zijn net zo seksuele discriminatie
- Vuil aangekeken worden.
- Wordt niet gehoord.

tabel IV-12 heeft zelf actie ondernomen na discriminatie? (vraag 12)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	53	2,1	28,0
nee *	129	5,2	68,3
niet geantwoord	7	,3	3,7
subtotaal (voelde zich gediscrimineerd)	189	7,6	100,0
niet van toepassing	2.305	92,4	
totaal	2.494	100,0	

* waarom niet gereageerd op discriminatie? (vraag 13)

- Ach, het ene woord haalt het ander uit en schouder op halen is dan het rustigst.
- Als allochtoon draag je dit gevoel constant bij je. Ik ben er inmiddels eraan gewend (?)....
- Als een buitenlander, ik kan niet dat verhinderen.
- Bekrompen geesten weten niet beter. Wij tolereren elk geloof alleen andersom is dat niet zo.
- Ben zelf rasechte Nederlander maar krijg de indruk dat buitenlanders meer mogen dan de Nederlander zelf. wij worden door de gemeente met onze klachten niet serieus genomen.
- Beter negeren, problemen genoeg!
- Beter vechten tegen ziekte dan tegen gemeente. Voelde me na al die jaren Zoetermeerder zijn flink in de kou staan.
- Bij onbekenden en onbeschaafde lui ga ik geen energie in steken
- Dat heeft geen enkele zin, als blanke in Nederland geboren inwoner.
- De moeite niet waard. Probeer er boven te staan.
- Discussie met kinderen van de burens.
- Dit zijn mensen die van kinds af aan gehersenspoeld zijn dit kan je niet meer veranderen.
- Durf geen aangifte te doen door bedreiging. Voel me onveilig.
- Durf ik niet (3 keer genoemd)
- eigenvolk, Nederlanders
- Er werd erg bot gereageerd op mijn opmerking. Geen zin om er energie in te steken.
- Er wordt toch niet naar je geluisterd.
- geen behoefte aan discussie (of erger) op straat
- Geen behoefte aan. (2 keer genoemd)
- Geen energie voor.
- Geen tijd, heeft geen effect.
- heeft geen zin / heeft geen nut (9 keer genoemd)
- heeft geen zin ik kom alleen in aanmerking voor vrije sector en dat is niet te betalen. Zit net rond de inkomensgrens. Zit vast in een eengezinswoning omdat de huur nog te betalen is.
- Heeft geen zin is door de overheid bepaald dat asielzoekers eerder recht hebben op een woning.
- Heeft totaal geen zin. Als Nederlander wordt je namelijk nooit gediscrimineerd.
- Helpt niet als men mij om mijn leeftijd niet wil dan heeft men wel 'n andere smoes.
- het is de rompslomp niet waard
- Het is mijn woord tegen over de ander. Hoe en waar melden weet ik niet.
- Het verandert toch niet.
- Het waren voorbij fietsende mensen. En een grote groep.
- Het zijn Marokkanen en wordt niets mee gedaan.
- Hoe meer je reageert, hoe erger. Ik doe zoveel mogelijk of ik het niet merk en blijf vriendelijk, maar raakt wel.
- Ik ben 77 jaar, niet goed ter been en kan mij onmogelijk verdedigen bij fysiek geweld.
- Ik ben eraan gewend om gediscrimineerd te worden.
- Ik breng mijn niveau niet laag als hem
- ik ervaar alleen indirecte discriminatie. geen directe. Wij laten op straat niet zien dat we bij elkaar horen als 2 mannen. Dat durven we trouwens nergens in Nederland.
- Ik kende die mens niet en ik wist niet wat moet ik doen
- Ik rij in scootmobiel en kan me niet verdedigen.
- Ik was bont.
- Ik wilde niet dat het uit de hand ging lopen.
- Ik zou niet weten waar ik als automonteur terecht kan.
- In de loop der jaren is mijn ervaring dat discrimineren, met name subtiele discriminatie, inherent is aan de autochtone samenleving. Aanspreken van degene zal toch tot ontkenning leiden.

- In elkaar geramd worden door dat tuig? Politie doet toch geen moer, zijn bang voor dat zootje.
- In mijn ervaring kun je dan beter gewoon je werk zo goed mogelijk blijven doen om de wind uit de zeilen van de wederpartij te halen.
- Indirect discriminatie.
- Intimidatie: "we zullen terugkomen "
- is al 7 jaar zo
- Is algemeen, wordt niet voor uitgekomen.
- Je maakt het alleen maar erger.
- Je voelt de bedreiging. Winkelcentrum Oosterheem.
- Mijn woord tegen dat van de ander, daar wordt toch niets mee gedaan.
- Niet aan gedacht.
- Niet te bewijzen en te vaag.
- Om de doodeenvoudige reden dat het dan erger wordt, nu is het enigszins rustig, als er wat gebeurd dan houd ik mij maar stil een politieauto in de straat zorgt voor weer meer opschudding.
- Om erger te voorkomen bang/ ben in de minderheid.
- Om erger te voorkomen.
- Om ze niet hun zin te geven ik ben gvd geboren in Nederland/ Holland en ben 100% Hollands hun niet.
- Omdat actie terug negatief uitwerkt. Laatste tijd zie je steeds meer steekpartijen bijvoorbeeld
- Omdat dat zinloos is!
- Omdat de Nederlanders zelf het meeste gediscrimineerd worden en daar kan ik helaas niets tegen doen! Het wordt ons opgelegd door jullie.
- Omdat discriminatie tegen mannen hier geaccepteerd is als landelijke issue
- Omdat dit geen enkele zin heeft.
- Omdat dit meerdere keren is voorgekomen en er naar mij idee niets aan te doen valt.
- Omdat er niks aan te doen is.
- Omdat er ook een heleboel idioten rondlopen in Zoetermeer zowel ouderen blanke mannen of jongens met een afkomst, laat maar gaan.
- Omdat het geen zin heeft, want zij zien het niet als discriminatie.
- Omdat het te kleinschalig is.
- Omdat het vaak gebeurt en negeren een van de veiligste opties is.
- Omdat het vaak groepjes jongens zijn die graag provoceren.
- Omdat ik geen hoop heb dat het gemeentebestuur wordt aangepast. De middengroep is de klos!
- omdat ik het probleem van kwaad tot erger zou maken en daar had ik geen zin in
- Omdat ik kinderen heb en niet wil, dat het uit de hand loopt.
- Omdat ik niets met deze nare mensen te maken wil hebben.
- Omdat ik vond dat het geen verschil zou maken.
- Omdat je weet dat het erbij hoort en het toch geen zin heeft om te reageren. Ik voelde mij toen en nu nog niet aangesproken.
- Politie zal altijd ontkennen
- programma klopt niet ik heb gemeld niet te zijn gediscrimineerd, maar moest een keuze maken om verder te gaan!
- Reageren op discriminatie van de politie heeft geen zin en werkt alleen maar averechts.
- risico voor het krijgen van een mes in je ribben is te groot
- Sollicitatie.
- Soms is negeren de beste optie.
- Te laat
- Twijfel.
- volstrekt zinloos
- Vond het niet erg genoeg om op te reageren. Ieder zijn ding zeg ik altijd. Het gevoel gediscrimineerd te zijn ligt vooral bij mezelf, dan over de ander. En wanneer iemand er voor kiest een ander achter te stellen zegt dat meer over die persoon dan over mij
- Vond negeren betere dan er tegenin gaan.
- Vrij vaak voorkomend, niet de moeite waard om er actie tegen te ondernemen
- Waarom wel je win toch nooit van een politie. Wat hun zeggen moet je doen al hebben ze ongelijk.
- Want het was in indirecte manier.
- Was me niet bewust van dat ik gediscrimineerd ben en werd.
- Was niet persoonlijk naar mij toe.
- Wat is er aan te veranderen: ik ben 48 jaar en werkgevers vinden mij te duur; zij nemen liever een 17 jarige in dienst.
- Wat van gezegd. Meer niet.
- Wat zou ik bereiken.
- Weet het niet.
- Werkende mensen moeten alles betalen. it mensen met een uitkering/ Zoetermeerpas. Ook voor dingen die niet behoren tot de eerste levensbehoeften.
- Wordt niks aan gedaan door instanties.
- Zinloos er wordt toch niets gedaan
- zinloos 8,75 jr. ervaring

tabel IV-13 zelf ondernomen acties na discriminatie in de afgelopen twaalf maanden
(vraag 14 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
aangifte gedaan bij de politie	4	8
een andere instantie geraadpleegd *	13	25
vertrouwenspersoon (van werk/opleiding) geraadpleegd	5	9
gebruik gemaakt van een klachtenregeling	11	21
zelf opgelost / gesprek aangegaan	26	49
anders **	17	32
geen ondernomen actie genoemd	3	6
totaal (zelf actie ondernomen)	53	100,0

* andere geraadpleegde instantie

- Advocaat
- Buurtbemiddeling (2 keer genoemd)
- De politie heeft mijn aangifte niet geaccepteerd.
- Eerder Gemeenteraadslid een brief geschreven. De woningbouw een boze brief geschreven.
- Huismeester + bewonerscommissie.
- In gesprek gegaan met de v.v.v. eigenaren en een politieke partij.
- Pastors
- school maatschappelijk werk enz
- Werkte zelf bij de politie.
- wijkpost, gemeente benaderd, gemeenteraad benaderd dmv inspraakrecht, rechter ingeschakeld op het instellen verbodzone, ombudsman ingeschakeld.

** andere actie

- Begeleiding, advocaat en politie gesprekken.
- Ben buschauffeur, heb onze centrale op de hoogte gebracht.
- Bij de woningbouw klacht ingediend.
- Blijven vechten tegen de uitspraken van de gemeente
- De betreffende chauffeur persoonlijk benaderd.
- De huisbaas van de flat.
- De volkstuin opgezegd.
- Helpt niet veel, minderwaardigheidscomplex zit islamieten in de genen.
- hulp gevraagd
- In de zaal komen. Ik maak wel dienst uit, omdat ik per mnd meer dan €1000,- betaal om hier te wonen. Ik heb teveel ziektes.
- nog steeds in discussie om het probleem op te lossen, de gemeente doet nu niets meer (al ruim 2 jaar aan de gang....)
- school
- Stoppen met WMO.
- via de politieke agenda en door zelf brieven te schrijven aangaande lawaaimakende evenementen op zondag
- Wijkpolitie ingeschakeld.

tabel IV-14 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van discriminatie op grond van ras, afkomst (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	446	17,9
soms	1.171	47,0
zelden	218	8,7
nooit	57	2,3
weet niet	469	18,8
niet ingevuld	133	5,3
totaal	2.494	100,0

tabel IV-15 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van discriminatie op grond van religie, geloof (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	283	11,3
soms	1.033	41,4
zelden	380	15,2
nooit	108	4,3
weet niet	491	19,7
niet ingevuld	199	8,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-16 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van discriminatie op grond van handicap / chronische ziekte (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	101	4,0
soms	673	27,0
zelden	680	27,3
nooit	257	10,3
weet niet	551	22,1
niet ingevuld	232	9,3
totaal	2.494	100,0

tabel IV-17 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van discriminatie op grond van leeftijd (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	131	5,3
soms	622	24,9
zelden	663	26,6
nooit	318	12,8
weet niet	539	21,6
niet ingevuld	221	8,9
totaal	2.494	100,0

tabel IV-18 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van discriminatie op grond van seksuele geaardheid (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	121	4,9
soms	774	31,0
zelden	589	23,6
nooit	187	7,5
weet niet	602	24,1
niet ingevuld	221	8,9
totaal	2.494	100,0

tabel IV-19 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van discriminatie op grond van geslacht en/of genderidentiteit (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	94	3,8
soms	598	24,0
zelden	525	21,1
nooit	185	7,4
weet niet	843	33,8
niet ingevuld	249	10,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-20 veronderstelde frequentie in Zoetermeer van andere* discriminatie (vraag 15)

	aantal	procent
vaak	29	1,2
soms	74	3,0
zelden	90	3,6
nooit	62	2,5
weet niet	894	35,8
geen frequentie ingevuld	1.345	53,9
totaal	2.494	100,0

*toelichting andere discriminatie (zie tabel IV-20) + veronderstelde frequentie van deze discriminatie

	andere discriminatie						
	vaak	soms	zelden	nooit	weet niet	freq. niet ingevuld	totaal
als Nederlander	2	2			1	1	6
dikke mensen	2						2
cultuur	1				1		1
geslacht	5	2				2	9
handicap / chronische ziekte	1	1				1	3
inkomen: arm en rijk	1	3	2			1	7
leeftijd	1	1				1	3
ras / afkomst	2					1	3
opleiding / status	2	3	3				6
uiterlijk	2	4				2	8
werkloosheid		2					2
overige antwoorden	4	9	3	1	2	15	34

tabel IV-21 heeft de respondent gehoord van het Bureau Discriminatiezaken? (vraag 16)

	aantal	procent
ja	647	25,9
nee	1.799	72,1
niet geantwoord	48	1,9
totaal	2.494	100,0

vragen over: maatschappelijke ondersteuning*tabel IV-22 ontvangt de respondent ondersteuning (of heeft hij/zij ondersteuning nodig)? (vraag 17)*

	aantal	procent
ja	265	10,6
nee	2.192	87,9
niet geantwoord	37	1,5
totaal	2.494	100,0

tabel IV-23 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18a (huisvesting)- meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
zou moeten verhuizen naar een aangepaste woning / woonvorm	20	7,5
heeft voorzieningen / aanpassingen in de bestaande woning nodig	25	9,4
is verhuisd naar een aangepaste woonvorm	12	4,5
familieleden, burens en/of vrienden hebben de woning aangepast	9	3,4
vrijwilligers hebben de woning aangepast	-	-
de woning is aangepast na indicatie door de gemeente	41	15,5
heeft zelf de woning aangepast / laten aanpassen	43	16,2
een aanpassing van de woonsituatie is niet nodig	90	34,0
niet geantwoord	55	20,8
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-24 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18b (het huishouden) - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	21	7,9
krijgt ondersteuning van familie, burens en/of vrienden	64	24,2
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	5	1,9
krijgt professionele hulp na indicatie door de gemeente	82	30,9
lost het probleem zelf op (met particuliere hulp)	56	21,1
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	42	15,8
niet geantwoord	26	9,8
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-25 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18c (mobiliteit) - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	11	4,2
krijgt ondersteuning van familie, burens en/of vrienden	77	29,1
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	7	2,6
krijgt professionele hulp / voorzieningen na verwijzing / indicatie	28	10,6
lost het probleem zelf op (part. hulp, zelf een rollator gekocht, etc.)	55	20,8
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	92	34,7
niet geantwoord	27	10,2
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-26 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18d (dagelijkse activiteiten) - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	7	2,6
krijgt ondersteuning van familie, buren en/of vrienden	33	12,5
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	1	,4
krijgt professionele hulp na verwijzing / indicatie	42	15,8
lost het probleem zelf op (part. hulp, douchestoel gekocht, etc.)	38	14,3
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	135	50,9
niet geantwoord	26	9,8
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-27 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18e (administratie en financiën) - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	20	7,5
krijgt ondersteuning van familie, buren en/of vrienden	91	34,3
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	6	2,3
krijgt professionele hulp na verwijzing / indicatie	15	5,7
betaalt zelf voor ondersteuning	15	5,7
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	113	42,6
niet geantwoord	16	6,0
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-28 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18f (invulling van de dag) - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	16	6,0
krijgt ondersteuning van familie, buren en/of vrienden	45	17,0
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	7	2,6
krijgt professionele hulp na verwijzing / indicatie	16	6,0
krijgt professionele hulp zonder indicatie	7	2,6
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	149	56,2
niet geantwoord	35	13,2
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-29 Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18g (onderhouden sociale contacten) - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	12	4,5
krijgt ondersteuning van familie, buren en/of vrienden	78	29,4
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	5	1,9
krijgt professionele hulp na verwijzing / indicatie	12	4,5
betaalt zelf voor ondersteuning	7	2,6
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	131	49,4
niet geantwoord	32	12,1
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-30 *Op welke gebieden krijgt respondent ondersteuning of heeft hij/zij ondersteuning nodig? (vraag 18h (bij eventuele klachten zoals stress, verwardheid en gevoelens van angst of depressie) - meer antwoorden per respondent mogelijk)*

	aantal	procent
heeft wel ondersteuning op dit gebied nodig; krijgt deze nog niet	11	4,2
krijgt ondersteuning van familie, buren en/of vrienden	54	20,4
krijgt ondersteuning van vrijwilligers	1	0,4
krijgt professionele hulp na verwijzing / indicatie	38	14,3
betaalt zelf voor ondersteuning	8	3,0
heeft geen ondersteuning op dit gebied nodig	137	51,7
niet geantwoord	33	12,5
totaal (ontvangt ondersteuning / heeft ondersteuning nodig)	265	100,0

tabel IV-31 *mate waarin de ondersteuning door de gemeente eraan bijdraagt dat men zelfstandig kan blijven wonen (vraag 19)*

	aantal	procent	procent (geldig)
zeer veel	16	,6	6,0
veel	35	1,4	13,2
redelijk	52	2,1	19,6
nauwelijks	14	,6	5,3
niet	28	1,1	10,6
(nvt:) de gemeente biedt (nog) geen ondersteuning	66	2,6	24,9
weet niet	25	1,0	9,4
niet geantwoord	29	1,2	10,9
subtotaal	265	10,6	100,0
 niet van toepassing (geen ondersteuning nodig)	 2.229	 89,4	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-32 *had de respondent al gehoord van het Wmo-loket in het stadhuis? (vraag 20)*

	aantal	procent
ja	1.305	52,3
nee	1.133	45,4
niet geantwoord	56	2,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-33 *heeft de respondent in de afgelopen twaalf maanden wel eens (telefonisch of als bezoeker) info opgevraagd bij het Wmo-loket in het stadhuis? (vraag 21)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	180	7,2	13,8
nee	1.088	43,6	83,4
niet geantwoord	37	1,5	2,8
subtotaal (gehoord van Wmo-loket)	1.305	52,3	100,0
 niet van toepassing	 1.189	 47,7	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-34 tevredenheid over de bij het Wmo-loket verkregen info (vraag 22 - rapportcijfer)

	aantal	procent	procent (geldig)
rapportcijfer:			
1	9	,4	5,0
2	3	,1	1,7
3	9	,4	5,0
4	4	,2	2,2
5	15	,6	8,3
6	22	,9	12,2
7	39	1,6	21,7
8	46	1,8	25,6
9	13	,5	7,2
10	12	,5	6,7
geen oordeel / niet van toepassing	5	,2	2,8
niet geantwoord	3	,1	1,7
subtotaal (info opgevraagd bij Wmo-loket)	180	7,2	100,0
vraag niet van toepassing	2.314	92,8	
totaal	2.494	100,0	

gemiddeld cijfer: 6,6

tabel IV-35 bekendheid met het feit dat men op zoetermeerwijzer.nl informatie over welzijn en zorg kan opvragen (vraag 23)

	aantal	procent
ja	647	25,9
nee	1.785	71,6
niet geantwoord	62	2,5
totaal	2.494	100,0

tabel IV-36 wel eens informatie over welzijn of zorg gezocht op zoetermeerwijzer.nl? (vraag 24)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	127	5,1	19,6
nee	499	20,0	77,1
niet geantwoord	21	,8	3,2
subtotaal (weet van bestaan zoetermeerwijzer)	647	25,9	100,0
niet van toepassing	1.847	74,1	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-37 heeft respondent de gezochte informatie gevonden? (vraag 25)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja, volledig	51	2,0	40,2
ja, gedeeltelijk	66	2,6	52,0
nee	8	,3	6,3
niet geantwoord	2	,1	1,6
subtotaal (info over welzijn of zorg gezocht)	127	5,1	100,0
niet van toepassing	2.367	94,9	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-38 *was de informatie makkelijk te vinden? (vraag 26)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja, heel gemakkelijk	19	,8	16,2
ja, redelijk gemakkelijk	89	3,6	76,1
nee	9	,4	7,7
subtotaal (info gevonden)	117	4,7	100,0
niet van toepassing	2.377	95,3	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-39 *tevredenheid over de op zoetermeerwijzer.nl gevonden informatie (vraag 27 - rapportcijfer)*

rapportcijfer:	aantal	procent	procent (geldig)
1	1	,0	,9
2	-	-	-
3	1	,0	,9
4	-	-	-
5	7	,3	6,0
6	32	1,3	27,4
7	42	1,7	35,9
8	27	1,1	23,1
9	2	,1	1,7
10	3	,1	2,6
geen oordeel	2	,1	1,7
subtotaal (info gevonden)	117	4,7	100,0
niet van toepassing	2.377	95,3	
totaal	2.494	100,0	

gemiddeld cijfer: 6,9tabel IV-40 *in de afgelopen twaalf maanden wel eens bij een wijkpost informatie opgevraagd over ondersteuning op het gebied van welzijn en/of zorg? (vraag 28)*

	aantal	procent
ja	68	2,7
nee	2.375	95,2
niet geantwoord	51	2,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-41 *oordeel over de beantwoording van informatievrage bij de wijkpost, over welzijn en/of zorg (goed geholpen?) (vraag 29)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja, vraag is naar tevredenheid beantwoord	33	1,3	48,5
ja, naar de juiste instantie doorverwezen	11	,4	16,2
nee (niet goed geholpen)	21	,8	30,9
niet geantwoord	3	,1	4,4
subtotaal (info bij wijkpost opgevraagd)	68	2,7	100,0
niet van toepassing	2.426	97,3	
totaal	2.494	100,0	

vragen over: jeugdhulp

tabel IV-42 in de afgelopen twaalf maanden wel eens als opvoeder met vragen gezeten over opgroeien en opvoeden? (vraag 30 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
ja, over de opvoeding van eigen kind(eren)	173	6,9
ja, over de opvoeding van één of meer kinderen in de familie	26	1,0
ja, over de opvoeding van één/meer kinderen in de privéomgeving	29	1,2
ja, als professional	47	1,9
nee	1.091	43,7
nee: respondent is (op dit moment) geen opvoeder	1.102	44,2
niet geantwoord	57	2,3
totaal	2.494	100,0

tabel IV-43 vragen over opgroeien en opvoeden waarmee de respondent in de afgelopen twaalf maanden heeft 'gezet' (vraag 31 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
de aanpak van opvoeding en ouderschap in het algemeen	100	41,0
de lichamelijke ontwikkeling: gezondheid en kinderziektes	59	24,2
ongehoorzaam of lastig gedrag	72	29,5
consequent zijn; corrigeren of straffen	49	20,1
emotionele problemen zoals onzekerheid en (faal)angst	64	26,2
schoolprestaties	59	24,2
de puberteit	44	18,0
anders *	46	18,9
niet geantwoord	6	2,5
totaal (met vragen over opgroeien / opvoeden gezeten)	244	100,0

* andere vragen over opgroeien en opvoeden

- ADHD onderzoek.
- Alcohol + drugs vroeger.
- Autisme (2 keer genoemd)
- Beperkte inkomsten
- Buurt politie melding gedaan van burens hun kinderen buiten laten staan en huilen en buiten laten staan
- Comb. 3 zorgkinds + werk als de pgb stopt.
- concentratie op school
- Concentratieproblemen
- Consultatiebureau over mijn peuter van 2. Driftbuien, maar zijn alweer over.
- Contact met JGH over gezinnen + hulp voor LvB leerlingen.
- De psychische ontwikkeling.
- Financieel
- Gescheiden ouders/ samengesteld gezin PDD-Nos.
- gevolgen van echtscheiding voor mijn kind (3 keer genoemd)
- Gewoon normale oudervragen die ik niet specificeer.
- Heb een zoon met MCDD (ontwikkelingsstoornis).
- Hoe je als zelfstandige ondernemer hulp vergoed krijgt voor mensen door de gemeente
- Hoe kan ik er in Zoetermeer voor zorgen dat mijn kinderen betaalbaar op zichzelf kunnen gaan wonen.
- Hoe maak je je kinderen weerbaar tegen discriminatie gericht op huidskleur en religie?
- Hoeveelheid gamen/ computeren per dag.
- hulp voor mijn zoon (psychische klachten) ondersteuning wmo.
- melden bij AMK
- mijn 19 jarige dochter die bedreigd wordt door haar ex-vriend. ik ook. ondanks aangifte valt er niet echt iets te doen tegen deze man of dan wel op langere termijn omdat het bij de politie enorm druk loopt. er wordt niet gelet op het dringende gevaar die er schuilt. verschrikkelijk dat het politieapparaat zo traag werkt. Alsof bedreiging met de dood niet serieus en erg is!
- Onderzoek via de Banjaard/ Jutter.
- ontwikkelingsgerelateerde vragen over verslaving
- Opgroeien in gezin met schulden/ werkloosheid/ scheiding/ ziekte;
- opgroeien in gezin met psychische problemen bij ouders.

- Ouderverstoting.
- Passend onderwijs.
- pesten/gepest worden, voornamelijk op school
- Ruzie tussen beide dochters.
- ruziën de ouders in de scheiding over de kinderen heen.
- School moet beter en strenger.
- Slechte begeleiding scholen bij dyscalculie.
- speciaal onderwijs/autisme/adhd
- Syndroom van Down.
- Vechtscheiding, en wat dat doet met kinderen, moeder mishandelt kinderen, moeder zorgt niet goed voor kinderen. Herkenning en melden van symptomen.
- Veranderde thuissituatie goed opvangen.
- Vermoeden van kindermishandeling.
- Verstandelijke beperking.
- verwaarlozing
- Vragen vanuit mijn beroep als leerkracht.
- Werken in de jeugdhulp: bezuiniging zorgt voor baanverlies.
- Wij hebben een tiener met diabetes type 1; veel zorgen over de toekomst en veel extra kosten.

tabel IV-44 *personen of instellingen waar men als opvoeder steun, advies of informatie zou zoeken over opvoeden en opgroeien (vraag 32 - meer antwoorden per respondent mogelijk)*

	aantal	procent
familie / vrienden	598	44,8
de huisarts	410	30,7
de schoolarts / het Consultatiebureau	207	15,5
het (school)maatschappelijk werk / interne begeleiders	206	15,4
de leerkracht	195	14,6
Meerpunt	51	3,8
een andere persoon of organisatie *	106	7,9
weet niet	179	13,4
zulke ondersteuning zou de respondent niet zoeken	190	14,2
niet geantwoord	150	11,2
totaal (opvoeders)	1.335	100,0

* *andere personen / instellingen*

- als het om cliënten van mijn werk gaat bij de behandel coördinator
- Bejaardenzorg!
- boek of internet
- Boeken. (3 keer genoemd)
- Bureau Jeugdzorg, voor ons pleegkind
- Centrum Autisme
- Centrum autisme, bijz. prodeba
- Centrum voor jeugd en gezin. Ik weet niet of dat hier ook zo genoemd wordt.
- Consultatiebureau.
- De Banjaard.
- De Banjaard/ Jutter.
- Ipse de Brugge.
- Fortagroep Leiden
- Gastouderbureau Roodkapje.
- Gastouderbureau.
- geloofsgemeenschap (kerk)
- GGD.
- GGZ
- GGZ / PsyQ
- GGZ professional
- Haptotherapeut.
- Heb volwassen kinderen
- Ik ben zelf schoolmaatschappelijk werker
- Ik heb zelf praktijk in opvoeding ondersteuning.
- Informatie zoeken op internet.
- internet (8 keer genoemd)
- Jeugd formaat (pleegzorg) CVA, HKJ WSG.
- Jeugd zorg.
- Jeugdbescherming west.
- jeugdformaat

- Jeugdformaat/ opvoedpoli.
- Jeugdpsychiater/ therapeut.
- jeugdtrainer op sportvereniging
- jeugdzorg (3 keer genoemd)
- Jeugdzorg / de Jutters (2 keer genoemd)
- Jeugdzorg / kindbescherming.
- Jutters / jeugd formaat.
- Jutters. (4 keer genoemd)
- Kerk / Kerkelijke instelling / predikant (4 keer genoemd)
- Kerkwacht, geen kennis: maatsch.werk: idem. Huisarts: geen tijd.
- kinderarts (3 keer genoemd)
- kinderarts, Banjaard
- Kinderdagverblijf / - opvang / - centrum (3 keer genoemd)
- Kinderpraktijk (2 keer genoemd)
- Kinderpsycholoog
- Kinderpsycholoog (via huisarts).
- Klantmanager gemeente.
- Mentaal beter jong. Groos.
- mentor
- Middin. (3 keer genoemd)
- Mijn moeder / oma.
- Nooit nodig gehad.
- Op het werk, ik werk op een kdv.
- Opvoedpoli, jeugd- / kinderpsycholoog.
- Opvoedpoli. (5 keer genoemd)
- Organisaties als de Jutters/ kinderpraktijk/ opvoedpoli.
- Praktische GGZ.
- private pedagogische hulpverleners
- Psycholoog. (3 keer genoemd)
- Schoolmentor.
- stichting MEE: specifieke organisaties voor autisme/adhd
- Via JGZ.
- Via organisatie die de Thomashuizen overkoepeld DDN te Gouda.
- Via school.
- ViaViela gastouderbureau.
- wat is Meerpunt??
- weet het niet . misschien jullie wel. Als zaken zo enorm lang duren bij de politie hebben jullie misschien dan een instantie die mij eerder hulp biedt?

tabel IV-45 in de afgelopen twaalf maanden wel eens gebruik gemaakt van één of meer organisaties die steun, advies of informatie over opvoeding en opgroeien geven? (vraag 33)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja*	144	5,8	17,6
nee	651	26,1	79,8
weet niet meer	10	,4	1,2
niet geantwoord	11	,4	1,3
subtotaal	816	32,7	100,0
niet van toepassing	1.678	67,3	
totaal	2.494	100,0	

* genoemde organisaties

- De Banjaard (2 keer genoemd)
- Centrum Autisme (2 keer genoemd)
- Consultatiebureau / JGZ (44 keer genoemd)
- huisarts + consultatiebureau (5 keer genoemd)
- huisarts (4 keer genoemd)
- Kinderpraktijk 4 keer genoemd)
- De Jutters (4 keer genoemd)
- Opvoedpoli (8 keer genoemd)
- Meerpunt (5 keer genoemd)
- school (10 keer genoemd)
- (school)maatschappelijk werk (5 keer genoemd)
- overig / (of combinaties van organisaties) (41 keer)

tabel IV-46 mate waarin de steun, advies en/of informatie over opgroeien en opvoeden voldeed aan de behoefte (vraag 34 - rapportcijfer)

	aantal	procent	procent (geldig)
rapportcijfer:			
1	1	,0	,7
2	1	,0	,7
3	5	,2	3,5
4	8	,3	5,6
5	7	,3	4,9
6	14	,6	9,7
7	39	1,6	27,1
8	41	1,6	28,5
9	13	,5	9,0
10	9	,4	6,3
geen oordeel	4	,2	2,8
niet geantwoord	2	,1	1,4
subtotaal (steun, advies, informatie gebruikt)	144	5,8	100,0
niet van toepassing	2.350	94,2	
totaal	2.494	100,0	

gemiddeld cijfer: 7,1

tabel IV-47 vóór deze enquête al eens gehoord van Meerpunt? (vraag 35)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	299	12,0	22,4
nee	903	36,2	67,6
niet geantwoord	133	5,3	10,0
subtotaal	1.335	53,5	100,0
niet van toepassing	1.159	46,5	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-48 wijze(n) waarop men gehoord heeft over Meerpunt (vraag 36 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
via huis-aan-huisbladen zoals Streekblad en Zoetermeer dichtbij	102	34,1
via de digitale krant: Dichtbij.nl	9	3,0
via de website van de gemeente Zoetermeer	32	10,7
via de website of Facebookpagina van Meerpunt	5	1,7
via familie / vrienden	28	9,4
op de school van de kind(eren)	35	11,7
via de huisarts	12	4,0
via de bibliotheek	51	17,1
anders	87	29,1
weet niet meer	35	11,7
niet geantwoord	2	,7
totaal (gehoord over Meerpunt)	299	100,0

tabel IV-49 *Meerpunt wel eens geraadpleegd in de afgelopen twaalf maanden? (vraag 37)*

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	18	,7	6,0
nee	279	11,2	93,3
weet niet meer	1	,0	,3
niet geantwoord	1	,0	,3
subtotaal	299	12,0	100,0
niet van toepassing	2.195	88,0	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-50 *wijze(n) waarop men Meerpunt geraadpleegd heeft in de afgelopen twaalf maanden (vraag 38 - meer antwoorden per respondent mogelijk)*

	aantal	procent
binnengelopen bij het Inlooppunt	7	38,9
een e-mailbericht gestuurd	1	5,6
gebeld	6	33,3
de website bezocht	6	33,3
anders	2	11,1
niet geantwoord	1	5,6
totaal (Meerpunt geraadpleegd)	18	100,0

tabel IV-51 *wijze(n) waarop Meerpunt de respondent verder heeft geholpen (vraag 39 - meer antwoorden per respondent mogelijk)*

	aantal	procent
met informatiemateriaal (digitaal of drukwerk)	5	27,8
vragen werden direct beantwoord	7	38,9
verwezen naar een andere organisatie	2	11,1
anders *	3	16,7
niet	3	16,7
niet geantwoord	1	5,6
totaal (Meerpunt geraadpleegd)	18	100,0

* *andere wijzen*

- de medewerkster heeft mij verteld wat meerpunt is en wat het doet en heeft mij geholpen aan telefoonnummers van instanties om mee samen te werken
- Via open dag.
- Via school (ik ben docent).

tabel IV-52 mate waarin de informatie / ondersteuning door Meerpunt voldeed aan de behoefte (vraag 40 - rapportcijfer)

rapportcijfer:	aantal	procent	procent (geldig)
1	-	-	-
2	-	-	-
3	-	-	-
4	-	-	-
5	2	,1	11,1
6	2	,1	11,1
7	3	,1	16,7
8	7	,3	38,9
9	1	,0	5,6
10	-	-	-
geen oordeel	-	-	-
niet geantwoord	3	,1	16,7
subtotaal (Meerpunt geraadpleegd)	18	,7	100,0
niet van toepassing	2.476	99,3	
totaal	2.494	100,0	

gemiddeld cijfer: 7,2

tabel IV-53 vóór deze enquête al eens gehoord van het team Jeugd- en Gezinshulp? (vraag 41)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	272	10,9	20,4
nee	929	37,2	69,6
niet geantwoord	134	5,4	10,0
subtotaal	1.335	53,5	100,0
niet van toepassing	1.159	46,5	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-54 wijze(n) waarop men gehoord heeft over het team Jeugd- en Gezinshulp (vraag 42 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
via de website van de gemeente Zoetermeer	53	19,5
via familie / vrienden	54	19,9
via de school	32	11,8
via de kinderopvang	2	,7
via de huisarts	7	2,6
via Meerpunt	15	5,5
anders	143	52,6
niet geantwoord	4	1,5
totaal (team Jeugd- en Gezinshulp bekend)	272	100,0

tabel IV-55 heeft men in de afgelopen maanden (d.w.z. sinds 1 januari 2015) voor de eigen kinderen hulp ontvangen van het team Jeugd- en Gezinshulp? (vraag 43)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	8	,3	2,9
nee	192	7,7	70,6
antwoord: "niet van toepassing"	65	2,6	23,9
niet geantwoord	7	,3	2,6
subtotaal	272	10,9	100,0
 vraag niet van toepassing	 2.222	 89,1	
totaal	2.494	100,0	

vragen over: vrijwilligerswerk

tabel IV-56 is men actief als vrijwilliger? (vraag 44)

	aantal	procent
ja	592	23,7
nee	1.843	73,9
niet geantwoord	59	2,4
totaal	2.494	100,0

tabel IV-57 gebieden waarop men vrijwilligerswerk doet (vraag 45 - meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
sport	107	18,1
zorg en hulp	161	27,2
belangenbehartiging (patiënten, consumenten)	31	5,2
natuur, milieu, duurzaamheid	51	8,6
politiek	12	2,0
religieuze organisatie (kerk, moskee)	112	18,9
school / kinderopvang	69	11,7
buurtactiviteiten	68	11,5
anders	204	34,5
niet geantwoord	9	1,5
totaal (actief als vrijwilliger)	592	100,0

vragen over: mantelzorg / burenhulp

tabel IV-58 geeft men wel eens hulp aan burens of bekenden? (vraag 46)

	aantal	procent
ja	1.830	73,4
nee	616	24,7
niet geantwoord	48	1,9
totaal	2.494	100,0

tabel IV-59 verricht men momenteel mantelzorg? (vraag 47)

	aantal	procent
ja	444	17,8
nee	1.996	80,0
niet geantwoord	54	2,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-60 frequentie van gegeven mantelzorg (vraag 48)

	aantal	procent	procent (geldig)
een aantal keer per jaar	33	1,3	7,4
een aantal keer per maand	125	5,0	28,2
een aantal keer per week / dag	272	10,9	61,3
niet geantwoord	14	,6	3,2
subtotaal (mantelzorgers)	444	17,8	100,0
niet van toepassing	2.050	82,2	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-61 voor wie zorgt men als mantelzorger?
(vraag 49 – meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
voor partner	104	23,4
voor gehandicapt of (chronisch) ziek kind	34	7,7
voor eigen ouders	199	44,8
voor familie	87	19,6
voor vrienden	45	10,1
anders *	53	11,9
niet geantwoord	1	,2
totaal (mantelzorgers)	444	100,0

* andere persoon die mantelzorg ontvangt

- 6 kleinkinderen.
- Alleen mijn moeder nog, woont in Zwijndrecht.
- Bewoners op mijn werk
- burens (10 keer genoemd)
- De man van mijn moeder, maar niet mijn vader.
- Demente schoonmoeder.
- Dochter met licht verstandelijke beperking (2 keer genoemd)
- Echtpaar voor elkaar!
- Een mevrouw dat geen contact heeft met eigen familie Nederland.
- Een vriendin.
- Familie van een vriend.
- Gehandicapt kleinkind.
- geloofsgenoot (2 keer genoemd)
- Ik doe iedere vrijdag de week boodschappen voor mijn vader. Hij is slecht ter been, krijgt thuishulp van de vierstroom en ik vul hun aan.
- Kennisje ernstig ziek.
- Mijn dochter.
- Mijn moeder (3 keer genoemd)
- Mijn zoon. Psychische klachten 2x opgenomen GGZ. Is niet stabiel
- Moeder (96) en oppas van kleinkinderen, zowel in ZTM als Apeldoorn.
- Moeder van 93 en schoonmoeder van 94
- Oude man van 98 jaar.
- Pleegkinderen.
- Pleegmoeder 95 jr, 2 hoog bejaarde familieleden/ allen woonachtig in andere gemeente.
- Reuma.
- Schoonouder(s) (6 keer genoemd)
- Schoonouders en tante van 85.
- Sinds 07-08-15 heeft een hersenbloeding gehad.
- Voor mijn zoon 39 jaar.
- Vriend.
- Zoon heeft sinds januari chronische heupziekte.
- zoon met autisme
- Zorg 24 uur voor mijn man.
- Zusje (gehandicapt).

tabel IV-62 geeft de respondent (mantelzorger) binnen of buiten Zoetermeer mantelzorg? (vraag 50)

	aantal	procent	procent (geldig)
binnen Zoetermeer	263	10,5	59,2
buiten Zoetermeer	131	5,3	29,5
zowel binnen als buiten Zoetermeer	40	1,6	9,0
niet geantwoord	10	,4	2,3
subtotaal	444	17,8	100,0
niet van toepassing	2.050	82,2	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-63 belasting die mantelzorgers ervaren bij zorgtaken (vraag 51)

	aantal	procent	procent (geldig)
een zeer lichte belasting	49	2,0	11,0
een lichte belasting	231	9,3	52,0
een zware belasting	111	4,5	25,0
een zeer zware belasting	25	1,0	5,6
een te zware belasting	16	,6	3,6
niet geantwoord	12	,5	2,7
subtotaal (mantelzorgers)	444	17,8	100,0
niet van toepassing	2.050	82,2	
totaal	2.494	100,0	

* toelichtingen bij de antwoorden op deze vraag zijn opgenomen als bijlage V-2 (p.107)

tabel IV-64 van welke ondersteuning door ZoSamen en de gemeente heeft de mantelzorger wel eens gehoord? (vraag 53 – meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
individuele ondersteuning (maatwerk door mantelzorgcoördinator)	64	14,4
het tijdelijk overnemen van zorg- of regeltaken	52	11,7
lotgenotencontact	62	14,0
mantelzorgcafé / themabijeenkomsten	90	20,3
dienstenvoucher (waardecheque voor huishoudelijke hulp)	44	9,9
mantelzorgwaardering (voorheen het mantelzorgcompliment)	99	22,3
dag van de mantelzorg (jaarlijks op 10 november)	84	18,9
een pas voor de Regiotaxi (als begeleider)	101	22,7
voorrang bij woningtoewijzing	18	4,1
geen van deze vormen van ondersteuning	218	49,1
niet geantwoord	10	2,3
totaal (mantelzorger)	444	100,0

tabel IV-65 vormen van ondersteuning waarvan de mantelzorger in de afgelopen twaalf maanden gebruik gemaakt heeft (vraag 54 – meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
individuele ondersteuning	5	2,3
het tijdelijk overnemen van zorg- of regeltaken	6	2,8
lotgenotencontact	3	1,4
mantelzorgcafé / themabijeenkomsten	4	1,9
dienstenvoucher	2	,9
mantelzorgwaardering	31	14,4
dag van de mantelzorg	8	3,7
pas voor de Regiotaxi	15	6,9
voorrang bij woningtoewijzing	-	-
geen van deze vormen van ondersteuning	151	69,9
niet geantwoord	7	3,2
totaal (kent vormen van mantelzorgondersteuning)	216	100,0

tabel IV-66 vindt de mantelzorger dat de gemeente, met de ondersteuning die zij rechtstreeks of via ZoSamen aanbiedt, zorgt voor voldoende ondersteuning bij de eigen zorgtaken? (vraag 55)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	35	1,4	7,9
nee	42	1,7	9,5
geen mening	363	14,6	81,8
niet geantwoord	4	,2	,9
subtotaal	444	17,8	100,0
 niet van toepassing	 2.050	 82,2	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-67 personen uit de eigen omgeving die de mantelzorger ondersteunen (vraag 56 – meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
familie	256	57,7
vriend(en)	41	9,2
één of meer mensen uit de directe woonomgeving	29	6,5
vrijwilliger(s)	2	,5
andere personen*	49	11,0
niemand	123	27,7
niet geantwoord	5	1,1
totaal (mantelzorger)	444	100,0

* andere personen

- Broers en zussen.
- Buren houden haar ook wel in de gaten en bellen mij eventueel. En ze heeft een casemanager.
- Buren van mijn moeder
- Buren van mijn schoonvader, die om de beurt een huissleutel hebben en geïnformeerd worden indien wij er niet zijn.
- Buren.
- Collega's (2 keer genoemd)
- Coördinatoren Hosp.
- Curium LUMC
- Dat is niet nodig!
- De familie van degene aan wie ik mantelzorg geef.
- De vierstroom!
- Door niemand.
- Echtgenoot / partner (15 keer genoemd)
- Eigen kind, als die vrij is, werkt ook fulltime met eigen drukke huishouding.
- Geen mantelzorg nodig.
- Geen/ niemand.

- Groep samenwerkende mensen via messenger en whatsapp.
- huishoudelijke hulp en kennissen van mijn ouders
- Ik zorg voor mijn vrouw.
- In geval van nood is mijn werkgever heel soepel in het bieden v.e. zorgdag.
- In principe ondersteun ik zelf ook een mantelzorger.
- Limor.
- Mijn broer regelt mijn moeders financiën.
- Mijn dochter springt vaak bij.
- Mijn vader krijgt zorg van de Vierstroom. Hulp in de huishouding en hulp met persoonlijke verzorging. En ik doe de boodschappen iedere week.
- Mijn vrouw krijgt nu douche hulp sinds vandaag door buurtzorg.
- pgb hulp
- Thuiszorg, huishoudelijk hulp.
- Verzorgsters van tehuis waar moeder aanleunwoning heeft.
- Ziekte kosten verzekering, vrijwilliger, dagopvang, tijdelijk huishoudelijk hulp.

tabel IV-68 vindt de mantelzorger dat de mensen uit zijn / haar eigen omgeving zorgen voor voldoende ondersteuning bij de zorgtaken? (vraag 57)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	319	12,8	71,8
nee	98	3,9	22,1
niet geantwoord	27	1,1	6,1
subtotaal	444	17,8	100,0
niet van toepassing	2.050	82,2	
totaal	2.494	100,0	

tabel IV-69 voelt de mantelzorger zich over het geheel genomen voldoende ondersteund (vraag 58)

	aantal	procent	procent (geldig)
ja	305	12,2	68,7
nee	115	4,6	25,9
niet geantwoord	24	1,0	5,4
subtotaal	444	17,8	100,0
niet van toepassing	2.050	82,2	
totaal	2.494	100,0	

vragen over: gezondheid en leefstijl*tabel IV-70 beoordeling van de eigen gezondheid (vraag 60)*

	aantal	procent
zeer goed	341	13,7
goed	1.379	55,3
gaat wel	563	22,6
slecht	125	5,0
zeer slecht	28	1,1
weet niet	10	,4
niet geantwoord	48	1,9
totaal	2.494	100,0

tabel IV-71 alcoholgebruik - aantal glazen per dag (vraag 61a)

	aantal	procent
gebruikt geen alcoholhoudende drank	885	35,5
drinkt gemiddeld één glas of minder per dag	1.054	42,3
drinkt gemiddeld één à twee glazen per dag	373	15,0
drinkt gemiddeld meer dan twee glazen per dag	125	5,0
niet geantwoord	57	2,3
totaal	2.494	100,0

*tabel IV-72 voedingspatroon: eet men gezond en gevarieerd?
(vraag 61b - meer antwoorden per respondent mogelijk)*

	aantal	procent
eet meestal gezond / gevarieerd.	2.203	88,3
eet meestal niet gezond / gevarieerd.	33	1,3
let meestal niet op gezond / gevarieerd eten.	121	4,9
is van plan gezonder / gevarieerder te gaan eten.	121	4,9
vindt het moeilijk te bepalen wat gezond / gevarieerd eten is.	92	3,7
geen van deze antwoorden	44	1,8
totaal respondenten	2.494	100,0

tabel IV-73 Heeft men in de afgelopen twaalf maanden hulp gezocht voor aspecten van de eigen leefstijl? vraag 62 – meer antwoorden per respondent mogelijk)

	aantal	procent
hulp gezocht op het gebied van alcoholgebruik	11	,4
hulp gezocht op het gebied van rookgedrag	27	1,1
hulp gezocht op het gebied van (overig) drugsgebruik	5	,2
hulp gezocht op het gebied van gezonde voeding	132	5,3
hulp gezocht op het gebied van voldoende beweging	141	5,7
hulp gezocht op geen van deze gebieden	2.172	87,1
niet geantwoord	64	2,6
totaal respondenten	2.494	100,0

vragen over: welbevinden / psychische gezondheid

tabel IV-74 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – eerste item):
Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.

	aantal	procent
ja	1.728	69,3
min of meer	464	18,6
nee	175	7,0
niet geantwoord	127	5,1
totaal	2.494	100,0

tabel IV-75 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – tweede item):
ik mis een echt goede vriend of vriendin.

	aantal	procent
ja	167	6,7
min of meer	268	10,7
nee	1.889	75,7
niet geantwoord	170	6,8
totaal	2.494	100,0

tabel IV-76 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – derde item):
ik ervaar een leegte om mij heen.

	aantal	procent
ja	99	4,0
min of meer	216	8,7
nee	1.984	79,6
niet geantwoord	195	7,8
totaal	2.494	100,0

tabel IV-77 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – vierde item):
er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.

	aantal	procent
ja	1.722	69,0
min of meer	449	18,0
nee	168	6,7
niet geantwoord	155	6,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-78 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – vijfde item):
ik mis gezelligheid om mij heen.

	aantal	procent
ja	114	4,6
min of meer	269	10,8
nee	1.935	77,6
niet geantwoord	176	7,1
totaal	2.494	100,0

tabel IV-79 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – zesde item):
ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.

	aantal	procent
ja	195	7,8
min of meer	372	14,9
nee	1.753	70,3
niet geantwoord	174	7,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-80 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – zevende item):
ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.

	aantal	procent
ja	1.326	53,2
min of meer	717	28,7
nee	309	12,4
niet geantwoord	142	5,7
totaal	2.494	100,0

tabel IV-81 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – achtste item):
er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.

	aantal	procent
ja	1.607	64,4
min of meer	528	21,2
nee	210	8,4
niet geantwoord	149	6,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-82 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – negende item):
ik mis mensen om mij heen.

	aantal	procent
ja	107	4,3
min of meer	234	9,4
nee	1.976	79,2
niet geantwoord	177	7,1
totaal	2.494	100,0

tabel IV-83 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – tiende item):
vaak voel ik me in steek gelaten.

	aantal	procent
ja	74	3,0
min of meer	150	6,0
nee	2.082	83,5
niet geantwoord	188	7,5
totaal	2.494	100,0

*tabel IV-84 reactie op stelling over eenzaamheid (vraag 63 – elfde item):
wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.*

	aantal	procent
ja	1.683	67,5
min of meer	495	19,8
nee	181	7,3
niet geantwoord	135	5,4
totaal	2.494	100,0

tabel IV-85 hoe vaak was de respondent gedurende de afgelopen vier weken erg zenuwachtig? (vraag 64 – eerste item)

	aantal	procent
altijd	18	,7
meestal	36	1,4
vaak	167	6,7
soms	589	23,6
zelden	838	33,6
nooit	748	30,0
niet geantwoord	98	3,9
totaal	2.494	100,0

tabel IV-86 hoe vaak zat de respondent gedurende de afgelopen vier weken zo in de put dat niets hem of haar kon opvrolijken? (vraag 64 – tweede item)

	aantal	procent
altijd	11	,4
meestal	20	,8
vaak	76	3,0
soms	261	10,5
zelden	471	18,9
nooit	1.543	61,9
niet geantwoord	112	4,5
totaal	2.494	100,0

tabel IV-87 hoe vaak voelde de respondent zich gedurende de afgelopen vier weken kalm en rustig? (vraag 64 – derde item)

	aantal	procent
altijd	321	12,9
meestal	1.076	43,1
vaak	545	21,9
soms	315	12,6
zelden	91	3,6
nooit	27	1,1
niet geantwoord	119	4,8
totaal	2.494	100,0

tabel IV-88 hoe vaak had de respondent gedurende de afgelopen vier weken veel energie? (vraag 64 – vierde item)

	aantal	procent
altijd	203	8,1
meestal	754	30,2
vaak	656	26,3
soms	527	21,1
zelden	185	7,4
nooit	64	2,6
niet geantwoord	105	4,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-89 hoe vaak was de respondent gedurende de afgelopen vier weken een gelukkig mens? (vraag 64 – vijfde item)

	aantal	procent
altijd	424	17,0
meestal	905	36,3
vaak	569	22,8
soms	373	15,0
zelden	86	3,4
nooit	29	1,2
niet geantwoord	108	4,3
totaal	2.494	100,0

tabel IV-90 hoe vaak voelde de respondent zich gedurende de afgelopen vier weken somber en neerslachtig? (vraag 64 – zesde item)

	aantal	procent
altijd	9	,4
meestal	32	1,3
vaak	112	4,5
soms	493	19,8
zelden	828	33,2
nooit	914	36,6
niet geantwoord	106	4,3
totaal	2.494	100,0

tabel IV-91 hoe vaak hebben emotionele problemen de respondent gedurende de afgelopen vier weken gehinderd bij zijn/haar sociale activiteiten? (vraag 64 – zevende item)

	aantal	procent
altijd	19	,8
meestal	37	1,5
vaak	89	3,6
soms	280	11,2
zelden	483	19,4
nooit	1.478	59,3
niet geantwoord	108	4,3
totaal	2.494	100,0

persoonlijke gegevens / achtergrondvariabelen

In tabel IV-92 t/m IV-101 wordt een overzicht gegeven van de achtergrondvariabelen. De gegevens in deze tabellen kunnen niet zonder meer met populatiekenmerken worden vergeleken.

tabel IV-92 sekse (vraag 65)

	aantal	procent
man	1.091	43,7
vrouw	1.344	53,9
niet geantwoord	59	2,4
totaal	2.494	100,0

tabel IV-93 leeftijd (vraag 66)

	aantal	procent
18 t/m 39 jaar	416	16,7
40 t/m 64 jaar	1.190	47,7
65 jaar en ouder	802	32,2
leeftijd onbekend	86	3,4
totaal	2.494	100,0

tabel IV-94 niveau hoogste voltooide opleiding (vraag 66)

	aantal	procent
laag	830	33,3
middelbaar	677	27,1
hoog	794	31,8
anders	57	2,3
weet niet	11	,4
niet geantwoord	125	5,0
totaal	2.494	100,0

tabel IV-95 het wel of niet verrichten van betaald werk (vraag 68)

	aantal	procent
ja	1.238	49,6
nee	1.193	47,8
niet geantwoord	63	2,5
totaal	2.494	100,0

tabel IV-96 *situatie m.b.t. dagindeling die het meest van toepassing is (vraag 70)*

loondienst / eigen bedrijf	1.129	45,3
werkzoekend zonder werk	85	3,4
student of scholier	76	3,0
werkzaam in eigen huishouden	124	5,0
aow'er, vut'er etc.	717	28,7
arbeidsongeschikt / invalide	103	4,1
verricht vrijwilligerswerk	55	2,2
iets anders	54	2,2
weet niet	24	1,0
niet geantwoord	127	5,1
totaal	2.494	100,0

tabel IV-97 *type huishouden (vraag 71)*

alleenstaande		
twee partners, geen kind(eren)		
twee partners en kind(eren)		
twee partners, kinderen onbekend		
eenoudergezin		
anders / weet niet / niet geantwoord		
totaal	2494	100,0

tabel IV-98 *plaats in het huishouden (vraag 72)*

alleenstaande		
een van de twee partners		
hoofd eenoudergezin		
kind (18+)		
anders / weet niet / niet geantwoord		
totaal	2494	100,0

tabel IV-99 *netto inkomen (van hoofd huishouden en van eventuele partner) (vraag 75)*

€ 0 - € 2000	572	22,9
€ 2000 - € 3000	534	21,4
> € 3000	801	32,1
weet niet	108	4,3
wil dit niet zeggen	387	15,5
niet geantwoord	92	3,7
totaal	2.494	100,0

tabel IV-100 *tot welke bevolkingsgroep rekent respondent zichzelf vooral? (vraag 76)*

Nederlandse	2.227	89,3
niet-Nederlandse	176	7,1
weet niet	12	,5
niet geantwoord	79	3,2
totaal	2.494	100,0

tabel IV-101 wijk en buurt

Centrum	411	16,5	
Dorp	94	3,8	
Stadscentrum	92	3,7	
Palenstein	102	4,1	
Driemanspolder	123	4,9	
Meerzicht	288	11,5	*
Meerzicht-West	183	7,3	
Meerzicht-Oost	103	4,1	
Buytenwegh de Leyens	412	16,5	
Buytenwegh	193	7,7	
De Leyens	219	8,8	
Seghwaert	289	11,6	
Seghwaert-Zuidwest	128	5,1	
Seghwaert-Noordoost	161	6,5	
Noordhove	156	6,3	*
Noordhove-West	66	2,6	
Noordhove-Oost	88	3,5	
Rokkeveen	446	17,9	*
Rokkeveen-West	184	7,4	
Rokkeveen-Oost	259	10,4	
Oosterheem	290	11,6	
Oosterheem-Zuidwest	68	2,7	
Oosterheem-Noordoost	222	8,9	
overig / onbekend	209	8,4	
totaal	2494	100,0	

* In enkele gevallen is het wijktotaal niet gelijk aan de som van de buurttotalen, doordat incidenteel van een respondent respondenten wel de woonwijk, maar niet de buurt bekend is.

BIJLAGE V antwoorden op open vragen

V-1 In het afgelopen jaar actief geweest om de eigen buurt te verbeteren? (vraag 6a)

toelichtingen bij vraag 6a - antwoord: ja

- 1 x per maand schoonmaak van de directe omgeving. Aanleg verlichting "binnenterrein".
- 2 weken geleden naar wijkpost gegaan om melden te doen van gedropte centrifuge die er al 2 weken lag en een ieder vond het wel best en ik dus niet. Dat gooi je zo maar niet neer breng het dan maar het grofvuil.
- 3 x buurtborrel geïnitieerd.
- 8 jaar, elke week rommel op ruimen.
- aan voorkant van het huis stuk groen geadopteerd van gemeente
- Aanpak hangjongeren m.b.v. omwonenden en gemeente (politie en jongerenwerkers).
- Actie gevoerd om de straat groen te houden.
- Actie tegen hoge bomen.
- Actie tegen starterswoningen. Bestuur ... Z'meer.
- Actief meegedaan met buurtbewoners en gemeente om financieel haalbare, snelheidsbeperkende maatregelen te bedenken voor de buurt.
- Actief op gebied van verkeersveiligheid, contact via/met gemeente. Actief op gebied van schoonhouden openbare weg ivm vogelplaag contact wijkpost centrum (ondernam overigens geen actie).
- Activiteiten bij Perron 28, helpen bij buurtfeest
- Adoptie groen, schoonvegen parkeerplaats vuil opruimen in speeltuin/ mijn man doet die allemaal ik heb een rug probleem!
- Adoptie prullenbak/ sneeuwruimen/ praatje met burens.
- Adoptiegroen en het 'schoonhouden' van de straat.
- Adoptiegroen en westerpark natuurtuin
- Adoptiegroen (**3 keer genoemd**)
- af en toe voor en echter ons huis schoon maken.
- Afval oprapen, gezamenlijk gangpad schoonhouden, overhangende planten van burens snoeien, put leegmaken.
- Afval opruimen.
- Afval van de buurtbewoners opruimen. Theor. wijziging auto overlast. Voetballende kinderen parkeerterrein.
- Afval verwijderen buurtfeest tijdig problemen afvalbak doorgeven.
- Alles wordt onderhouden.
- Als leerkracht op school, als lesgever ouderengym, als lid VVE.
- Bankje gepoetst vrijwilligers werk voor vleermuisplatform Zoetermeer.
- Barbecue burendag.
- Bemoeienis met plannen rond Noord AA met name over de geplande brug.
- Ben actief lid van de bc van de flat mee geholpen bij buurt feesten activiteiten.
- Ben actief bij elke buurt gelegenheid.
- Ben bij wijkpost geweest om vandalisme aan bomen en struiken, in mijn wijk, te melden.
- Ben lid van Waaks.
- Ben vrijwilliger van wacht.
- Beperking overlast (hang) jeugd door gesprekken met wijkteam/wijk... / ouders etc.
- Bestrating kapot gereden, door zwaar vrachtvervoer ivm kappen bomen in Balijbos en plaatsen reclamezuil langs de A12 (doorgegeven aan gemeente).
- Bestuurslid MVO en Energiecoöperatie
- Bestuurslid VVE
- Bestuurslid VvE en ik heb samen met meerdere bewoners het onderdeel leefbaarheid op me genomen
- Betrokken bij aanpassen bouwplannen
- Bewonerscommissie
- Bewoners attent maken op verkeerd geparkeerde auto's. Vragen om rotzooi op te ruimen.
- Bewonerscommissie (niet meer) + vrijwilligerswerk.
- Bewonerscommissie o.a. kranten opgehaald.
- Bewonerscommissie, mijn man
- Bewust mensen in de buurt aanspreken.
- Bij parkeerbeleid. Politie bellen bij overlast in de buurt of park.
- Bij wijkpost aangifte gedaan voor de slechte bestrating.
- Bijeenkomst bijgewoond om overlast van hangjongeren te bespreken.
- Bijeenkomsten etc.
- bijhouden van de woonomgeving t.a.v. bladeren etc.
- bijna dagelijks in het najaar de bladeren opvegen van de openbare bomen bij ons huis. opruimen zwerfvuil dat bij de woning zich concentreert evenals vuurwerkresten 1 januari.
- Binnen deze complex qua burens onrust.

- Bladerkorf geregeld!
- Bladkorf aangevraagd, wil graag wonen in een nette, schone straat
- Blikjes, flesjes, rommel in de straat opruimen. Baldadige kinderen aanspreken op hun gedrag
- Bomen gesnoeid. Water gegeven. Onkruid tussen stenen verwijderd.
- bomenbeleid Seghwaert
- Brandweer ingelicht wegens brandende vuilcontainer.
- Buiten terrein adoptiegroen.
- Buren geholpen met opknappen van hun tuinen.
- Buren met elkaar in contact brengen. Misverstanden oplossen. Openbare ruimte + groen onderhouden + reparatie.
- Burencontact om probleem van buurtbewoners te bespreken.
- Burenhulp verleend. Zwerfvuil geruimd.
- Buurt activiteit.
- Buurt bbq, rondbrengen kerstpakketten .....
- Buurt bbq.
- Buurt groen onderhoud.
- Buurt-tuin/ vuil weghalen.
- Buurtbarbecue helpen organiseren. Openbaar groen achter ons huis schoon gehouden. Vrijwilligerswerk in nabije zorgcentrum De Morgenster.
- Buurtborrel en opruimen zwerfafval
- Buurtfeest, contact met de nieuwe burens in de omgeving.
- Buurtpanel. Werkgroep verkeer/ veiligheid.
- Buurtpreventie.
- Buurtprojecten, buurtbarbecue.
- contact maken met nieuwe bewoners - onderhoud rondom woning
- Contact met bovenburen nadat we sigarettenpeuken in de tuin vonden.
- Contact met burens, burendag. Zwerfvuil opruimen.
- Contact met burens.
- Contact met buurtbewoners zn kleine diensten verricht en vriendelijk groeten.
- Contact met en aandacht voor kinderen, ben ook hun oma, niet alleen van mijn kleinkids die 2 deuren verder wonen. Verder zwerfvuil voor mijn deur altijd oprapen.
- contact met gemeente over aanleg parkeervakken
- contact onderhouden met zoveel mogelijk bewoners
- Contact opgenomen met gem. ivm honden overlast. Adoptiegroen + vegen + klussen bij burens. Bomen snoeien.
- Contact wijkagent ivm fietsen op de stoep. Tuin en straat omgeving onderhouden. Vuil naast vuilcontainer in de gaten houden.
- Contact wijkagent met medebewoners over vrouw in het Buytenpark met een herder die constant andere houden bijt. Deze vrouw bedreigt dames in het park. mw werkt zelf bij de politie.
- Contacten gaan in de regel niet verder dan een goed dag wensen.
- Contacten met flatvereniging. Problemen bij wijkpost aangekaart.
- Contacten met wijkpost over defecten of situaties.
- Contacten tussen burens stimuleren. Gezamenlijk stuk groen bijhouden. Meedoen aan activiteiten.
- D.m.v. verlichtingen voor veiligheid.
- De boel netjes houden. Vuilstortcontainers soppen.
- De buurman geholpen met de straat aanvegen.
- De buurt in de gaten houden ivm hangjongeren/ inbraken. Mijn man loopt 's nachts rond 3en nog een rondje met de hond.
- De groen voorziening.
- De muziek en herrie (overlast) aan te pakken.
- De popelieren, mijn straat heeft geen popelieren. Maar wel meegedacht.
- De wijkpost Seghwaert/ Noordhove geattendeerd op het feit dat bij het onderhoud van het groen, er vaak meer kapot wordt gemaakt dan dat er goed wordt gedaan.
- Deelgenomen aan bomen discussie
- Deelgenomen aan vergaderingen.
- Deelname aan wijkvereniging en moestuin.
- Deelname overleggroepen gemeente etc in het kader van veranderingen.
- Deelnemer bijeenkomsten met gemeente.
- Diverse malen heb ik contact gezocht met de wijkpost over bladval ophoping en wateroverlast door overlopende putten/ enorme plasvorming.
- Dmv vrijwilligerswerk.
- Doe veel vrijwilligerswerk. Meestal 50+ voedselbank perron 28+61.
- Door de buurt schoon te houden (bladeren, onkruid).
- Door de zware COPD ben ik niet in staat.
- door een goede buur te zijn
- door het afval direct om het huis wat anderen op straat gooien op te ruimen
- Door het straatvuil op te ruimen omdat de reinigersmedewerker in gebreke blijft en de hier aanwezige horeca het afval van hun klanten niet opruimt.
- Door iedereen te begroeten, te respecteren.

- Door me te gedragen als een prettige buur en medebewoner van de wijk.
- Door rommel in de vuilnis bakken te gooien en veel vuil doorgeven aan wijkpost.
- Doorgeven slecht groenonderhoud, losliggende tegels of gaten in wandelpaden, uitgevallen verlichting
- elk jaar buurt BBQ organiseren
- Enquêtes ingevuld omtrent winkelcentrum Oosterheem.
- Er stonden grote vrachtwagens op ons parkeerplaats politie ingelicht. Nu is er controle.
- Er waren activiteiten en voorlichtingen.
- Garage schoon gemaakt, meerdere keren.
- Geen overlast veroorzaken, burens helpen wanneer nodig, etc.
- Gemeenschappelijk achterpad van 14 woningen verhoogd
- Gemeente bellen.
- Gemeente gewezen op defecte straatverlichting.
- Gemeente groen geadopteerd en in de directe omgeving zwerfvuil verwijderd. Sta open voor verzoeken van stichting Mooi, hier om de hoek.
- Gemeentelijke georganiseerde bijeenkomsten.
- Gesprekken gehad over de bomen in Seghwaert
- gezamenlijk onderhoud tuintjes op gemeentegrond
- Gezamenlijk opruimen.
- Gezamenlijke initiatieven ontplooiën mbt woning onderhoud en burenscontact
- Gezellig bankje gemaakt bij schuur aan openbare weg om meer contact met mensen te hebben.
- Gezellig met elkaar.
- Glas opruimen op straat.
- Glas van de straat wegvegen, bosjes vuil vrij maken.
- Goed contact met nieuwe burens gemaakt en andere nieuwe ondernemers.
- Goed onderhouden van gesprekken met burens.
- goede contacten onderhouden in de buurt
- Goede sociale controle in de straat. Elkaar informeren en mensen/jeugd aanspreken op gedrag.
- Groen gesnoeid + onkruid verwijderd van pad langs de woningen, wordt vergeten door gemeente, doe dit af en toe.
- Groen onderhoud.
- Groenvoorziening.
- groenvoorziening
- Groenvoorziening aangekaart.
- Groenvoorzieningen en vrijwilliger.
- Haal rotzooi van de stoep en weg! Attendeer vaak auto's dat ze hier 30 km moeten rijden ipv 80!
- Hangjongeren aanspreken op troep die zij achter laten.
- Hangjongeren Mendelssohnrode / Literode samen met politie / gemeente/ politiek (verdwenen).
- Heb enige maanden deelgenomen aan Wijk en Agent Samen (WAS) maar vond dit verspilling van mijn tijd omdat de gemeente niet of nauwelijks mee wilde werken aan de veiligheid voor de bewoners.
- Heb meegewerkt een mozaiekbol te maken.
- heb wat speeltoestellen geplaatst
- Heg knippen, stoep aanvegen, rommel opruimen.
- Helpen in de gemeenschappelijke tuin.
- Helpen opruimen van plantsoenen etc. stoep schoonhouden en de buurt in de gaten houden.
- Het groen in de huisomgeving bijhouden. De omgeving schoonhouden.
- Het observeren van activiteit en veiligheid zo nodig melden bij het wijkkantoor.
- Het onderhouden van het groen.
- Het opruimen van zwerfvuil. In deze buurt wonen naar mijn mening veel asociale mensen. De kankertjes en teringjes zoals ze de kinderen roepen en het drugsgebruik zorg voor overlast. (sorry voor mijn taal gebruik)
- Het schoonhouden van het speelplaatsje (Fivelingo).
- Het terrein rondom de flat schoon houden (gezamenlijk).
- Hof van Seghwaert
- Hondenpoep.
- Hou de straat rond mijn huis netjes. Ruim zwerfvuil op als dat in de nabije omgeving ligt.
- houdt regelmatig trottoir etc onkruidvrij en ruim zonodig zwerfvuil.
- Houten doeltjes gemaakt voor kids om te voetballen. Je ... Doeltjes zijn weggehaald door gemeente!!
- Huisbezoek bij ouderen vd RK kerk.
- hulp aan de burens, af en toe eens wat oppakken
- Iedere zaterdagochtend komen 4 (oudere) buurtjes bij mij koffie drinken en daarna nog en wijntje of advocaat met slagroom + iets bij de borrel. Doe ik al jaren.
- Ik ben aangesloten bij WAS.
- Ik ben met zestal mensen rotzooi, zwerfvuil op gaan ruimen, II Noord A straat.
- Ik ben werkzaam bij de politie. Ik houd altijd een oogje in het zeil en heb meermaals hangjeugd in de trappenhuisen verzocht hun weg te vervolgen.
- Ik doe boodschappen voor mijn burens (leeftijd gemiddeld 70 plus hier) en helpen in de tuin en straatje aanvegen, voor zoals het lukt.

- Ik doe enig vrijwilligerswerk.
- Ik heb altijd met mijn burens en bewoners van de straat een vriendelijke relatie.
- Ik heb de afval geselecteerd
- Ik heb de gemeente op de hoogte gebracht over het plantsoentje. De begroeiing wordt dusdanig hoog, plat en ongere. [...] tot op heden geen [...]
- Ik heb deelgenomen aan praatgroepen en ik ben lid van de WAS Dorp.
- Ik heb diverse ideeën geopperd ter verbetering van de wijk en ik heb regelmatig contact met de wijkpost.
- ik heb mantelzorg verleend
- Ik heb rommel opgeruimd die op straat lag.
- Ik heb veelvuldig geprobeerd vrachtverkeer tegen te houden daar waar ze het fietspad oversteken (Broekwegzijde).
- Ik heb voor de medebewoners van onze straat een high tea georganiseerd! Was erg gezellig!
- Ik heel de voorkant schoon & maak het schoon voor ons en de buurtjes.
- Ik hou de omgeving van mijn buurt netjes schilderen garagebak.
- Ik hou de straat bladvrij van de zeer grote platanen.
- Ik hou de straat en het gangetje schoon.
- Ik houd me enigszins afzijdig. Werk wel mee aan de adoptieplantsoenen.
- ik let op de sfeer in de buurt en ruim rommel op
- Ik loop regelmatig met een vuilniszak en knijper een rondje om zwerfvuil op te ruimen.
- Ik maak op plekken in het Broekwegpark en het Noord Aa vuilnisvrij.
- Ik meld het als iets kapot is bijv.
- Ik neem deel aan de verkeerswerkgroep Buytenwegh De Leyens i.o.
- Ik onderhoud buurtgroen.
- Ik onderhoud contact met meerdere burens (sociale controle) en treed op bij overlast in de straat.
- Ik onderhoud regelmatig het openbare groen bij mijn huis.
- Ik probeer de omgeving rond en om mijn huis zo goed mogelijk te ordenen dmv gemeente groen te adopteren/ goed alles in de gaten ivm inbraak.
- Ik ruim af en toe afval in het park op.
- Ik ruim altijd de op straat gegooide rommel op.
- Ik ruim de ontlasting van mijn hond op, spreek anderen daar op een. Maak regelmatig een praatje en voel wat er bij anderen speelt. Heb de gewoonte om 1 tot 2x per dag rommel van de grond te rapen en weg te gooien.
- Ik ruim de rommel op van de hangjongeren die al hun afval uit de auto gooien.
- Ik ruim het plantsoentje op, ontdoe het van zwerfvuil en maak overal praatjes met de burens en passanten.
- Ik ruim regelmatig het veld achter ons huis op. Op dit speelveld hangen vaak groepen jongeren die een enorme troep achterlaten. Dit wordt helaas onvoldoende door de gemeente opgeruimd. Er ligt vaak glas en dat is gevaarlijk voor de kleine kinderen die in de speeltuin spelen.
- Ik ruim regelmatig zwerfafval op in mijn eigen directe omgeving. Ik spreek jongeren aan op hun gedrag, die mij (en misschien anderen) overlast geven in de buurt.
- Ik ruim rommel op om de stam van de boom (boomspegel) plantjes gezet omdat de stoeptegels daar erg schots en scheef lagen.
- ik ruim tenminste mijn hondenpoep op
- Ik ruim wel eens takken en/ of glas en papier op. Veeg ook peuken op.
- Ik woon bij een schoolplein en dan zijn er nog ouders + kinderen die troep neergooien op straat of in mijn tuin (sigaretpeuken, pakjes drinken etc) en ik zeg daar wat van.
- Ik woon in buurt met veel ouderen. Vaak zijn deze groep niet meer in staat te koken. Door met elkaar te koken, een boodschapje mee te nemen en elkaar te helpen met de normale dingen is er een fijne band ontstaan. Hierdoor ga je eveneens de eenzaamheid te lijf.
- Ik woon wat buitenaf, niet in een wijk
- Ik zit in de bewonerscommissie.
- Ik zorg dat alle stoepen en paden poeprvrij zijn en blijven!
- In beperkte mate groen onderhoud gedaan. Actief oudere mensen opzoeken.
- In de contacten met burens/samenwerken met NAS kracht, onderhoud groenwerk.
- In een kort gesprek met de Burgemeester en een ander moment een raadslid aangesproken op verbeteringen in mijn directe omgeving. Dit ook bij Vidomes aangegeven.
- In het kader van ontstane parkeerdruk door een plotseling ingestelde parkeerverbodzone waar 24 jaar lang niemand last van had. Dit is een foute beslissing geweest van de gemeente.
- In het klein. Ruim hondenpoep op die hondenbezitters achterlaten. Houdt schoon.
- In ieder geval door onze eigen tuin netjes te houden (voor en achtertuin) en met burens samen groot onderhoud te plegen.
- In onze straat wonen een paar asociale mensen. Ik heb een klacht ingediend.
- Inz. leefbaarheid.
- Inzamelen zwerfvuil, al meerdere jaren vind ik erg belangrijk.
- Ja de buurt schoonhouden. Haal vaak zwerfvuil weg.
- Ja ik hou toezicht rond het flatgebouw en in de kelderboxen.
- Ja maar zo jammer dat wij de enigen zijn, die vegen na oud/ nieuw en bladeren ruimen in de herfst.
- Je eigen rommel opruimen!
- Jongeren aanspreken over hun gedrag.

- Kan ik helaas niks over toelichten
- Kinderen meer aan het sporten krijgen.
- Klacht over groenvoorziening.
- Klachten indienen ivm bomen overlast. Troep opruimen van een ander.
- Klachten ingediend over slechte bestrating en onderhoud riolering en bomen.
- Kleine dingen als blad vegen of andere dingen opruimen.
- Leefbaarheid rond wooncomplex.
- lid techn.com VVE
- Loop 2 x 1,5 uur zwerfvuil op te ruimen.
- Loop regelmatig blikjes, flesjes en rommel op te ruimen.
- Los slingerend afval van straat halen, sociale opstelling naar burens/ buurtgenoten, vrijwilligerswerk.
- M.b.t. de verkeersproblematiek contact gezocht met de wijkpost, wethouder onderwijs en hoofd van de school
- Maak als enige al jaren het portiek schoon, niemand doet iets! Heb al contact gehad met Vestia hierover. "De mensen zijn zelf verantwoordelijk dat 't netjes is". Na gesprekken met buurtjes doet niemand iets. Ik ruim rond slingerende kranten/ folders/ telefoonboeken op.
- Maak de gemeenschappelijke tuin/ stoep. Schoon en onderhoud de planten.
- Maak regelmatig omgeving schoon (onkruid, rommel).
- Maximum snelheid in de straat wordt niet nageleefd div. malen doorgegeven.
- Mede organiseren van Straatfeest en andere activiteiten in de Molenstraat.
- Medebewoner aanspreken op (parkeer) gedrag.
- Meegeholpen met wijk schoonmaken + paasactie/ zoektocht voor de kinderen.
- Meehelpen tijdens opschoondagen, meedenken voor een leuke speelplek voor de kinderen in de buurt.
- Meer doen met buurtgroen (tuintje geadopteerd).
- Meer opletten, buurtapp, meer sociale controle. Parkeerprobleem gemeente klacht ingediend.
- melden van defecte verlichting, bestrating en nalatig onderhoud gemeentegroen (dode bomen e.d.)
- Melden van defecten aan infrastructuur aan gemeente en mensen op rommel aanspreken
- Melden van ongeregelde heden bij desbetreffende instanties.
- meldingen doen bij de gemeente bv. van lantaarnpalen, groene paaltjes die scheef staan etc.
- Meldingen gemaakt van bestrating, bedradingsproblemen.
- Meldingen van schade aan gemeenschappelijke zaken, Schouwen van een buurt. Zwerfvuil oppakken, op de grond liggende fietsen in de klemmen plaatsen.
- Mening geven. Formulier invullen over werkzaamheid binnen de buurt.
- Mensen aanspreken op gedrag wat niet kan bijvoorbeeld
- Mensen aanspreken op hun gedrag op een nette manier. Vuil opruimen uit portiek zoals plastic etc.
- Mensen aanspreken op hun verantwoordelijkheden (poep opruimen van hond).
- Met al mijn buurtgenoten contact houden.
- Met burens gemeenteplantsoen in onderhoud.
- Met de buurt ingezet tegen onverstandige plannen gemeente/ gebeld over stervende bomen.
- met de kopersvereniging
- met drie burens dak en tuin opgeknapt.
- Met een groepje koffieochtenden georganiseerd voor buurtbewoners.
- Met een paar andere bewoners houden wij het schoon en leefbaar.
- met gemeenschappelijke (adoptie)groen helpen en zwerfvuil opruimen
- Met onze VvE houden we alles rondom het appartementen complex in de gaten
- Met school de leefomgeving verbeteren.
- Mijn man heeft om de flat zwerfvuil op geruimd.
- Navraag bij de gemeente gedaan naar aanleiding van een aangevraagde omgevingsvergunning.
- Niet georganiseerd verband maar tracht woonomgeving schoon te houden.
- Niet zeer actief, maar ruim nog wel eens rommel op buiten.
- Niet zo zeer de buurt maar wel de omgeving rond het huis (netjes honden en opknappen) zou iedereen moeten doen!
- O.a. met de BBQ voor de dekwoningen.
- o.a. het schoonhouden van de woonomgeving en bijhouden van het opengroen
- Omgeving rond huis netjes houden.
- omgeving schoon houdenburens uitnodigen en helpen waar nodig
- Omgeving schoonhouden/ sneeuwvrij /burenhulp.
- Omgeving verbeteren
- Onderhoud aan groenvoorziening en opruimen zwerfvuil (ook uit de sloot).
- Onderhoud aan straat en vuil door Vermeulen groep is slecht. Als je belt word er weinig tot niets aangedaan/ ergste was met oud en nieuw (overal glas 2 weken later nog).
- onderhoud adoptiegroen
- Onderhoud gemeenschappelijke tuin.
- Onderhoud groenstrook.
- Onderhoud van algemeen plantsoen/ stoep.

- Onderhoud van de omgeving van de woning.
- Onderhoud van tuinen.
- Onderhouden binnentuin appartementencomplex
- Onderhouden buurt groen.
- Onderhouden groen in de buurt.
- Onderhouden parkeerplaats (van onkruid ontdoen).
- Onderhouden tuin appartementen complex.
- Ongelijke tegels losse takken, doorgegeven.
- Onkruid op de stoep weghalen bij allochtone buurvrouw.
- Onze galerij schoon houdt de hal bij de lift afval scheiden (plastic, glas, papier etc).
- Openbaar groen schoonhouden, vuilnisbak weg zetten.
- Opgericht: boekenclub, wijnclub.
- Opgeruimd en schoon houden. Eigen voortuin gezellig maken.
- Opletten en doorgeven indien nodig.
- Opletten!
- Opletten! Schoonhouden.
- opruimacties, bijdrage aan sinterklaasfeest
- Opruimen zwerfafval. Stoep schoonhouden, ook van de burens.
- Opruimen los straatafval. Opletten (tegen ongepaste dingen).
- opruimen rommel op straat, aankaarten dat straatverlichting op 3 punten niet werkte
- Opruimen van de afval die de schoolkinderen maar blijven neergooien. Hen vragen om het in de afval bakken te gooien. Leuke dingen organiseren voor de burens.
- Opruimen van troep, achtergelaten door Haagse aso's.
- Opruimen van zwerfvuil in de straat waar ik woon.
- opruimen van zwerfvuil in mijn straat en op het grasveld voor mijn huis.de buurtkinderen ook hun rommel laten opruimen wat ze achterlaten op het gras.
- Opruimen van zwerfvuil op straat (zeer regelmatig).
- Opschoondagen, buurthuisvereniging.
- Organisatie 2 buurtborrels.
- Organisatie en deelnemer aan buurtfeest, intensief contact met vele burens, sociale controle (oogje in het zeil houden).
- Organiseren buurt bbq actie ivm brug Noord Aa.
- Organiseren buurtfeest, bestuurslid kopersvereniging
- Oud papier ophalen. 't Organiseren van "Mamadag", "Liefdes Mamadag".
- Oude burens helpen hun spullen naar buiten te brengen.
- Oudere burens bezocht.
- Overleg met burens over omgeving.
- Perenboomgaard. Schouwen.
- Planten a.d. voorzijde. Schoonmaken v.h wandeldek.
- Plantenbak onderhouden van gemeente. Aanvegen van rondslingerend vuil bij ondergrondse container.
- Plantenbak vd gemeente bij gehouden.
- Plantjes planten in openbare ruimte, vuil opruimen.
- plantsoen achter woningen verbeteren
- Plantsoen geadopteerd.
- Plantsoen netjes houden.
- Plantsoen snoeien, vuil opruimen.
- Platanen discussie.
- platanen onderzoek
- Positieve sfeer creëren tussen burens.
- Probeer goede contacten te onderhouden met directe omgeving.
- Probeer zoveel mogelijk op te ruimen aan troep wat in de plantsoenen wordt gegooid.
- Probleem aangekaart parkeeroverlast De Tjalk
- Project meedenken, buurt middag helpen bejaarden soos.
- Projectje met de burens om de dakgoten te laten vervangen.
- protestactie geplande moskee in Seghwaert gesteund. onderzoek Platanen ingevuld
- Raap regelmatig rommel op van de straat
- Raap zwerfend afval op. Actief in de VvE. Aanvraag bij gemeente voor laadpaal. Als ik misstanden signaleer dan doe ik daar meestal iets mee.
- regelmatig zwerfvuil opruimen, beheersbaarheid parkeren, Op parkeerplaats "auto te koop" weg laten halen, etc etc
- Rommel en vuil van anderen opruimen en schoonmaken.
- Rommel op straat opruimen.
- Rommel opgeruimd groen bijgehouden.
- rommel opruimen in het Buytenpark
- Rommel opruimen rond het huis (op straat). Wandelen met de buurvrouw.
- Rommel van de straat gehaald.
- Rondom het huis de groen voorziening onderhouden, geveerd en geklust.
- Rotzooi op straat opruimen.
- Rotzooi opruimen die andere neergooien plastic uit de sloot halen.

- Ruim altijd rommel op straat, zwerfafval, bel naar gemeente als er iets kapot is.
- Ruim bladeren op pak plastic/ blikjes etc. op en doe deze in onze vuilcontainer.
- Ruim de rommel rond om de flat op.
- ruim omgeving altijd op
- Ruim regelmatig troep op wat voor of naast m'n huis word gegooid.
- Ruim regelmatig zwerfvuil op.
- Ruim veel troep op en houdt de straat in de gaten (wijkagent zien we niet meer).
- Ruim wat zwerfafval wat op straat ligt op.
- Ruim zwerfafval op.
- Ruimt zwerfvuil wel op. gelukkig komt dit niet veel voor.
- Ruzie tussen meerdere burens weten te sussen. Ze praten weer met elkaar! Stoep, straat en omgeving schoonhouden.
- Samen de buurt schoner houden.
- Samen met burens de Leyens (winkelcentrum) bij de Gemeente beter op de kaart te zetten. De Leyens staat bekend om één van de betere buurten, maar betekent niet dat de Gemeente daar geen aandacht meer aan hoeft te geven!
- Samen met burens drempel aangevraagd ivm veiligheid van onze kinderen. Aanspreken van automobilisten op rijgedrag in de straat
- Samen met buurtbewoners onderhouden we hofje voor ons huis.
- Samen met de burens zorgen wij voor het groen v/d gemeente en letten we op elkaars huizen.
- Samen met VVE buurt schoon gemaakt.
- Samen spelen buiten stimuleren. Gezamenlijke zorg voor .. vanuit de gemeente.
- Schooljeugd aanspreken. Zwerfvuil.
- Schooltuinen en buurt opruimen van zwerfafval.
- schoon houden en contact met de buurt
- Schoon houden groenstroken.
- Schoonhouden brandgangen, opruimen parkeerplaats.
- Schoonhouden buurt. Meepraten met gemeente politie over activiteiten in de buurt.
- Schoonhouden groen voorziening.
- Schoonhouden omgeving complex.
- Schoonhouden omgeving en toezicht/ sociale controle.
- Schoonhouden stoepen, onkruidvrij, bladeren weg, ijsvrij via wijktuinen helpen onderhouden en opknappen tuin.
- Schoonhouden straat.
- Schoonhouden straatmelding van ongeregelde zaken, zoals waterlek, afvalcontainerstoring
- Schoonhouden van de omgeving. Bijhouden groen voorziening nabij woning.
- Schoonhouden van de woonomgeving. Hondenpoep en zwerfvuil.
- Schoonhouden van mijn leefomgeving.
- Schoonhouden van twee huizen van burens die opgenomen zijn in een verzorgingshuis.
- Schoonhouden van woonomgeving/ Buytenpark e.o.
- Schoonhouden woonomgeving.
- Schoonhouden.
- Schoonhouden.
- Schoonmaak actie in de straat.
- schoonmaakactie park
- Schoonmaken en -houden van de buurt.
- Schoonmaken openbare ruimtes (plantsoenen en straat).
- Schoonmaken, rommel op ruimen.
- Schouwen voor de gemeente
- Secretaris beheersvereniging.
- signaleren wild parkeren
- Snipper groen.
- sociaal
- Sociale controle.
- Soms verwijderen straatvuil onderhoud eigen woning.
- Speelplek van de kinderen schoon geveegd, omdat er veel peuken en wietzakjes, papier wordt achtergelaten.
- Speelruimte aangevraagd voor kinderen in de buurt. Helaas tot nu toe zonder resultaat
- Speeltuin vuil op ruimen.
- Spreek altijd mijn burens overburen en mensen aan die ik tegen kom en open staan voor een praatje zoals ook tijdens wandelingen.
- Stoepen schoonhouden. Sloot reinigen.
- Stoeptegels voor het huis waren verzakt. Gevaarlijke situatie doorgegeven aan gemeente.
- straat activiteiten o.a. Halloween
- Straat schoonhouden (**5 keer genoemd**)
- Straat schoonhouden, poep opruimen putten schoonhouden.
- Straat schoonmaken, strooien, beetje opletten.
- Straat voor en achter schoonhouden en algemene tuinstrook achter (gemeente grond) bijhouden en snoeien.
- Straatbarbecue meedenken over groenvoorziening.

- Straatfeest
- straatrommel opruimen, sociale contacten onderhouden
- Straatvuil opruimen
- straten schoon houden. actief met burens overlast bestrijden.
- Tai chi les geven voor anderen.
- Te protesteren tegen bomenkap en bouwen van een groot kantoorgebouw.
- Tegenstander van de brug in de noord Aa.
- Tent opzetten voor feest.
- tot op heden blijf ik gewoon vriendelijk voor iedereen maar dat wordt steeds moeilijker. ik heb met name moeite met allochtone flatbewoners die niks met je te maken willen hebben. een gewoon goedendag zeggen is er vaak al niet meer bij.
- troep op straat opruimen, jeugd aanspreken op gedrag
- Troep opruimen om het flatgebouw.
- Troep opruimen op de straat en burens helpen met aangifte IB.
- Trottoir aanvegen voor 5 huizen.
- Uitnodig voor koffie drinken of hobby's contact met hun.
- vanzelfsprekende zaken als onderhoud huis en tuin ook wanneer de tuineigendom is van gemeente
- Vegen bij vuilnisbakken opstelplaats en parkeerterrein.
- Vegen en losse rommel opruimen
- Veiligheid fietspad bij Bentwoud, veel bromfietsen die er niet mogen rijden en hordes wielrenners die hard fietsen. Het is tevens een honden uitlaat gebied en die mogen los lopen. Zeer gevaarlijke situaties ontstaan ook voor kleine kinderen en ouderen/gehandicapten.
- Veiligheid, zorgen dat je buurt niet verwaarloosd.
- Ver van eigenaren.
- Verbeterde leefbaarheid door minder bomen en meer licht.
- Verbetering op het gebied van stoepen en bestrating, het onderhoud van tuinieren, plantsoenen laat te wensen over in de Driemanspolder.
- Verzamelpunt huisvuil is naast mijn carport. Alles wat er naast ligt veeg ik op. Of ik waarschuw burens om het zelf te doen. Bv. Naast groencontainer halve bomen neer te leggen.
- Verzoek ingediend bomen die brandgevaar opleveren, laten kappen
- verzorgen van omgeving
- Verzorging en schoonhouden omgeving. Allochtonen er op wijzen dat zij niet alleen rechten, maar ook plichten hebben, m.n. beter opruimen van karton tot volle luiers en overlast gevende herrie.
- via belangengemeenschap
- via de bewonerscommissie
- Via de bewonersvereniging.
- via de vereniging
- Via VVE.
- via werk
- Via wijkvereniging activiteiten.
- Via woningbouwver. en gemeente [naam]
- Visie Voorweg
- voorstander van het kappen van enkele platanen
- Voortuin netjes houden en de straat voor ons schoon
- Voorzitter (reeds 8 jaar) van groep mensen uit onze omgeving ivm adoptiegroen (één vd grootste van Z'meer).
- Voorzitter van BC.
- Voorzitter van bewonersvereniging.
- Voorzitter van VVE.
- Vorig jaar geholpen bij de school in de buurt in het kader van burendag.
- Vriendelijk zijn tegen buurtbewoners en afval weghalen rond de voortuin.
- Vrijwillig de buurt opruimen. bijvoorbeeld tomatenbomen planten. de buurt wil dat ik volgend jaar bij hun plantjes kom planten.
- Vrijwilliger bij de Hof van Seghwaert
- Vrijwilliger bij evenementen buurtvereniging.
- vrijwilliger bij Wijk en Agent Samen
- Vrijwilliger wijk tuin.
- vrijwilligerswerk BizZ
- vrijwilligerswerk buurtcentrum
- Vrijwilligerswerk, huis en omgeving onderhouden, rommel opruimen in buurt.
- Vuil in publieke prullenbakken gooien.
- Vuil oprapen. Stoep schoonhouden. Anderen erop aanspreken als ze achteloos iets laten vallen.
- Vuil opruimen.
- Vuil opruimen; Buurt-bbq
- Vuilnis oprapen.
- Vuilnis opruimen bij Noord AA
- Wandeldek vegen, sneeuwruimen.

- WAS
- WAS + buurtwacht nav veel inbraken in de straat.
- Was waaks.
- Wat gezegd van de rommel en van lawaai meerdere malen. Ik ruim regelmatig zwerfvuil op.
- We houden alles netjes in onze buurt.
- We houden rond ons huis en containeraanbiedplaats naast ons huis de omgeving schoon en op orde en hebben contact met de mensen in de straat.
- We proberen er te zijn voor onze burens: in mooie en slechte tijden.
- We ruimen de rommel op van straat als nodig. En spreken mensen aan die hond laten poepen op straat.
- Wekelijks allerlei zwerfafval opruimen wat rondom woonhuis op straat ligt.
- Wel geholpen in de buurt er wonen veel oude mensen.
- Wij hebben een leefbaarheidsteam in de flat, en daar ben ik lid van
- Wij hebben op oudejaarsavond de omgeving goed in de gaten gehouden. afvalcontainers werden in de brand gestoken. We hebben die van de burens allemaal binnengehaald. Mijn man heeft de oproerkraaiers nog aangesproken maar kreeg een grote mond. We waren overigens wel de enigen die iets deden. De andere burens hielden hun gordijnen dicht
- Wij hebben plantjes gepoot, voor de flat, waar een grote boom is weggehaald door de gemeente.
- Wij helpen iedereen.
- Wij houden de buurt netjes door de tuin bij te houden en op afval verwijdering letten er op anderen.
- Wij houden de omgeving van ons complex netjes, eens per jaar doen we dat samen en aansluitend een BBQ in ons gebouw.
- Wij houden onze buurt netjes, soms ook van derden.
- wij letten op vreemde vogels en gebeurtenissen en melden deze bij de politie
- Wij lopen altijd plastic/ blikjes enz. enz. op te ruimen dit i.v.m. gem. beleid geen prullenbakken te plaatsen, alleen in en rond winkelcentrum/ dus niet in parken in Seghwaert.
- Wij maken geen rommel in en om ons huis. Houden ook groen bij in de directe omgeving.
- Wij ruimen rotzooi in het park op (wekelijks). Wij hebben een adoptie prullenbak achter ons huis/ in de wijk. Wij melden het bij de wijkpost als er iets is wat ons opvalt.
- Wij ruimen samen met de andere burens het straatvuil op wat bij elk zuchtje wind in onze straat terecht komt.
- Wij vierten verjaardag dochttertje altijd met de hele straat met koffie & cake. Dat is in de lente en is gezellig om iedereen dan weer even te spreken (in de winter iedereen toch meer binnen). We zijn ook actief met onze straat-bbq
- Wij zorgen steeds voor een schone omgeving, we hebben scholen in de buurt en die jongelui laten alles vallen waar ze lopen, we rapen op en vegen de straat ook vaak de parkeerplaatsen omdat er zeer veel takken en andere rommel op ligt, waarvan we dachten dat dit vroeger door de gemeente gedaan werd.
- Wijkbeheer attent gemaakt op situaties, bewoners gewaarschuwd voor inbrekers, politie gebeld en daar bewoners weer over geïnformeerd.
- Wijkfeest georganiseerd als dank voor de inzet van een groep vrijwilligers. Deelname werkgroep herinrichting wijkpark.
- Wijktuin.
- Wijktuin/ buurttuin verzorgen.
- Ze helpen elkaar met wat werkzaamheden.
- Zelf je eigen rotzooi opruimen.
- Zorg voor zwerfvuilen bladeren weghalen voordeel van de straat.
- Zwerfafval opruimen (**14 keer genoemd**)
- zwerfvuil opgeruimd, gemeente gebeld i.v.m. opruimen op straat, adoptietuin verzorgen
- Zwerfvuil opgeruimd. Jeugd aangesproken op gedrag. Gemeentetuin bijgehouden.
- Zwerfvuil opruimen busluis kapot is melden als boom dood gaat.
- Zwerfvuil opruimen in bos en park.
- Zwerfvuil opruimen, openbaar groen verzorgen
- Zwerfvuil opruimen. Bewoners aanspreken voor vuil storten en vuil verbranden (rook overlast).

toelichtingen bij vraag 6a - antwoord: nee

- "Leefbaarheid in de buurt" is mij te abstract. Wat zou ik dan moeten doen?
- 1x per jaar kerstborrel met de 12 anderen.
- Aantal jaren geleden wel buurtgroen.
- Activiteiten zijn goed voor de jongeren generatie.
- Afval naar de daarvoor bestemde plek.
- alleen contact met bewoners van de eigen straat
- Alleen eigen straat schoonhouden, aanspreken bij scheef parkeren of geluidsoverlast.
- Alleen met schoonmaakactie.
- alleen op individueel niveau
- Alles gaat prima.
- Alles verloopt normaal.
- als echtpaar van 87/ 85 jaar hebben wij onze beperkingen.
- Als je probeert om het leuk te houden hier dan wordt dat door instanties etc teniet gedaan.

- Als mantelzorger hier geen tijd voor.
- Altijd wel gedaan, maar nu te weinig samenwerking mee gemeente + woning corporatie. Vestia.
- Andere belangen.
- Andere burens hebben poging gedaan, heeft tot negatief antwoord van gemeente geleid.
- Andere prioriteiten.
- Antwoord behoeft volgens mij geen toelichting.
- Bemoei nooit met activiteiten in de buurt.
- Ben 25 jaar actief geweest bewoners commissie BKK 120 Vidomes. Elk jaar een schoonmaakactie in de buurt. BKK 120 bestaat niet meer en de buurt gaat achteruit jammer.
- Ben 75 jaar heb vele jaren in huurdersbelang vanwege gezondheid niet mee werk verricht.
- Ben 91 jaar en niet meer goed ter been
- Ben 91 jaar, volstrekt rolstoelgebonden en kom om die reden niet zelfstandig buiten.
- Ben druk en ben niet veel zelf in de wijk.
- Ben druk om geld te verdienen om mijn hoofd boven water te houden.
- Ben grotendeels tevreden met de buurt.
- Ben ik te oud voor.
- Ben mantelzorger.
- Ben medisch niet in staat.
- Ben meer bezig geweest met eigen ontwikkeling.
- Ben net verhuisd en nog niet aan toegekomen.
- Ben niet actief geweest door nieuwe baan.
- Ben niet betrokken geweest bij projecten om de buurt te verbeteren.
- Ben nooit daarvoor benadert.
- ben op ander terrein actief
- Ben te oud en niet zo gezond meer.
- Ben zelf niet geheel gezond (reuma) en werk nog: heb geen energie meer voor andere zaken (vroeger wel veel bestuurswerk gedaan)
- Beperkte tijd.
- Bezigheid is ook je omgeving schoonhouden en vriendelijk zijn tegen burens/.. Het gaat mij te ver om iets extra's te doen. Daar is de gemeente voor.
- Bomen probleem.
- Burens zijn erg op zichzelf.
- Buurt is prima.
- Buurt verkeert in goede staat
- COPD'er handicap: 20% lang capaciteit 70+.
- Daar ben ik nu een beetje te oud voor.
- Daar heb ik geen energie meer voor na mijn drukke werkzaamheden en de huishouding.
- Daar heb ik geen tijd voor.
- daar ligt mijn interesse niet
- Dat kan ik niet, loop met rollator. En kan moeilijk in bussen komen.
- De activiteiten in dit opzicht betreffen voornamelijk het netjes op orde houden van de tuin, de oprit enz.
- De buurt bestaat uit vrijstaande huizen. De bewoners zijn allemaal erg druk met hun werkzaamheden en hebben allemaal voldoende contacten.
- de buurt is goed
- De buurt is goed.
- de buurt is leefbaar genoeg
- De buurt was/is hier in prima staat, zorg ervoor dat ik nooit negatief bijdraag aan dit beeld en beleving van anderen. Maar onderneem geen activiteiten om iets toe te voegen.
- De buurt zoals deze nu is, is voor mij prima.
- Denk dat het geen zin heeft, gezien en niet geluisterd gaat worden.
- Denk mee, maar voel me niet verantwoordelijk.
- Denk niet dat er veel te verbeteren valt.
- Dit is een fijne buurt, rustige mensen.
- Dit is niet nodig.
- Doe de stoep en parkeerplaats zelf schoon vegen en let goed op wat..., verders niets.
- Doe wel vrijwilligerswerk maar in mijn stad, niet buurt.
- Door drukke werkzaamheden heb ik daar geen tijd voor.
- Door handicap en daarmee gepaard gaande fysieke problemen lukt dat niet.
- Door kleine kinderen geen tijd.
- Door weinig tijd en geen idee wat/ waar ik iets kan betekenen.
- Door ziekte geen tijd.
- Door ziekte niet in staat om iets te doen.
- Door ziekte.
- Druk bezig geweest met mijn gezin en werk.
- Druk leven.
- Druk met werk/ baan.
- Druk met werk/opvoeden 2 jonge kinderen.
- Drukke baan etc. Geen tijd of fut voor.
- Drukke werkzaamheden + mantelzorg eisen zo hun tol.

- Een gevoel van medeverantwoordelijkheid, betekent voor mij niet automatisch actief zijn...
- Een ieder heeft zijn eigen ding.
- Er hoeft hier niets te verbeteren! Alles gaat goed!
- Er is geen noodzaak denk ik
- Er is niets aan de hand
- Er is niets geweest waar we ons mee bezig konden houden.
- Er kwam niets op mijn pad, dat voor mij geschikt was.
- Er moet goed gespreid worden met andere culturen.
- Er valt niet veel te verbeteren. (**6 keer genoemd**)
- Er waren geen dingen die verbeterd moesten worden.
- Er was geen noodzaak.
- Er was geen reden toe.
- Er zijn geen activiteiten geweest.
- Er zijn geen gezamenlijke acties ondernomen. Buurt is netjes en redelijk verzorgd.
- Er zijn geen redenen geweest om de buurt te mobiliseren.
- Er zijn geen zaken ondernomen, zowel niet door mij als derden waar ik kon aansluiten
- Er zijn via de buurtvereniging wel initiatieven maar door persoonlijke omstandigheden heb ik niet deelgenomen.
- Fijne buurt; goed contact; samen om kijken naar de omgeving; soms gezamenlijke BBQ.
- Fulltime baan: tijdgebrek.
- Fulltime baan, leeftijd speelt mee geen tijd.
- gaat goed hier
- Gebrek aan tijd.
- Gedoe omtrent parkeren op Lombok buiten de daarvoor bestemde vakken. Heb zelf geen actie ondernomen.
- geen aanleiding
- Geen aanleiding ter verbetering.
- Geen aanleiding voor geweest.
- geen aanleiding voor, ook geen verzoeken gekregen. Wel actief geweest in de discussie over parkeren in de buurt
- Geen activiteit meegemaakt.
- Geen activiteiten ontplooid
- Geen behoefte aan (**5 keer genoemd**)
- Geen deelname aan wat dan ook.
- Geen dingen ondernemen in en om de buurt.
- Geen directe aanleiding aanwezig.
- Geen energie en tijd ivm oververmoeidheid en kinderen.
- Geen grote zaken maar wel zwerfafval opruimen, bladeren vegen, vuilnisbakken in het gelid zetten.
- Geen idee wat ik dan zo kunnen doen.
- Geen idee wat ik zou kunnen doen.
- Geen initiatief ondernomen of bij/naar andere initiatieven .. gezocht. Wegens tijd/ drukte gezin.
- Geen initiatief vanuit de wijk
- Geen noodzaak, de buurt is OK
- Geen opmerkingen
- Geen reden toe geweest.
- Geen ruimte over, als ik van het werk kom heb ik geen tijd.
- Geen specifieke acties ondernomen.
- Geen tijd / te weinig tijd (**33 keer genoemd**)
- Geen tijd daarvoor, zorgen voor mijn vrouw.
- Geen tijd druk werk kleinkinderen oppassen.
- Geen tijd en heb het gevoel dat het toch zinloos is zolang de gemeente ook niets doet.
- Geen tijd en ook geen behoefte aan.
- Geen tijd en sinds de start van Cadenza is het beter dat de werkzaamheden snel klaar zijn zodat de buurt er weer sfeervoller uit komt te zien.
- Geen tijd i.v.m. chronisch zieke echtgenote.
- geen tijd ivm studie en werk
- Geen tijd ivm studie.
- Geen tijd voor. Ruim wel blad en sneeuw voor de deur en ruim los vuil op in directe omgeving.
- Geen tijd, ben nog volop aan het werk.
- Geen tijd, en gezondheid problemen.
- Geen tijd, fulltime werk.
- Geen tijd, geen zin (**3 keer genoemd**)
- Geen tijd, niet nodig.
- Geen tijd, zorg alleen voor de kinderen + werk.
- Geen tijd. Veel werken beide ouders werken veel.
- Geen verbetering nodig!
- Geen vrijwilligerswerk gedaan.
- Geen vut voor.
- Gehandicapt.

- Genoeg bezigheden met het huishouden.
- Genoeg eigen problemen.
- Gezondheid speelt parten.
- Gezondheid staat dat niet toe.
- Gezondheidsredenen.
- Goede bestuur VVE zelf 12 jaar voorzitter + 4 jaar gewoon bestuurslid geweest.
- Heb eigen werkzaamheden, ben vakantie/ noodopvang van schoolkinderen en kleinkinderen. Rest-tijd voor eigen invulling!
- Heb geen idee.
- heb hier en daar wat rotzooi opgeruimd, maar dat is ook alles.
- Heb in het verleden zaken aangeven is slap op gereageerd en is niets mee gedaan.
- Heb last van hoge bloeddruk en hevige gewrichtspijnen
- Heb veel op de camping gezeten.
- heb wel aan initiatieven meegedaan (bijv. Halloween in de straat) maar verder niet actief
- Heeft zich geen mogelijkheid voor gedaan om actief te zijn voor de buurt.
- Het is een stille rustige buurt.
- Het is eigenlijk niet nodig. Dit is, tot nu toe, en prima buurt om in te wonen.
- het is goed zo!
- Hier in de buurt is erg weinig te doen, behalve zwerfafval ruimen.
- Houd zelf de woonomgeving schoon en opgeruimd, dat mis ik bij mijn naaste burens.(Allochtone burens) Werken b.v. niet mee met verbetering erfscheiding
- Iedereen heeft zijn eigen verantwoordelijkheid.
- Ik ben 86 jaar.
- Ik ben 89 jaar, geen zin om actief de buurt te verbeteren.
- Ik ben 96 jaar en verplaats mij met een rollator.
- Ik ben altijd thuis met kinderen, speeltuinen & vrolijk gedag maar verder niet.
- Ik ben erg tevreden.
- Ik ben gewoon vriendelijk geweest en let op waar ik loop/fiets. Maar niet echt actief iets gedaan.
- Ik ben hoog bejaard.
- Ik ben niet actief bezig geweest om de buurt te verbeteren (punt).
- ik ben niet betrokken bij desbetreffende plekken
- ik ben niet mobiel
- Ik ben ook veel buiten Zoetermeer bezig met sport.
- Ik ben tevreden met de buurt waarin ik woon. Mijn vrouw heeft wel meegedaan aan een buurtonderzoek. Zijn daar wel dingen aangegeven op het gebied van overlast die wij delen. In het verleden heb ik wel mee gelopen met WAS
- Ik ben tevreden, zie geen verbeteringen die nodig zijn.
- Ik ben veel weg op vakantie.
- Ik ben visueel gehandicapt.
- Ik ben voornamelijk bezig met mijn eigen omgeving.
- Ik ben zeer op leeftijd en niet meer zo mobiel.
- Ik ben ziek lig veel op bed.
- Ik beschouw mezelf (nog) niet als vaste inwoner van Zoetermeer, doordat ik weinig aansluiting heb. Daarom onderhoud ik veel contact met (oude) vrienden buiten de regio.
- Ik doe al veel vrijwilligerswerk voor jeugdverenigingen.
- Ik doe ander vrijwilligerswerk, dit is een vrij "wille" wijk met veel mensen buiten de deur en weinig ouderen. Bovendien zorg ik voor mijn moeder van 93 (80km verderop).
- Ik doe in mijn eigen leven wat ik kan om aan de leefbaarheid van Nederland te werken. Niet zo zeer mijn eigen woonplaats. Ik voel niet de behoefte dit heel erg in mijn eigen buurt te moeten doen. Daarbij voel ik vanuit mijzelf niet veel betrokkenheid met de buurt, maar daar kies ik zelf voor.
- Ik ervaar geen problemen met de leefbaarheid in deze buurt
- Ik ga geen herrie schoppen of dingen slopen, maar ik ga anderen er ook niet op wijzen.
- Ik ga niet naar buurtbijeenkomsten maar houd bijvoorbeeld wel het stuk straat voor ons huis schoon en leer dat mijn kinderen ook.
- Ik ga regelmatig naar het theater en in het weekend naar sportwedstrijden toe en 2x in de week naar de sportschool, dus blijft er weinig tijd over voor andere activiteiten.
- Ik gedrag me netjes, ben vriendelijk en houd alles netjes. Maar in nog niet "actief verbeteren" denk ik.
- Ik had 2 staaroperaties en wat complicaties daarna met veel verzorging.
- Ik had veel te zorgen bij ziekte van mijn echtgenote.
- Ik heb 1 keer meegeholpen met gemeenschappelijke beplanting (met mijn echtgenoot Nederlander).
- Ik heb alleen contact met de buurvrouw 85 jaar daar doe ik klusjes voor.
- Ik heb contact met 3 burens en de rest groet ik en verder niets meer. Het is rustig, dus hoop ik dat 't goed gaat.
- Ik heb daar geen tijd voor.
- Ik heb dat niet gedaan.
- Ik heb druk en actief leven. Moet ook nog rust nemen.
- IK heb een drukke baan.
- Ik heb geen ideeën om dit op te lossen.

- Ik heb geen tijd naast mijn hobby en werk.
- Ik heb het al druk genoeg met vrijwilligerswerk voor kerk en voedselbank.
- Ik heb hier geen tijd voor / behoefte aan.
- Ik heb mijn inmiddels overleden vrouw vijf jaar lang gesteund als mantelzorger en heb om die reden geen tijd gehad voor andere activiteiten
- Ik heb niks gedaan.
- Ik heb te druk gehad.
- Ik kan me geen actie bedenken in het belang van de buurt.
- ik richt me op vrijwilligerswerk in een andere wijk in Zoetermeer
- Ik ruim wel het zwerfvuil op en hou de boel in de buurt in de gaten en help mijn directe omgeving met allerlei zaken.
- Ik ruim weleens wat afval op in of voor het appartement (tot op zekere hoogte). Verder niet actief bezig.
- Ik ruim zwerfvuil op.
- Ik vind dat de gemeente verantwoordelijk is voor een goede leefbare omgeving.
- Ik vind dat het niet mij taak is.
- ik vind dat ik mede moet zorgen dat in mijn buurt goed te leven is door op te letten, de buurt schoon te houden e.d.
- Ik vind de buurt goed zoals het is.
- Ik vind de buurt in orde.
- Ik voel me te oud om het voortouw te nemen.
- Ik voel me verantwoordelijk, maar actie is nagenoeg niet nodig. Keurige buurt dus!
- ik was 25 jaar in de huurdersvereniging: ik vond dat het genoeg was geweest
- ik weet niet waar te beginnen
- Ik weet niet zo goed wat ik kan doen. Als ik rotzooi zie ruim ik dat op, maar wat kan ik nog meer doen?
- Ik werk 5 dagen en gezin.
- Ik werk de hele dag, en heb lange reistijden. Ik ga s morgens vroeg weg en kom pas s avonds weer thuis.
- Ik werk nog veel.
- Ik woon alleen, ben gepensioneerd, nog gedeeltelijk werkzaam, weinig thuis, heb alleen sociale contacten met de burens.
- Ik woon er net.
- Ik woon hier maar voor een jaar.
- Ik woon hier net een jaar. Hier wonen veel jongeren. Wij zijn 50+.
- Ik woon hier nog maar pas.
- Ik woon hier nog niet zo lang.
- Ik woon hier pas 4 maanden
- ik woon hier pas 4 mnd
- Ik woon hier pas 9 mnd.
- Ik woon midden in de polder, dus geen naaste burens etc.
- ik woon pas net in de wijk
- ik woon sinds tien maanden in de Bijdorplan. Heb er nog geen kontakten.
- Ik zeg nee op vraag 2. Ben 58 jaar te oud voor deze dingen.
- Ik zie geen reden hiervoor.
- Ik zorg dat er geen last van ons wordt ondervonden.
- Ik zorg dat ik zelf geen vervuiling en overlast bezorg aan de flatbewoners/ buurt.
- Ik zorg voor een verzorgde woonomgeving maar wil dit geen buurt verbeteren noemen. Ik voel me verantwoordelijk voor een nette straat.
- Ik zou de buurt wel schoner willen hebben. De rotzooi opruimen van een ander!
- Ik zou het niet weten hoe vindt het ook een taak van de gemeente.
- Ik zou niet weten hoe (**5 keer genoemd**)
- Ik zou niet weten wat ik had kunnen doen.
- Ik zou niet weten wat ik moest doen.
- In de landenbuurt is er geen aanleiding om actief te gaan doen.
- In het verleden wel met wijkpost gebeld om ideeën te opperen of misstanden aan te geven, echter werd weinig mee gedaan.
- In het ziekenhuis en revalidatiecentrum gelegen.
- In mijn straatje heb ik weinig tot geen negativiteit ondervonden.
- In typische Nederlandse traditie houdt iedereen in deze buurt zich grotendeels tot zichzelf, en ken ik het grootste deel van de mensen in mijn straat niet eens.
- In voorkomende gevallen spreken de burens en wij af wie wat doet b.v. een mail schrijven naar de gemeente.
- Invalide en bijna 80 jaar.
- Is denk ik niet nodig.
- Is iets voor de gemeente.
- Is niet aan de orde geweest.
- Is niet aan de orde geweest.
- Is nooit ter sprake gekomen.
- Ivm gezondheid niet mogelijk.

- Ivm leeftijd en slecht lopen.
- Ivm operatie en revalidatie ben ik met mezelf bezig geweest.
- Ivm tijd/ werk.
- Kan dat niet wegens reuma.
- Kan de drukte niet aan door zuurstof tekort in de hersenen na een hartstilstand
- Kan zelf niet veel (beperkingen).
- Komt niet buiten.
- Kwam niet in beeld.
- Laat ik graag aan jongeren over ik ben 76 j.
- leefbaarheid wordt bedreigd door ongewenst en niet toegestaan gedrag. In dit land hebben we instanties die de regels maken en instanties die compliance moeten borgen. Dat is niet aan individuele burgers
- Leeftijd 89.
- Leeftijd en gebreken.
- Leeftijd speelt een rol! Laat het maar aan jongeren over.
- Leeftijd / te oud (**4 keer genoemd**)
- Let wel op mijn leefomgeving, ruim rommel op
- Leuke contacten met burens, werk, gezin, familie, vrienden, slokken mijn tijd op, oudere vrouw bezoeken.
- Lichamelijk niet toe in staat.
- Lijkt mij niet nodig!
- Lopen gaat moeilijk.
- Medeverantwoordelijk voor de sfeer. Maar niet zo zeer voor concrete zaken als zwerfpuil etc.
- Met een fulltime baan en vrijwilligerswerk kom ik daar niet aan toe
- Met een voltijdsbaan, mantelzorg voor 3 ouders rond de 90, 2 kinderen die gingen samenwonen was er geen tijd.
- met een zieke partner heb ik geen tijd voor anderen
- Met verhuisd, is voor tijdelijk.
- Mijn echtgenoot houdt zich daar veelvuldig mee bezig.
- Mijn gezondheid en leeftijd laat dat niet toe
- Mijn moeder is bijna 90 jaar. nvt.
- moeilijk voor een gehandicapte
- N.m.m. doet het gemeentebestuur weinig/niets met de bevolkingsadviezen t.a.v. het beleid herinrichting Katwijkeraantracé.
- Na wat ik heb meegemaakt, toen ik pas hier kwam wonen heb ik me afzijdig gehouden. Respect vind ik belangrijk in het leven. Men heeft op het werk altijd respect voor me gehad en ik voor de ander.
- Naar mijn idee, genoeg mensen/vrijwilligers die zich hiervoor inzetten, met veel respect voor deze mensen.
- naast stoepen sneeuw en bladvrij maken niet nee
- Nee ben altijd binnen, en met burens kan je niet praten spreken geen Nederlands.
- Nee niet speciaal in mijn buurt. Wel ruim ik zwerfafval op langs fietspaden.
- Nee, de noodzaak is niet aanwezig! Wel zijn er regelmatig inbraken! Vind dat de politie meer mag surveilleren! De veiligheid is in het geding!
- Nee, eigenlijk niet.
- Nee, ik heb aan niks meegedaan of ondernomen
- Nee, niet echt een actieve buurt.
- Nee, was niet echt nodig.
- Nee. Ben erg beperkt in bewegen.
- nee/tijd
- Neen ivm ziekte.
- Net verhuisd.
- Niet aan de orde geweest.
- Niet aangenomen aan initiatieven en reden dat ik dat niet wist er te drukke agenda.
- Niet actief betrokken bij buurt activiteiten.
- Niet actief geweest.
- Niet actief. Ik hou me aan waarde en normen. Hou rekening met buurt bewoners.
- niet anders dan een gedag zeggen en evt. troep opruimen dat rondslingert.
- Niet betrokken.
- Niet direct actief, maar wel betrokken.
- Niet echt actief maar we proberen wel om alles aan de straatkant netjes te houden, zoals de tuin en parkeerplaats. Ook het huis zelf oogt netjes.
- Niet echt nodig.
- Niet in de buurt, wel in de flat.
- Niet in de gelegenheid.
- Niet in grote of kleine activiteiten organiseren. Houdt wel zelf de parkeerplaats schoon, heb goed contact met burens, ook met een andere religie en cultuur.
- Niet in staat.
- Niet meegedaan aan acties of initiatieven.
- Niet meer wegens verschillende mensen die je hier op afrekenen, dwz uitschelden voor NSB'er, Homo en nog veel meer wat een normaal mens niet in de mond wilt nemen.

- Niet meer.
- Niet nodig / niet nodig geweest / geen aanleiding (**22 keer genoemd**)
- Niet nodig, deze straat is goed leefbaar.
- Niet nodig, en mantelzorger dus ook evt. geen tijd voor.
- Niet nodig, is oké zoals het is.
- Niet noodzakelijk dit jaar.
- Niet van toepassing.
- Niet van toepassing.
- Niet zoveel tijd
- Niet zoveel tijd, vanwege jong gezin.
- Niets actief ondernomen
- Nieuw in de wijk.
- Niks gedaan.
- Niks georganiseerd.
- Nog te druk met mijn eigen werk.
- Nwe buurt, vanaf 2006 mijn 'ons' deel nog later dus weinig tot geen verbeterpunten.
- Omdat ik me verder niet met de burens bemoei.
- omdat ik te druk heb en bijna geen tijd
- Omdat ik zelf genoeg aan mijn hoofd heb!
- Onlangs verhuisd
- Ontbreekt me aan tijd.
- Op andere terreinen (vrijwillig actief).
- opvang kleinkinderen, bezigheden met familie, klussen privé, ontspanning, voor mezelf nog niet genoeg in beeld wat ik voor de buurt kan doen.
- organisatie straatfeest
- Parkeeroverlast op woonerf. niet buiten de vakken parkeren. Als je de mensen aanspreekt, vragen ze waar je je mee bemoeit.
- Pas kort woonachtig in Zoetermeer, ben er pas achter gekomen dat je een gripper kan halen bij de gemeente om zwerfvuil op te ruimen. heb dit nog niet gedaan omdat ik vind dat de gemeente zelf hier ook steken in laat vallen. Als nieuwe bewoner van deze gemeente mis ik een informatie folder/pakket waarin de mogelijkheden voor participatie in staan. Zoetermeer heeft veel te bieden, maar als nieuwe inwoner is dit niet makkelijk uit te zoeken.
- Persoonlijk omstandigheden. Psych redenen.
- Prettige buurt.
- Prima zo.
- Privé omstandigheden.
- Ruim alleen wat zwerfafval op en onderhoud het onroerend goed goed.
- Ruim wel eens wat op.
- rustige buurt
- Sinds begin dit jaar weer woonachtig in Zoetermeer. Door mijn ziekte ben ik beperkt in verscheidene activiteiten
- Sinds kort naar deze buurt verhuisd.
- Sinds kort nieuwe bewoner
- Slechte gezondheid.
- Te druk met werk en privé.
- Te druk met werk, kinderen.
- Te druk met werk, mantelzorg schoonouders.
- Te druk met werk.
- Te druk (**5 keer genoemd**)
- Tijd. Vereniging van eigen buurt is gestopt.
- tijdelijke woonplaats
- Tijdgebrek en eveneens geen initiatieven van buurtbewoners.
- Tijdgebrek, wegens behulpzaamheid voor mijn werkende kinderen!
- tijdgebrek, weinig verbetering nodig
- Toen wij hier kwamen wonen(± 4 1/2 jr. geleden) kenden wij niemand. Als gepensioneerde met een houthouder en een werkende vrouw heb ik geen gebrek aan kennissen (oud en nieuw) en gezelschap.
- Tot op heden niets te klagen over de buurt
- Vanwege de gezondheid kan ik de afspraken niet nakomen. De gezondheidstoestand is per dag verschillend.
- vanwege opname in kliniek geen gelegenheid toe gehad
- Vanwege vermoeidheidsklachten en veel pijn, kom ik er niet aan toe.
- Vanwege leeftijd.
- Veel bezigheden in de familie. Verder ben ik binnenshuis zeer actief.
- Veel te druk.
- veel weg
- Verantwoordelijk: geen andere mensen storen, geen vuil op straat gooien. M.a.w. mij behoorlijk gedragen. Niet actief geweest: ik heb geen tijd en zin om activiteiten in de buurt te organiseren. Ik werk vier dagen en heb daarnaast nog nevenfuncties.
- Vind de leefbaarheid prima.

- Voel me niet geroepen om "ASO" gedrag van buurtbewoners te proberen te veranderen.
- Voel me wel verantwoordelijk maar doe dit door de omgeving netjes te houden.
- Vrijwilligster in het wooncomp. Gondelkade.
- Was in mijn ogen niet nodig.
- Was net 3 maanden in Nederland.
- was niet direct een noodzaak toe
- Was niet nodig, want de buurt is prima.
- Was niet nodig. Alleen hebben we sinds een paar maanden nieuwe burens. En ik ben bang, dat dat niet goed gaat.
- Was niet van toepassing.
- Was niets aan de hand.
- Wat is "actief buurt verbeteren" in welk opzicht moet dit gezien worden.
- Wat moet er verbeteren?
- We moeten allen erop een beetje letten dat alles in de buurt goed verloopt.
- we wonen er nog maar sinds maart 2015
- We wonen hier pas net.
- We wonen in een fijne wijk.
- We wonen ver buiten het centrum vd buurt.
- Weet niet hoe.
- Wegens gezondheid.
- Wegens hoge leeftijd geen behoefte.
- Wegens lichamelijke beperking/ ziekte.
- Wegens mantel verzorging schoonmoeder.
- Wegens mijn werk met onregelmatige tijden en diensten is dit niet mogelijk.
- Wegens ziekte.
- Weinig reden toe.
- Weinig thuis geweest.
- weinig tijd door werk zorgtaken oudere ouders kleinkinderen.
- Weinig tijd ivm fulltime baan.
- Weinig tijd, soms weinig energie.
- Weinig tot geen contact met medebewoners.
- Wel een aantal jaren geleden
- Wel mensen aanspreken op diverse punten.
- Wel raap ik zo nu en dan zwerfvuil op en deponeer het in de afvalbak.
- Werk 40 uur + mantelzorg.
- wij vegen het pad en om ons heen, ook bij en met de burens
- Wij vormen met elkaar een prettige en gezellige buurt.
- Wij zijn op leeftijd. Wonen op dit adres nog maar kort.
- wilde wel maar aanmelden op wasrokkeveen lukt niet zelf na diverse malen hulpvraag
- Wonen er net!
- Wonen hier net een paar maanden.
- Wonen hier net paar maanden
- Wonen op afstand van buurtbewoners. Zijn druk met onze eigen bewoners in het Thomashuis.
- Woon er pas net, buurt is nog niet af.
- Woon hier net 1 jaar Verbouwing etc. Help wel ik burens waar mogelijk.
- woon hier net 4 maanden
- Woon hier net een paar maanden in deze buurt.
- Woon hier nog niet zo lang.
- Woon hier pas
- Woon hier pas 1 jaar.
- Woon hier te kort om de problemen te kennen.
- Woon in een 55+ flat die in een park staat. Bij ons is niets loos.
- Woon in een appartementsgebouw (188 woningen) ben bestuurslid en probeer deze leefomgeving te verbeteren. Buurtwerk is op dit moment niet noodzakelijk
- Woon in goede buurt.
- Woonde er nog niet.
- word op geen enkele wijze gewaardeerd
- Ze zijn gesloten mensen en meer in mobiel dan contact met mensen.
- Zelf te druk geweest.
- Zie 4 gebrek aan tijd.
- Ziek geweest
- Zijn geen initiatief nemers in de omgeving.
- Zijn hier pas komen wonen.
- Zou graag willen, maar geen tijd.
- Zou niet weten hoe, werd ook niet om gevraagd
- Zou niet weten hoe.
- Zou niet weten waarom.
- Zou niet weten wat ik moet verbeteren.

toelichtingen bij vraag 6a - antwoord: weet niet

- Adoptiegroen. Netjes houden van voorzijde huis en achterzijde huis.
- Afval opruimen in park.
- Buurt is industrie terrein. Valt weinig aan te verbeteren voor bewoners.
- Contact met enkele burens. Adoptie groen. Proberen straat het dek te verbeteren.
- Er was niets om te verbeteren echt wellicht wel met het meedenken om een situatie voor de jeugd te creëren op het grasveld aan de Marsmanhove.
- Gedraag mij normaal, houd de omgeving schoon, let op onregelmatigheden.
- Heb handtekeningen verzameld ivm het wel/ niet kappen van struiken, wegens gevoelens van onveiligheid in de omgeving.
- Heb slechts 'groen' geadopteerd.
- Het schoonhouden van de wandelpaadjes om het huis maakt de buurt schoner en leefbaarder, maar of het de buurt verbeterd?
- Hou wel de sociale controle in de gaten.
- Ik ben wel bij buurtfeesten geweest maar daar kwam bijna niemand opdagen
- Ik doe mijn ding, hou mijn tuin op orde en probeer rekening te houden met de burens.
- Ik ervaar het als niet relevant.
- Ik heb geen idee.
- Ik heb niets bijzonders gedaan. Gewoon mijn buurtgenoten gegroet enzo.
- Ik help schoon te houden en kinderen op hun gedrag aan te spreken.
- Ik kon nog meer doen.
- Ik neem niet deel aan initiatieven af georganiseerde zaken wel letten we hier op elkaar. Vegen elkaars stoep, ruimen afval op. Dat doen we gewoon hier. Dat zijn de ongeschreven regels in het dorp.
- Ik probeer de boel netjes en schoon te houden rondom de woning.
- Ik ruim dingen wel op als ik het op de grond zie
- Ik weet niet hoe.
- Ik woon pas in Zoetermeer 3 mnd.
- Ik zorg dat mensen geen last van mijn tuin hebben en zet mijn spullen niet zomaar op straat. Probeer in en om mijn woning de boel netjes te houden.
- In de directe omgeving, hal flat en galerij e.d., ruim ik regelmatig troep (papiertjes e.d.) op om in de prullenbak te gooien.
- In stand houden van onderlinge relaties. Plannen voor de toekomst met burens.
- In welke zin?
- Je doet er alles aan om het niet te laten verpauperen en netjes bij te houden, dus daarin ben en blijf je altijd bezig om de buurt op een zeker peil te houden ja.
- Je houdt de poort zo veel vrij van afval.
- Laatst wel een rondslingerend winkelkarretje teruggebracht naar de desbetreffende supermarkt.
- Momenteel ben ik i.s.m. stichting Mee bezig een sinterklaasfeest te organiseren. Dit valt niet per definitie onder "mijn" wijk.
- Niet bewust. We onderhouden goed buurtcontact, laten geen rommel slingeren.
- Niet in de zin van initiatieven ontplooiën. Wel in de zin van respectvol met je medemens omgaan.
- Niet om de leefomgeving te verbeteren wel op sport gebied (evenementen & kamercommissie korfbal).
- Normale omgang met medebewoners, help mee bij buurtfeest.
- Onbewust ben je er wel en niet mee bezig.
- Proberen in de straat wel dingen gezamenlijk te doen.
- Ruim ook rommel op die anderen op de straat gooien of in mijn tuin.
- ruim wel eens zwerfvuil op rond woning
- Scherp zijn wat betreft inbraken. Mensen die zich vreemd gedragen in de buurt in de gaten houden en aanspreken.
- Zeg altijd tegen de huisbaas.
- Spreek wel met burens en zorg dat het speeltuintje netjes blijft.
- Volgens mij een keer geholpen met een verjaardag, opruimen.
- Voor sommige mensen ben je actief niet iedereen ervaart dit op dezelfde manier.
- Vooral actief rond appartementen complex.
- Vraag is te algemeen, te weinig concreet gesteld: wat is "uw buurt verbeteren"?
- Want de gemeentelijke grondstuk achter onze achtertuin wordt schoon gehouden door mij en ik zou niet weten of dit kan actief beschouwd worden anders mijn antwoord is NEE.
- We ruimen af en toe zwerfvuil op en leggen contact met de burens. Want contact met de burens vergroot (ook) de leefbaarheid.
- We ruimen vuil op en houden waar mogelijk de buurt in de gaten signaleren gebreken aan stoepen e.d.
- Weet niet of een beetje rommel opruimen enzo echt 'actief' te noemen is.
- Wel in andere buurten (Seghwaert op dreef).
- Wel mensen aanspreken op fout parkeren op de hoek maar ze hebben er maling aan. En als ik me goed voel hou ik rondom de containers schoon.
- Wel voor gezorgd dat anderen geen last of rommel van ons hebben.
- Wij doen gewoon ons eigen ding. Onderhoud tuin schoonmaken van de straat etc.

- Wij hebben wel gestreden voor meer parkeerplekken in onze woonwijk zodat auto's niet op het gras geparkeerd worden.
- Wij zijn allebei ruim 88 jaar. Dus dat gaat allemaal niet zo vlot meer.
- Woon hier pas 4 maanden.
- Zou niet weten.
- Ben bij de bijeenkomst geweest m.b.t. het veranderen van het plein.

vraag 6a niet beantwoord; wel een toelichting:

- Door mijn inzet word ik nu gepest en er is geen mens/ organisatie die er iets aan doet.
- Geen tijd.
- Ik zeg iedereen die ik tegen kom op straat gedag. Soms zeggen de mensen terug gedag en soms ook niet.
- In ieder geval de straat schoonhouden.
- Letten op zwerfvuil en jongeren overlast.
- Naar een ander luisteren.
- Rommel opruimen.
- Vanwege drukke werkzaamheden geen nevenactiviteiten.
- Wat wordt hiermee bedoeld? Straat schoonhouden? Contact zoeken met burens?
- Wat wordt hieronder verstaan?

V-2 toelichtingen bij de belasting die mantelzorgers ervaren (vraag 52)

toelichtingen bij antwoord: een zeer lichte belasting

- 1x per 14 dagen doe ik boodschappen en wat andere klusjes voor vader.
- Af en toe koken en strijken en gezelschap houden.
- Dagje uit, boodschappen, etentje op zondag laptop schonen, uitleg gebruik mobiel/ digitale formulieren, gebruik apps voor bank e.d.
- Dat doe je gewoon voor een ander.
- De zorg wordt met plezier verricht.
- Het gaat om mijn moeder en schoonmoeder, hoezo kan dat een belasting zijn als je zelf...
- Het zorgen voor mijn 91 jarige moeder ervaar ik niet als belasting. Ook al wordt haar hulpbehoevendheid steeds groter. Zelf ben ik met pensioen.
- Ik ben mantelzorger voor mijn moeder. De zwaarte varieert. Ik was mantelzorger voor mijn schoonmoeder maar zij is overleden.
- Ik ben zelf verpleegkundige op intensieve care, ben dus aardig wat gewend!
- ik doe het graag voor mijn vriendin, die staat er alleen voor
- Ik kan het gewoon aan.
- Is voor mij geen beperking
- Kleine moeite.
- Mijn buurvrouw is pas geopereerd aan een hernia. Ik kijk of alles goed met haar gaat en doe boodschappen. Mijn buurman ziet slecht en is vaak ziek, dus doe ik ook de boodschappen voor hen.
- Mijn man is al 17 jaar chronisch ziek en alles went.
- Mijn moeder woont in 't Seghewaert, ik verzorg haar was en doe soms boodschappen voor haar.
- Moeder verzorgen.
- Verzorgt het avondeten.
- Voor je kind doe je alles en is het niet snel te zwaar....
- Werk bij de Hospice Zoetermeer.
- Wordt gevraagd indien nodig.
- Zie nummer 1.
- Zorgen voor partner (indien nodig) is normaal.

toelichtingen bij vraag 52 - antwoord: een lichte belasting

- 'Belastend' omdat het naast mijn eigen werk + zorg voor mijn gezin komt. 'Licht' omdat het geen dringende zorg is die ik bied.
- 's Morgens + 's Middags. Verzorgen (wassen + eten).
- 2x per dag telefonisch contact, 1x per 2 wkn boodschappen
- 40 uren werkweek + overuren. 's Avonds extra huishoudelijke taken + weekend.
- Af en aan rijden van en naar huisdokter, ziekenhuizen en andere boodschappen komen in conflict met eigen afspraken.
- Alzheimer patiënt. Wordt wel steeds moeilijker. Denkt dat ze nog alles kan maar doet niets meer.
- Attent blijven, interesse tonen, koekje bij de thee, spelletjes doen, verhalen aanhoren. Weten waar de kinderen zijn. Samen naar het park, etc.
- Belasting kan per dag/ week verschillend zijn in zwaarte.
- Ben er elke dag mee bezig, maar is door de jaren heen erbij gaan horen. Ik weet niet beter.
- Ben vrij in doen en laten, en tijd genoeg (71).
- Betreft administratieve zaken.
- Boodschapjes doen. Kleding netjes houden. Aandacht en liefde geven.
- Boodschappen doen vind ik niet erg. Alleen de manier waarom ik de boodschappen moet doen vind ik lastig. Mijn vader kan niks meer en dit te danken aan drank en ik als kind moet dit nu voor hem gaan oplossen en dat is soms lastig.
- Dagelijkse zorg en aandacht.
- De belasting wordt gedeeld met broer en zussen.
- De heer is visueel gehandicapt en dus help ik met dagelijkse zaken! Hij heeft macula degeneratie!
- De praktische zorg voor mijn vader in de gemeente Noordoostpolder is goed geregeld. Daarom ervaar ik mijn zorg als licht. Omdat ik weet dat er daar goed voor hem gezorgd wordt.
- De was + boodschappen voor vader. Ben voor vervoer (daarvoor) afhankelijk.
- De zorg is soms een lichte belasting maar regelmatig ook zwaar. Dit heeft te maken met de situatie van de mensen. Ze zijn hoogbejaard.
- De zorg voor mijn invalide moeder ervaar ik als licht doe dit uit liefde en met plezier.
- De zorg voor mijn schoonvader duurt al 16 jaar, hij eet 3x pw mee in ons gezin. Ook voor praktische zaken springen we bij. Het geeft soms inbreuk op je privacy. Zeker nu hij vergeetachtig wordt. Toch wil je de hulp geven die hij verdient.
- Deel de mantelzorg met familie.
- dementerende moeder die zelfstandig woont. Is een relatief lichte belasting maar een vrij grote zorg.

- Dochter (40 jr) heeft MS. We proberen haar te helpen en bij te staan in huis, maar ook in de zorg voor haar kind (3 1/2).
- Dochter met een chronische ziekte.
- Doe de zorg samen met zuster. Die draagt de meeste zorg daar ik nog werkzaam ben en niet in de buurt woon.
- Doe het graag voor ouders en autistische broer.
- Doordat ik zelf chronische ziekte van Lyme heb is het niet altijd mogelijk iedere hulpvraag te beantwoorden.
- Gezien mijn leeftijd en medische problemen soms wel moeilijk.
- Hand en span diensten voor mijn ouders
- Hangt af van degene die de hulp nodig heeft.
- Helpen in huishouden van onze ouders.
- Helpende hand bieden aan moeder.
- het fluctueert tussen licht en zwaar. Mentaal is het zwaarder Fysiek is het licht belastend omdat hij inmiddels adolescent is.
- Het geeft mij voldoening om voor mijn 90-jarige moeder te zorgen.
- Het is meer een emotionele belasting dan lichamelijk.
- Het is per 'geval' anders. Jaren mantelzorger voor mijn vader geweest met ...dat was zwaar maar meer emotioneel.
- Hooft er toch bij om voor je ouders te zorgen.
- huishoudelijke hulp en vervoer
- Ik ben zelf 68 jaar, en ik heb veel gezondheid problemen benen problemen, hart probleem, enz.
- Ik coördineer ook de mantelzorg met mijn broers en zussen.
- Ik doe dit uit liefde voor m'n partner 45 jaar getrouwd.
- Ik doe het graag, omdat betreffende mensen veel voor me betekenen. Cave bij mantelzorg in algemeen: over grenzen gaan vanuit betrokkenheid, minder distantie dan een professioneel.
- Ik doe het graag.
- Ik ga met mijn schoonouders naar het ziekenhuis en doe de boodschappen met ze. Daarnaast verricht ik allerlei klusjes voor hen. Die ze niet meer kunnen doen.
- Ik kan maar één ding tegelijk doen.
- Ik moet er naartoe rijden, en als ik niet ga is er niemand anders die t doet.
- Ik moet voor mijn moeder koken, omdat er geen hulp is in de weekend 1x per maand.
- Ik ondersteun mijn moeder met licht huishoudelijk werk, beantwoorden van post, doen van klusjes (verstelwerk e.d.).
- Ik reserveer 1 dag per week voor mijn beide ouders, die gescheiden wonen, doordeweeks doe ik overboekingen, bestellingen e.d. Dit is vol te houden. Geestelijk is het zwaar dat ze achteruit gaan.
- Ik verleen mantelzorg aan mijn moeder in Den Haag. Om de dag ga ik naar haar toe. Doe de boodschappen, kook e.d. voor haar. Ga met haar naar de huisarts e.d.
- Ik vind het niet erg om het te doen.
- Ik vind het normaal.
- Ik werk en heb ook mijn eigen huishouden.
- Ik werk zelf in de zorg en signaleer naast haar overige zorg wat ik er aan kan toevoegen zoals nagel verzorging, de was, haar appartement schoonhouden, planten verzorgen.
- Ik zorg voor mijn moeder die dement is. Maar met erg veel plezier!
- Ik zorg voor mijn vrouw zij is licht gehandicapt soms bij aankleden, opstaan, huishoudelijk werk etc.
- Indien nodig (laatste tijd ivm rechte) boodschappen doen, eten verzorgen, begeleiden naar medische afspraken en opvang indien wenselijk.
- Indien nodig ondersteunen burens en vrienden.
- Ja.
- je laat je partner niet in de steek
- Je moet zorgen voor iemand die wat extra hulp nodig heeft bij alledaagse dingen die voor "normale" mensen gewoon zijn.
- Kleinkinderen 3x tussen de middag, 3x na schooltijd.
- Klusjes en extra huishouden schoonhouden kost veel tijd die ten koste gaat van kinderen en ontspanning/ hobby.
- Kook, vervoer naar arts, hulp bij medicijnen.
- kunnen zorg verdelen over 6 kinderen.
- M'n man is slechtziend (glaucoom) en momenteel een zwaardere belasting na een operatie (uroloog).
- meer huishoudelijke taken vanwege chronische ziekten bij partner
- Met elkaar is het goed te doen.
- Mijn inzet beperkt zich tot administratieve/ financiële zaken.
- Mijn moeder heeft uitgezaaide darmkanker. De zorg wisselt. Een periode terug was ze erg slecht, toen ging ik dagelijks langs om te helpen. Nu voelt ze zich wat beter en kom ik er minder.
- Mijn moeder is blij met alle hulp, en ik deel de zorg met mijn broers en zus.
- Mijn ouders wonen in Emmen (Drenthe) en hoewel mijn vader zwaar hartpatiënt is en mijn moeder nagenoeg blind hebben zij in Emmen goed sociaal netwerk die met mij als zoon goed contact houdt.

- Mijn ouders wonen ver buiten Zoetermeer. Reistijd van 1 3/4 uur worden geleidelijk aan meer hulpbehoevend.
- Mijn partner heeft een gebroken enkel.
- Mijn schoonmoeder zit sinds kort in een verpleeghuis. Meeste zorg wordt daar gegeven. Helaas zijn door bezuinigingen een aantal zorgtaken verminderd of zelfs vervallen. Ik probeer om hen iets te helpen door b.v. een keer te koken.
- Mijn schoonvader van 92 woont nog geheel zelfstandig en heeft last van COPD, dus snel benauwd en aangezien mijn man enig kind is voelen wij ons zeer verantwoordelijk voor hem en voelen ons beperkt in onze hobby's, zoals zeilen en reizen.
- Mijn vader heeft nog niet veel hulp nodig. Hoofdzakelijk boodschappen doen en wat ad hoc zaken regelen
- Mijn vrouw heeft reuma soms heel zwaar kan niet lopen of bewegen van ontstekingen.
- Mijn vrouw is de mantelzorger.
- Mijn vrouw wil zoveel mogelijk zelf doen.
- Minstens 1 dag in de week staat mantelzorg centraal dus kan op die dag geen andere activiteit gepland worden.
- Moeder is nu opgenomen, zorg voor administratie bezoek en was e.d.
- Moeilijk parkeren bij mijn moeder - zou graag hiervoor een oplossing of parkeerkaart willen hebben
- Na 8 jaar verzorgen van mijn man heb je ervaring met tijd indelen.
- Naar en brengen naar het revalidatiecentrum en extra alert met het reilen en zeilen van partner.
- Naar het ziekenhuis brengen!
- Naar mate mensen ouder worden gaan ze meer op je rekenen. Boodschapje doen. Op vaste tijden ophalen. Vervoer bij uitjes. Geldzaken regelen, zorgzaken regelen, aanvragen rollator, rolstoel.
- omdat er meerdere mensen zijn die die taken zouden kunnen verrichten maar dit niet doen
- Omdat ik vind dat je iets over moet hebben voor je ouders.
- ook mijn leeftijd gaat een woordje meespreken
- Op dit moment gedwongen werkloos (op 61 jarige leeftijd), dus voldoende tijd voor mantelzorg/vrijwilligerswerk.
- Partner heeft chronische ziekte met pieken en dalen dus belasting wisselend.
- Partner kan niet zelfstandig functioneren maar omdat ik gepensioneerd ben tijd genoeg.
- Pas op kleinkind, dus is ook fijn.
- Pleegkinderen komen eens in de twee weken.
- Schoonouders steeds gebrekkiger. Nu nog redelijk hanteerbaar.
- Soms komt mijn eigen huishouden te vaak op de tweede plaats.
- Soms met mijn eigen werk erbij is het wel eens lastig soms weinig eigen vrije tijd.
- Soms wat zwaar.
- soms wegens ziekte en opname in ziekenhuis een zware belasting.
- Terminale patiënt (longkanker).
- We doen de boodschappen voor m'n moeder.
- We verdelen de taken met z'n 3-en.
- Wij zijn een eenheid.
- Wisselend vaak 2 af en toe 3 (zo kan het niet verder, beslissing nemen).
- Zelf ook in leeftijd/ ouderdom groeiend.
- Zelf rugpatiënt.
- Zit tussen licht en zwaar in. Fysiek valt het mee maar de zorg is constant.
- Zorgtaken worden hoofdzakelijk in het weekend uitgevoerd.

toelichtingen bij vraag 52 - antwoord: een zware belasting

- 24 uur per dag alert zijn.
- 24 uren mantelzorg t.b.v. echtgenote.
- Aangezien ik zelf gehandicapt ben.
- Als enig kind is het een zware belasting om bovenop je eigen huishouding, werk en sport ook voor je ouder zorgtaken uit te voeren. Soms een zeer zware belasting.
- Belasting is vooral geestelijk zwaar, daar je de zorg hebt voor een volwassen mens, waar de ... steeds ingewikkelder wordt. Afstand en eigen leeftijd gaan ook een rol spelen.
- Ben het enige familielid dus echt alles komt op mij aan.
- De druk, het moeten.
- De verantwoordelijkheid is altijd aanwezig.
- Door alzheimer van mijn vrouw ook emotioneel, en gespannenheid (zwaar).
- Door eigen hartkwaal, de persoon in kwestie is inmiddels overleden.
- Echtgenoot dementerend.
- Ernstige ziekte, voortschrijdend proces, reistijden lang, tekort schieten, machteloosheid, schuldgevoel, verdriet.
- Fulltime werker en daarnaast ruim 3/4 van het huishouden doen is best zwaar.
- Fysiek en mentaal zwaar + inleveren vrijheid door de vaste dagen, waarop hulp geboden wordt.
- Geen uitzicht op vermindering van mantelzorg ivm langer thuis wonen van ouderen en vermindering thuiszorg (die betaalbaar is voor iemand met AOW).
- Gehele verzorging van partner.

- Gevangen in tijd. Als zelfstandige verschuift mijn (administratieve) werk naar uren die je zou moeten slapen. Verder zijn bezoeken aan ziekenhuizen etc. Tijdrovend omdat daar zeer veel wachttijd in zit.
- Het bepaalt het weekend.
- het is een dagelijks terug komende hulp die nodig is
- Het is een geestelijke belasting.
- Het kost me eigenlijk te veel energie. Energie die ik door meerdere lichamelijke beperkingen maar in geringe mate bezit.
- Het reizen en de reistijd verzwaren de zorg.
- Het vergt emotioneel nogal veel, buiten het eigen gezin en werk om.
- Iedere dag mee te maken? Niet altijd zin in, weinig tijd voor mezelf.
- Ik ben al 80 jaar.
- Ik ben een stuk vrijheid kwijt.
- Ik ben zelf ook chronisch ziek ik heb suiker last van mijn ogen. Moet mijn dochter elke dag naar school brengen en halen.
- Ik ben zelf ook op leeftijd namelijk 87.
- Ik heb nu een heel ander leven: gebonden, creëren van rust en ruimte, alle afspraken nalopen etc..
- Ik last van COPD en rugklachten.
- Ik werk fulltime in een psychiatrisch ZH. Draag daarnaast zorg voor partner + gedeeltelijk voor mijn moeder.
- Ik zorg er voor 2 waarvan er 1 dement aan het worden is.
- Is dagtaak ga 2x per week naar moeder, doe huishouden was administratie, zorg voor boodschappen en eten en ook nog uitjes is dagtaak, 's avonds doodmoe.
- Je kunt niet altijd echt helpen vooral bij emotionele zaken.
- Je kunt op meerdere plekken aankloppen voor advies. Maar uiteindelijk sta je er alleen voor om te handelen.
- Je moet de hele dag alert zijn.
- Kleinkind verstandelijk gehandicapt. Een paar weekenden per maand complete zorg en vraagt elke minuut van de dag aandacht en verzorging.
- Meerdere zorgtaken binnen gezin/ eigen vader.
- Met fulltime baan, en kinderen blijft er weinig tijd over.
- Mijn moeder heeft veel zorg nodig en het is ver weg. Ik ben zelf/ licht gehandicapt. Met reizen met name valt zwaar. Een vriendin in de buurt kan altijd beroep op me doen dat vind ik geen belasting.
- Mijn moeder in Heemskerk raakt de weg behoorlijk kwijt. Kan slecht meer alleen zijn.
- Mijn rug, mijn knieën.
- Naast een 32 urige werkweek zorg voor dementerende rolstoelafhankelijke moeder.
- Naast een baan en als enig kind in de buurt wonende is het best zwaar mantelzorger te zijn hoewel ik het met alle liefde doe.
- Naast het zorgen voor inkomen heb ik ook de zorg voor het huishouden en de kinderen
- Niet belangrijk, misschien gezien.
- omdat ik zelf een chronische ziekte heb.
- Ondersteuning aan dementerende schoonvader die in Rijswijk in een instelling woont.
- Ongeneeslijke en kwetsbare ouders (pa en ma).
- Op dit moment is de zorg voor ouderen bijzonder slecht zelfs hulp bij douchen of kousen aan en uittrekken is verminderd.
- Oude moeder.
- Oudste dochter heeft klassiek autisme.
- Partner is manisch-depressief. Eist mentaal heel veel. Los dit op met vrienden.
- Patiënt zeer negatief.
- Psychisch zwaar.
- Reistijd, geeft geen maar vraagt energie.
- Schoonvader heeft Alzheimer, behoeft steeds meer zorg en toezicht. Schoonmoeder zorgt voor schoonvader, behoeft ook steeds meer zorg en ontlasting in zorg. Moeder is onlangs overleden, was heftige periode, zorg voor ouder wordende vader komt veelal op mijn schouders omdat ik enigste dochter ben.
- Vaak lastig te combineren met werk en eigen huishouden en eigen problemen.
- Vader die terminaal was (87) en in mei 2015 is overleden. Nu zorg voor mijn moeder van eveneens 87 jaar in Voorburg.
- Vergt veel tijd en energie. Reguliere zorg steeds zwaarder belast, daardoor mantelzorger ook zwaarder belast!
- Verzorg een zieke partner, brengt ook zorgen en onzekerheid met zich mee. Daar buiten ook nog huishouden en gebruikelijke taken.
- Wanneer er veel gevraagd wordt buiten de vaste taken is me dat wel eens te veel.
- Wegens een traumatische verwerking best pittig
- Woont in Limburg veel reistijd.
- Zelf ben ik langdurig ziek daarom valt de zorg voor mijn familie zwaar.
- Zorg voor echtgenote met alzheimer.
- Zorg voor moeder, dmv eten brengen, boodschappen doen met haar, huisarts + ziekenhuis bezoeken met haar vaak huishoudtaken, allerlei postzaken dmv bellen, mailen etc.

- Zowel psych en fysiek zwaar.
- Zware belasting buiten werktijd en omdat 3 bejaarde familieleden woonachtig zijn in Voorburg, Den Haag en Delft.

toelichtingen bij vraag 52 - antwoord: een zeer zware belasting

- 2 kinderen VG + schoonvader alleen na overlijden schoonmoeder + buurt waarin veel ziekte.
- 8 jaar 7 dagen per week (alzheimer).
- Aangezien het een thuiswonend kind betreft is de belasting 365 dagen per jaar. Naast de zorg zelf is het regelen van de professionele zorg en het coördineren tussen alle instanties soms een dagtaak. Zeker op het moment van wijzigingen/verlening van zorg
- behoort eigenlijk door professionals gedaan te worden, we betalen een voldoende belasting voor!
- Ben dag en nacht met hem bezig.
- Ben zelf kankerpatiënt. Vaak vermoeid en alle zorg naar hulpverlening voor hem komt op mijn schouders terecht. (gescheiden en vader is niet in staat hem te helpen hiermee) Hij woont wel bij zijn vader in. Daarnaast ook nog het runnen van mijn eigen gezin.
- Ben zelf ziek, maar verzorg mijn echtgenote zo goed mogelijk, dat is mijn taak.
- Gehandicapte dochter + kleinzoon, moeder van 101 jaar.
- Het betreft een meervoudig gehandicapt kind. Dit is zowel lichamelijk als geestelijk zwaar belastend.
- Mijn demente echtgenoot vraagt zeer veel zorg ook psychisch betekent dit zware druk.
- Mijn vader van 90 jaar alleen wonend paar keer per week de zorgdragen. Ik heb gelukkig wel 5 zussen die dit ook doen (hij heeft parkinson).
- Naast eigen zorgen van gezin en zorgen dat we genoeg geld hebben om rond te komen, vind ik het zwaar om ook nog voor mijn ouders te moeten zorgen. Te weinig uren in de week.
- Omdat ik zelf 32 uur p.w werk en ben zelf ook niet zo jong en gezond meer
- Vergt erg veel energie en tijd.
- Zowel fysiek als mentaal zeer zwaar, zeker de combinatie van thuis (partner) en buiten de deur (ouders).
- Zowel partner als ik werken 40 uur per week.
- Zus is geestelijk niet normaal maar woont wel zelfstandig en heeft zeer veel hulp nodig.
- Zwaar gehandicapte kleinzoon. Emotioneel zwaar lichamelijk eveneens.

toelichtingen bij vraag 52 - antwoord: een te zware belasting

- 24 uur zorg per dag als echtgenoot!
- 5 personen + af en toe beschikbaarheid is naast baan + 3 kinderen wel wat veel.
- Alzheimer in vergevorderd stadium (partner).
- Door bijstand kom je voor het reizen met OV en het verlenen van mantelzorg financieel aardig in de problemen. Daarom zou ik wel willen verhuizen om dichterbij te kunnen wonen.
- Er is geen tijd meer voor een eigen leven
- Ik heb zelf moeite om mijn eigen te redden in huis. Nu help ik mijn gescheiden ouders ook. Boodschappen, financiën, SHV bewindvoering, CIZ indicaties, PGB, SVB, artsen, licht huishouden enz enz.
- Mijn man heeft op jonge leeftijd (58) alzheimer gekregen. Ieder uur van de dag/ nacht ben ik nodig.
- Mijn moeder is 100, woont op zichzelf, heeft kanker. Nu gelukkig pluszorg tegen hoge betaling. Zelf ook kanker.
- Naast mijn werk, 2 personen verzorgen is te zwaar. Veel regelen, weinig tijd voor ontspanning, jezelf en emotionele belasting, weinig begrip van werkgever. slecht!
- Niet de zorgtaken op zich, die zijn complex en intensief maar dat de maatschappij, ondanks vrijdingen voor mantelzorg, zich hier onderuit drukken (ontslagen bij werkgever) en zich hiervan niets aantrekken.
- Vierstroom alleen (3x/wk) voor wondverzorging lukt wel, maar ik moet het in de gaten houden en ook doet ze alles zelf nog en kijk/ loop ook dat na.
- Vooral de bureaucratie zorgkantoor, etc is belastend

vraag 52 niet beantwoord; wel een toelichting:

- Geen belasting.
- Is een verplichting heb soms geen zin na mijn werk maar het moet gebeuren. (werk zelf voelt time en hebt 2 klein kinderen daar pas ik ook op).
- Mijn man woont in verpleeghuis.
- Moet verzorgd worden is onstabiel.
- Weet het niet geen belasting.
- Werk studie + hulp van 2 mensen en zelf hulp zoeken. Na 3 jaar zelf nog geen hulp.
- Zowel geestelijk en lichamelijke belasting.

V-3 behoefte van mantelzorgers aan (aanvullende) ondersteuning (vraag 59)**antwoorden van mantelzorgers die zich voldoende ondersteund voelen (vraag 58)**

- Als de zorg rondom mijn ouders bijv. nog meer tijd inneemt wellicht huishoudelijke hulp bij mij thuis!
- Als ik tijdelijk niet kan (weg LA) helpen de taak door de gemeente over te nemen.
- Begrip van ambtenaren: Mijn demente moeder moet naar het stadhuis (Den Haag) voor een nieuwe ID kaart (Echt waar??). Mijn geestelijk gehandicapte schoonzus (geestelijk 3 jaar) moet ook van alles zelf regelen. Er moeten (bij ambtenaren bekende) regelingen/procedures zijn/komen voor dit soort zaken.
- Begrip.
- Begrip.
- Betere begeleiding bij het betreffende ziektebeeld.
- Betere terugkoppeling door de professionele hulp aan mij als mantelzorger.
- Buurtzorg.
- Dag meer nd dagbesteding van partner teveel bezuinigingen!
- Dat ik af en toe een afspraak kan maken met vrienden of familie.
- Dat mijn man en kinderen iets meer in het huishouden mogen doen.
- De boodschappen doen is geen probleem. Ik kan alleen naast mijn werk niet het huishouden erbij doen, want ik heb zelf ook een huishouden en een gezin.
- Duidelijkheid. Wij wisten niet dat we na een half jaar een rolstoel via de Medipoint te hebben geleend we deze aan moesten vragen bij het WMO?? Daar een periode overheen gaat en wij nu zelf een rolstoel huren en men niet weet of we deze kosten terug krijgen? En dat we een elektrische fiets eerst hebben aangeschaft aangezien onze zoon van 13 die nodig had om naar school te kunnen, maar dat we het eerst aan hadden moeten vragen bij het WMO en dan ?? weken wachten op toestemming en hem ondertussen thuis laten of iedere dag naar school brengen en halen terwijl wij als ouders beide werken (??) En er vervolgens achteraf niks meer aan bijgedragen wordt omdat we de fiets al (noodzakelijk van ons spaargeld) gekocht hebben ?? Voor ons echt onbegrijpelijk!
- Eigen huishouden soms.
- Extra bezoek/controle of het goed gaat.
- Financiële vergoeding voor gemaakte benzinekosten.
- Financiële.
- Geen, doe alles zelf.
- Geen, betreffende persoon is inmiddels overleden.
- Gratis openbaar vervoer.
- Hebben sinds een jaar beschikking voor logeershuis, wat erg fijn is. Juist deze vorm van ondersteuning, het feit dat je ook eens "vrij" hebt is erg welkom, meer dan iemand die meehelpt terwijl jij er ook bent, want dan ben je zelf nog steeds niet "vrij"
- Hulp in de huishouding.
- Iemand die mij helpt met administratie.
- Iemand om mee te praten.
- Ik ben vorig jaar ontslagen (dankzij de VVD) en ben 61 jaar. Kans op een andere baan heb ik niet. Dus ik kan momenteel al mijn tijd die nodig is aan moeder geven en vind dit niet belastend
- Informatie en dag voor mantelzorgers meer bekend maken.
- Meer opvang voor mijn echtgenoot.
- Mentale druk is soms erg hoog. Werk wat ik heb is een welkome afleiding.
- Momenteel geen.
- N.v.t. op dit moment.
- Niet van toepassing.
- Nog geen!
- Nog niet.
- Nog steeds niet nodig.
- Nog veel te veel zoekwerk, bij wie of wat je kan doen. Veel telefoontjes, verschillende instanties in verband met vergoedingen. Heel veel papierwerk.
- Nu nog geen ondersteuning nodig.
- Op het ogenblik geen
- parkeerkaart bij flat van mijn moeder
- soms is mij de reisafstand tussen Zoetermeer en Emmen wat veel, zeker als het slecht gaat met mijn vader en/of hij tijdelijk in een ziekenhuis opgenomen is
- Tot op heden niet.
- Vrij krijgen werk/ onbegrip daarbij.
- Waardering, geld, een vraagbaak voor meer informatie over mogelijkheden. Vroeger kreeg ik per jaar geld van de SVB en een keer per jaar kon ik met mijn partner op kosten van de verzekering een mantelzorg arrangement nemen.
- Zelf niet, schoonouders huishoudelijke ondersteuning.

antwoorden van mantelzorgers die zich niet voldoende ondersteund voelen (vraag 58)

- (Nog) geen.
- Allerlei zaken voor een alleenstaand hulpbehoevend ouder op zichzelf wonende moeder.
- Als je daarnaast nog werkt.
- Als je voor je moeder zorgt is dat kennelijk geen mantelzorg, dat is vanzelfsprekend, binnen je eigen grenzen. Wil je "echt" mantelzorger zijn moet je een lange administratieve procedure door. Ik had graag iemand die dagelijks bij mijn moeder komt, boodschappen en tuin doet, zo'n mantelzorg compliment gegeven. De het kastje/ muur verhaal bij alle instanties heeft dat verhindert. Jammer.
- Bij de familieleden welke ik ondersteun met mantelzorg hebben al thuiszorg. Alleen deze voldoet niet! Reden, bezuinigingen, kunt u daar als gemeente iets aan veranderen, ik denk zelf van niet, niet omdat u niet wilt maar gewoon omdat u de mogelijkheid niet gegeven wordt gezien er veel te veel bezuinigd wordt op de zorg.
- Dat anderen, meer tijd zouden kunnen investeren in de zorg.
- Dat de gemeente iets meer mag doen. Als ondersteuning bij het geven, van hulpmiddelen b.v. Traplift-Rollator.
- Dat ik kan verhuizen naar buiten Zoetermeer zodat ik beter mantelzorg kan geven.
- De vervolgstappen in mantelzorg is gebonden aan een wirwar van (wettelijke) regels.
- een onafhankelijk persoon die onze moeder (89 jaar) kan adviseren over zaken die ze niet van haar kinderen accepteert of moeilijk is om dat als kind aan je moeder te zeggen.
- Een vrijwilliger die af en toe een taak overneemt.
- Een WMO indicatie mbt persoonlijke verzorging + huishoudelijke hulp! Is al 3x afgewezen!
- Erkenning binnen de familie.
- Extra inkomsten
- Financieel.
- financiële extra kosten
- Geen behoefte.
- Geen tijd om hierover na te denken!
- Geen, doe het zelf wel.
- gesprekken hierover, informatiebijeenkomst, lotgenotendag, etc.
- Gesprekken.
- Goede communicatie tussen verpleegkundigen en verzorgers naar familie toe.
- Hoe kom ik aan een hogere indicatie.
- huishoudelijke hulp
- huishoudelijke zorg zoals: poetsen reinigen
- Hulp bij huishoudelijk gedoe.
- Hulp die alleen met een AOW zijn op te brengen alles kost te veel geld! Minder bureaucratie! Goede CAO!
- Hulp in huis klusjes, boodschappen, koken, kinderen naar en van school brengen/ halen.
- Hulp in de huishouding.
- Huur is gestegen boven soc. huurgrens omdat kinderen nog thuis wonen. Als er iets met mijn man gebeurd heb ik geen inkomen.
- Ik zou voor mijn zoon wat meer ondersteuning willen vragen. Hij eist mij op en vind het moeilijk om daar mijn grens aan te geven
- Klankbord met gemeenten, ervaringen aangeven, zodat gewezen kan worden op aanvullende mogelijkheden, en dat je het gevoel krijgt van ondersteuning (niet digitaal).
- Klankbord zijn.
- Lastig om te vragen bij mensen die geen idee hebben.
- Man moet meer tijd vrij maken om mij te helpen en dingen voor te zorgen.
- Meer aandacht voor moeder door familie (zus/ broer) en empathie (moeder is doof en oud; kan het slecht volgen. Tijd en geduld is nodig).
- Meer actieve voorlichting aan ouderen m.b.t. de mogelijkheden.
- Meer duidelijkheid wat wel en niet kan.
- Meer informatie.
- Meer steun en begrip van management zorginstelling
- Meer tijd financiële compensatie.
- Meer tijd van familie maar helaas.
- Mijn inkomen is te laag.
- Minder strakke regelgeving.
- Op het moment niet, kan het zelfs redelijk aan.
- Opvang van thuishaken. Eigen huis komt als laatste aan de beurt, door al het vliegen en draven.
- professionele (thuis)zorg
- Soms huishoudelijk.
- Spontane hulp van familie aan de zorgbehoevende (niet aan mij).
- steun als mantelzorger
- takenverdeling binnen de familie
- Te complex om te verwoorden.
- Te veel taken worden al aan mantelzorgers overgelaten.
- Technische diensten voucher naast huishoudelijke hulp plus meer vrijwilligers of organisaties

die wat ondernemen met VG kinderen.

- Tot nu toe geen. Ben gelukkig gezond en zelden ziek.
- Uit handen nemen van taken.
- Uit huis plaatsing naar verzorg instelling.
- Vervoer scootmobiel.
- Zie 52. Dat als er regelingen zijn, je hiervoor niet zo moet "vechten".
- Zie antwoord bij vraag 52!
- Zorg delen, overnemen bezoeken/ gesprekken met behandelaars, bezoeken aan mijn zoon (iemand die dingen met hem wil ondernemen/ vakantiemaatje).
- Zorg voor kids/ oppas zodat ik mijn handen vrij heb tijdens mantelzorg en vrijwilligerswerk i.v.m. hoge inkomsten moet dat zelf bekostigd worden en dat geld hebben wij niet.

vraag 58 niet beantwoord, wel reactie op vraag over (aanvullende) ondersteuning

- Daar mijn moeder een lichte geestelijke beperking heeft en voornamelijk op mij vertrouwd is het erg lastig de zorgtaken aan andere mensen over te laten voor wat betreft de directe persoonlijke situatie.
- Een vast aanspreekpunt of contactpersoon voor de thuissituatie van mijn moeder en haar man.
- Hulp met vragen.
- Ik heb geen ondersteuning nodig! ik doe liefst werk bv. thee koffie zetten, boodschappen doen. Samen boodschappen doen. Zij met de rollator of rolstoel. Rolstoelrijden als het goed weer is.
- Niet nodig.
- Wij hebben een fijne casemanager zonder haar zou ik het niet redden!

BIJLAGE VI berekening kengetallen

VI-1 kengetal voor eenzaamheid

Over eenzaamheid is een enquêtevraag gesteld in de vorm van elf uitspraken met elk drie antwoordmogelijkheden (*ja*, *min of meer* en *nee*). De vraagitems uit vraag 63 (hieronder) vormen een standaardset ontleend aan onderzoek van De Jong Gierveld (1985) - zie p.28.

Wilt u voor elk van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?

a	er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.
b	ik mis een echt goede vriend of vriendin.
c	ik ervaar een leegte om mij heen.
d	er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.
e	ik mis gezelligheid om mij heen.
f	ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.
g	ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.
h	er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.
i	ik mis mensen om mij heen.
j	vaak voel ik me in de steek gelaten.
k	wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.

Er zijn twee wijzen mogelijk van berekening van een eenzaamheidsscore, op basis van de beantwoording van deze vragen:

- een berekening waarbij waarden worden toegekend aan de drie antwoordmogelijkheden per item;
- een berekening waarbij de antwoorden worden gereduceerd tot een dichotomie.

Dit laatste gebeurt in de onderstaande berekening: de middelste categorie wordt samen genomen met één van de twee andere categorieën. De score van eenzaamheid wordt dan (op respondentniveau) als volgt berekend:

De *emotionele eenzaamheidsscore* is het aantal keren dat de respondent heeft geantwoord met *ja* of *min of meer* op de items b, c, e, f, i, en j.

De *sociale eenzaamheidsscore* is het aantal keren dat de respondent heeft geantwoord met *nee* of *min of meer* op de items a, d, g, h, en k.

De *totale eenzaamheidsscore* is de som van de emotionele en de sociale eenzaamheidsscore. Daarbij geldt als restrictie dat per respondent hooguit één antwoorditem mag ontbreken (de sociale en emotionele eenzaamheidsscores afzonderlijk zijn alleen geldig als er geen enkel antwoorditem ontbreekt).

De totale (individuele) eenzaamheidsscore kan worden vereenvoudigd tot vier niveaus:

niet eenzaam: score = 0, 1 of 2; *matige eenzaamheid*: score 3 t/m 8;

sterke eenzaamheid: score = 9 of 10; *zeer sterke eenzaamheid*: score = 11.

VI-2 kengetal MHI-5 voor psychische gezondheid

toekenning getalwaarde op basis van het gegeven antwoord						
vraag 64:	altijd	meestal	vaak	soms	zelden	nooit
a Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken erg zenuwachtig?	0	1	2	3	4	5
b Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken zo in de put, dat niets u meer kon opvrolijken?	0	1	2	3	4	5
c Hoe vaak voelde u zich gedurende de afgelopen vier weken kalm en rustig?	5	4	3	2	1	0
e Hoe vaak was u gedurende de afgelopen vier weken een gelukkig mens?	5	4	3	2	1	0
f Hoe vaak voelde u zich gedurende de afgelopen vier weken somber en neerslachtig?	0	1	2	3	4	5

Berekening kengetal MHI-5 per respondent: $MHI-5 = (a + b + c + e + f) * 4$

Het kengetal kan waarden aannemen tussen nul (ongunstig) en 100 (gunstig).